

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví a financí

Diplomová práce

Spotřební úvěr

Vypracovala: Bc. Ivana Puklická

Vedoucí práce: Ing. Liběna Kantnerová, Ph.D.

České Budějovice 2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Ivana PUKLICKÁ**
Osobní číslo: **E12713**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Spotřební úvěr**
Zadávající katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Vyhodnotit podmínky poskytování spotřebních úvěrů klientům a možnosti klientů, jak postupovat v případě problémů s jejich nesplácením.

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Literární rešerše
 - Základní pojmy
 - Právní normy
 - Rodinné finance
3. Metodika
 - Studium problematiky spotřebních úvěrů
 - Nabídka finančních produktů na trhu
 - Analýza a komparace poznatků
 - Nalezení vhodných alternativ řešení
4. Praktická část
 - Podmínky poskytnutí spotřebních úvěrů u vybraných bank
 - Dotazníkové šetření
 - Vyhodnocení dotazníkového šetření
 - Statistiky
 - Návrhy řešení v případě problémů s nesplácením půjček
5. Závěr
6. Seznam odborné literatury

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **50 - 60 stran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. HULVA, T. Právo ochrany spotřebitele pro neprávnický: otázky a odpovědi: vzory smluv, podání a korespondence. Praha: ASPI, 2006. 360 s. ISBN 80-7357-172-2
2. KROH, M. Jak si vzít úvěr. Praha: Grada Publishing, 1999. 160 s. ISBN 80-7169-617-X
3. MARŠÍKOVÁ, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický. Praha: Linde Praha, 2011. 440 s. ISBN 978-80-7201-862-8
4. PAVELKA, F. Úvěrové obchody. Praha: Bankovní institut vysokáškola, 2008. 279 s. ISBN 978-80-7265-140-5
5. POLOUČEK, S. Bankovníctví. Praha: Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7
6. Zákon č. 145/2010 o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů
7. Zákon č. 182/2006 o úpadku a způsobech jeho řešení, insolvenční zákon

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Liběna Kantnerová, Ph.D.

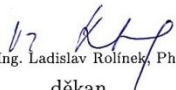
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce:

1. března 2013

Termín odevzdání diplomové práce:

15. dubna 2014

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci Spotřební úvěr jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

15. dubna 2014

.....
Bc. Ivana Puklická

Poděkování

Děkuji své vedoucí diplomové práce, Ing. Liběně Kantnerové, Ph.D., za cenné rady a připomínky při zpracování mé diplomové práce.

Obsah

1 ÚVOD.....	3
2 LITERÁRNÍ REŠERŠE	5
2. 1 Bankovní úvěrové produkty	5
2. 2 Spotřebitelské úvěry	6
2. 2. 1 Žádost o spotřebitelský úvěr.....	6
2. 2. 2 Druhy spotřebitelských úvěrů.....	7
2. 2. 3 Úprava dle zákona o spotřebitelském úvěru.....	7
2. 2. 4 Úroková sazba	12
2. 2. 5 Zajištění dluhu	13
2. 2. 6 Utvrzení dluhu	15
2. 2. 7 Zástavní právo	16
2. 2. 8 Zadržovací právo	18
2. 3 Osobní a rodinné finance	19
2. 3. 1 Inflace, kupní síla peněz	21
2. 4 Spotřebitel v úpadku	23
2. 4. 1 Oddlužení	23
2. 4. 2 Konkurz	25
3 METODIKA	28
4 ŘEŠENÍ A VÝSLEDKY	32
4. 1 Posouzení a vyhodnocení podmínek poskytování spotřebních úvěrů v České republice.....	32
4. 1. 1 Československá obchodní banka, a. s.....	32
4. 1. 2 Air Bank a. s.	34
4. 1. 3 Raiffeisenbank a. s.....	37
4. 1. 4 Home Credit a. s.	38
4. 1. 5 Provident Financial s. r. o.....	41
4. 1. 6 JET Money, s. r. o	43
4. 1. 7 Vyhodnocení spotřebitelských úvěrů	45
4. 2 Dotazníkové šetření.....	49
4. 2. 1 Vyhodnocení dotazníkového šetření	49
4. 3 Statistiky.....	66

4. 4 Řešení v případě problémů se splácením spotřebitelského úvěru.....	74
4. 5 Řešení sporů mezi dlužníkem a poskytovatelem spotřebitelského úvěru	77
4. 5. 1 Rozhodování sporů v rozhodčím řízení.....	77
4. 5. 2 Rozhodování sporů finančním arbitrem	77
4. 5. 3 Rozhodování sporů soudem	78
4. 6 Porovnání rozdílů nabídky spotřebitelského úvěru ČSOB v České republice a na Slovensku	79
5 ZÁVĚR	83
Summary	89
Seznam použitých zdrojů.....	90
Seznam tabulek, grafů a obrázků	
Seznam zkratk	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 ÚVOD

Tato diplomová práce se věnuje spotřebním úvěrům. Spotřební úvěr je úvěr poskytovaný fyzickým osobám nepodnikatelům i podnikatelům, avšak pouze k soukromým účelům, nikoli k podnikání.

Stěžejním zákonem, který upravuje spotřebitelské úvěry je zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů. Tento zákon informuje spotřebitele o veškerých důležitých podmínkách úvěru, chrání spotřebitele před nekalými praktikami úvěrových společností a poskytovatelům spotřebitelských úvěrů nařizuje povinné informace, které spotřebiteli musí sdělit. 1. 1. 2014 nabyl účinnosti nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb. Ten upravuje zajištění dluhu, utvrzení dluhu, zástavní právo a zadržovací právo. Zajištění dluhu charakterizuje ručení, finanční záruku, zajišťovací převod práva a dohodu o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů. Pod pojem utvrzení dluhu spadá smluvní pokuta a uznání dluhu. Nový občanský zákoník přinesl spoustu nového. Finanční oblast nevyjímaje. Zaběhnuté a dobře známé pojmy dlužník, věřitel a půjčka se mění ve vydlužitele, zapůjčitele a zápůjčku. V diplomové práci jsou použity dobře známé a zaběhnuté pojmy dlužník, věřitel a půjčka. Tyto pojmy nebudou nahrazeny novými pojmy vzhledem k tomu, že banky i nebankovní instituce své nabídky stále prezentují pod pojmem půjčka, nikoli zápůjčka.

V současné době je finanční trh přesycen úvěrovými společnostmi, které poskytují širokou škálu úvěrových produktů. Orientovat se v této problematice není lehké. Je proto nezbytné vyznat se alespoň v základních pojmech. Úvěrové společnosti často zneužívají neznalost spotřebitelů a těžší na jejich důvěře. Z výzkumů České národní banky, Univerzity Karlovy společně s poradenskou společností EEIP, a. s., agentury STEM/MARK, vyplývá, že finanční gramotnost občanů České republiky je na nízké úrovni. Bohužel často dochází k problémům se splácením poskytnutého úvěru. Na konci teoretické části je popsána situace spotřebitele v úpadku. Tuto oblast upravuje zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Cílem této diplomové práce je vyhodnotit podmínky poskytování spotřebních úvěrů klientům a možnosti klientů, jak postupovat v případě problémů s jejich nesplácením.

Vyhodnocení podmínek poskytování spotřebních úvěrů bylo provedeno na modelové situaci tří bank a tří nebankovních institucí. Dále byl pro tuto práci sestaven dotazník. Po vyplnění respondenty byl dotazník vyhodnocen prostřednictvím třídění prvního a druhého stupně. Pro třídění prvního stupně bylo využito prostorových výsečových grafů a pruhových grafů. V rámci třídění druhého stupně byly aplikovány testy chí-kvadrát pro kontingenční tabulku. Po vyhodnocení dotazníku jsou prezentovány zjištěné statistiky získané z různých zdrojů. Další dvě kapitoly se věnují návrhům řešení v případě problémů se splácením spotřebitelského úvěru a řešení sporů mezi dlužníkem a poskytovatelem spotřebitelského úvěru. Poslední kapitola se věnuje vyhodnocení rozdílů mezi nabídkou spotřebitelského úvěru od ČSOB v České republice a na Slovensku.

2 LITERÁRNÍ REŠERŠE

2. 1 Bankovní úvěrové produkty

Bankovní úvěrový produkt umožňuje jejímu příjemci financovat určitou potřebu či přání. V případě poskytování úvěru se banka stává věřitelem. Následující obrázek zobrazuje základní druhy úvěrových produktů.

Obrázek č. 1: Základní druhy úvěrových produktů

Zdroj: vlastní zpracování

Peněžní úvěry

Jedná se o skutečné poskytnutí likvidních peněz v hotovostní nebo bezhotovostní formě. Klient banky (dlužník) musí splatit výši úvěru i s úroky.

Závazkové úvěry a záruky

Klient nezískává likvidní peníze. Banka se v tomto případě zaručuje za svého klienta zaplatit jeho závazek v případě, že by nebyl schopen jej splnit sám.

(Revenda, et al., 2008)

2. 2 Spotřebitelské úvěry

2. 2. 1 Žádost o spotřebitelský úvěr

Základním prvkem pro vztah mezi bankou a klientem při poskytování úvěru je úvěrová smlouva. Ještě před samotným uzavřením smlouvy je nutné podniknout první krok a tím je žádost o úvěr. Banky obvykle dávají k dispozici vlastní formuláře se specifickými požadavky, které usnadní klientovi vyplnění žádosti o úvěr. (Revenda, et al., 2008)

Banka poskytne spotřebitelský úvěr fyzickým osobám, které dovršily 18 let věku a jsou občany České republiky. Po fyzických osobách, které nejsou občany České republiky, vyžadují některé banky alespoň trvalý pobyt v České republice. (Srový, Novotný, 2003)

U každého žadatele o úvěr prověřuje banka jeho úvěrovou pověst. Ta může být pozitivní či negativní. Úvěrová pověst klienta je pojem, který může být pro žadatele o úvěr velkým přínosem v případě pozitivní úvěrové pověsti, ale zároveň může způsobovat značné překážky v případě negativní úvěrové pověsti. Úvěrová pověst ovlivňuje nejen přidělení či nepřidělení úvěru, ale také výši úrokové sazby, kterou v případě přidělení úvěru klient získá. (Mincher, 2007)

Jestliže klient splňuje požadavky, dohodne se banka s klientem na podrobnějších podmínkách uzavření úvěru, které jsou uvedeny ve smlouvě o úvěru.

Společně se žádostí o úvěr musí fyzická osoba nepodnikatel předložit dva platné doklady totožnosti a případně potvrzení o výši pracovního příjmu. Prvním dokladem je občanský průkaz a jako další rodný list, cestovní pas, průkaz zdravotní pojišťovny nebo průkaz studenta vysoké školy (index). Fyzická osoba podnikatel nepředkládá přehled příjmů, ale daňové priznání. Některé banky požadují zřízení běžného účtu, pokud žadatel běžný účet ještě u příslušné banky nemá.

Spotřebitelské úvěry jsou určeny na nákup spotřebního zboží, na zaplacení služeb, závazků vůči jiným osobám, na modernizaci bytu.

Spotřebitelské úvěry jsou charakteristické měsíčními splátkami. U spotřebitelských úvěrů bývají nastaveny vyšší úrokové sazby než např. u hypotečních úvěrů. Úroková

sazba není jediný náklad spojený s úvěrem, banky vyžadují i další poplatky. Jedná se například o poplatky za vyřízení i vedení úvěru. Zahrnutí úrokové sazby a dalších poplatků do jediné sazby se nazývá roční procentní sazba nákladů. (Srov. Syrový, Novotný, 2003)

2. 2. 2 Druhy spotřebitelských úvěrů

Spotřebitelské úvěry jsou dvojího typu. Žadatel má možnost dostat spotřebitelský úvěr účelový nebo neúčelový. Účelový spotřebitelský úvěr musí klient doložit dokladem o využití úvěru na sjednaný účel. U neúčelového spotřebitelského úvěru není třeba dokládat potvrzení. To však znamená vyšší úrokovou sazbu. Splatnost spotřebitelských úvěrů je nastavena různě. Podle délky splatnosti se úvěry dělí na krátkodobé (do 1 roku), střednědobé (do 4 – 5 let) a dlouhodobé (nad 5 let). (Srov. Syrový, Novotný, 2003)

2. 2. 3 Úprava dle zákona o spotřebitelském úvěru

Od 25. února 2013 je účinný zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů (dále jen zákon o spotřebitelském úvěru), který má za cíl informovat spotřebitele o veškerých důležitých podmínkách úvěru, chránit spotřebitele před nekalými praktikami úvěrových společností a poskytovatelům spotřebitelských úvěrů nařizuje povinné informace, které spotřebiteli musí sdělit. Část zákona je účinná od 1. ledna 2014.

Spotřebitelský úvěr definuje § 1 zákona o spotřebitelském úvěru.

„Spotřebitelským úvěrem se rozumí odložená platba, půjčka, úvěr nebo jiná obdobná finanční služba poskytovaná nebo přislíbená spotřebiteli věřitelem, nebo zprostředkovatelem.“

Podle § 3 zákona o spotřebitelském úvěru se rozumí:

- *„Spotřebitelem fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.“*
- *„Věřitelem osoba nabízející nebo poskytující spotřebitelský úvěr v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.“*

- *„**Zprostředkovatelem** osoba, která není věřitelem a která v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání za odměnu nabízí spotřebiteli možnost uzavřít smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, s věřitelem nebo mu pomáhá tuto smlouvu uzavřít nebo ji jménem věřitele uzavírá.“*
- *„**Roční procentní sazbou nákladů** na spotřebitelský úvěr celkové náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele, vyjádřené jako roční procentní podíl z celkové výše spotřebitelského úvěru.“* Do roční procentní sazby nákladů se nezahrnují náklady spotřebitele v důsledku neplnění některé z povinností stanovených ve smlouvě o spotřebitelském úvěru.
- *„**Celkovými náklady spotřebitelského úvěru** pro spotřebitele veškeré náklady, včetně úroků, provizí, daní a veškerých dalších poplatků, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou věřiteli známy, s výjimkou nákladů na služby notáře; do celkových nákladů se započítávají i náklady související s doplňkovými službami spotřebitelského úvěru, zejména pojistné, pokud je uzavření smlouvy o poskytnutí doplňkové služby povinné pro získání spotřebitelského úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek.“*

Povinnosti věřitele před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru

Povinné informace před uzavřením smlouvy, které musí věřitel sdělit spotřebiteli, jsou uvedeny v příloze č. 2 k zákonu o spotřebitelském úvěru.

Věřitel nebo zprostředkovatel úvěru musí poskytnout spotřebiteli náležité vysvětlení, aby byl spotřebitel schopen posoudit, zda jsou pro něj podmínky věřitele vyhovující.

Nově je v zákoně dáno, že věřitel musí před uzavřením smlouvy posoudit, zda spotřebitel bude schopen úvěr splácet. To posoudí na základě informací poskytnutých spotřebitelem, popřípadě nahlédnutím do databází umožňujících posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Jestliže neposoudí schopnost spotřebitele splácet úvěr, je smlouva neplatná.

Smlouva o spotřebitelském úvěru

Podstatou smlouvy je závazek banky poskytnout klientovi dohodnutou výši peněžních prostředků a současně závazek klienta splatit poskytnutou výši úvěru včetně úroků v dohodnutém termínu. Banka se staví do role věřitele a klient do role dlužníka.

V příloze č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru jsou uvedeny povinné náležitosti smlouvy o spotřebitelském úvěru.

Smlouva o spotřebitelském úvěru musí být písemná a musí obsahovat zejména:

- určení smluvních stran
- druh, dobu trvání, celkovou výši a podmínky čerpání spotřebitelského úvěru
- výpůjční, referenční úrokovou sazbu a informace o době, podmínkách a postupu pro změnu úrokové sazby

Úrokovou sazbu (míru) rozlišujeme roční (p. a.), půlroční (p. s.), čtvrtletní (p. q.), měsíční (p. m.) a denní (p. d.). Nejčastěji se stanovuje sazba roční s označením p. a. Jestliže úroková míra není ve smlouvě stanovena, pak je úroková míra z úvěru v nejvyšší přípustné výši stanovené zákonem.

Věřitel musí v přiměřeném předstihu informovat spotřebitele o změně výpůjční úrokové sazby. Informace o nové referenční úrokové sazbě jsou zpřístupněny v provozovnách věřitele nebo na jeho webových stránkách.

- roční procentní sazbu nákladů (RPSN). Vystihuje celkové náklady vynaložené na spotřebitelský úvěr, vyjádřené ročním procentem ze sumy vypůjčeného úvěru.
- celkovou částku splacenou spotřebitelem
- výši, počet a četnost plateb, které má spotřebitel provádět
- poplatky, které nejsou zahrnuty ve výpočtu roční procentní sazby nákladů
- důsledky vyplývající z prodlení spotřebitele
- informace o právu na odstoupení od smlouvy

Spotřebitel může od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, odstoupit písemně bez uvedení důvodů ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření této smlouvy. Spotřebitel je povinen do 30 dnů od odeslání výpovědi věřiteli zaplatit jistinu a úrok ve výši, na kterou by věřiteli vznikl nárok, pokud by k odstoupení od

smlouvy nedošlo, a to za období ode dne, kdy byl spotřebitelský úvěr čerpán, do dne, kdy je jistina splacena.

- požadavek na zajištění či pojištění
- další skutečnosti uvedené v příloze č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru.

Jestliže smlouva o spotřebitelském úvěru není písemná anebo neobsahuje všechny náležitosti uvedené v příloze č. 3, nemá to za následek neplatnost smlouvy. Jedno vyhotovení smlouvy obdrží spotřebitel.

Od 1. ledna 2014, je-li část smlouvy určena odkazem na obecné podmínky, musí připojit věřitel ke smlouvě jen takovou část obchodních podmínek, která se týká uzavírané smlouvy a velikost písma nesmí být menší než ve smlouvě.

V § 8 zákona o spotřebitelském úvěru je uvedeno:

„Jestliže smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr nemá písemnou formu, neobsahuje informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu, nebo nebyla alespoň v jednom vyhotovení poskytnuta spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat, a spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele, pokládá se spotřebitelský úvěr od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.“

Co je to diskontní sazba?

„Diskontní sazba: měnověpolitická úroková sazba, která zpravidla představuje dolní mez pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu. ČNB ji využívá k úročení přebytečné likvidity, kterou banky u ČNB uloží přes noc v rámci tzv. depozitní facility.“ Diskontní sazba v současné době činí 0,05 %.

Zdroj: www.cnb.cz

§ 14 definuje smlouvu o vázaném spotřebitelském úvěru.

„Smlouvou o vázaném spotřebitelském úvěru se rozumí smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr a která je závislá na smlouvě o koupi zboží nebo poskytnutí služby.“

Jestliže spotřebitel odstoupí od smlouvy o koupi zboží nebo poskytnutí služby, zaniká také smlouva o vázaném spotřebitelském úvěru. Spotřebitel je povinen o tomto věřitele informovat. Zánik smlouvy o vázaném spotřebitelském úvěru nesmí být zatížen sankcemi.

Předčasné splacení spotřebitelského úvěru

§ 15 upravuje **předčasné splacení spotřebitelského úvěru**.

„Spotřebitel je oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru. V takovém případě má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.“

Při předčasném splacení má věřitel právo na náhradu nákladů pouze do výše 1 % z předčasně splacené části úvěru, přesahuje-li doba mezi předčasným splacením a sjednaným koncem jeden rok. Je-li tato doba kratší než jeden rok, pak pouze do výše 0,5 % z předčasně splacené části úvěru. Náhrada nákladů nesmí být větší než úrok, který by spotřebitel zaplatil v době mezi předčasným splacením a skončením úvěru. Náhradu nákladů za předčasné splacení se věřitel nesmí domáhat na spotřebiteli, jestliže spotřebitel splatil v rozsahu plnění z pojistné smlouvy určené k zajištění splacení spotřebitelského úvěru; při přečerpaní, nebo pokud úvěr splatil v období, pro které není stanovena pevná úroková sazba.

Výpověď smlouvy o spotřebitelském úvěru

Spotřebitelský úvěr, který je sjednaný na dobu neurčitou, je oprávněn spotřebitel kdykoliv vypovědět s okamžitou účinností, pokud nebyla sjednána výpovědní lhůta. Výpovědní lhůta nesmí být delší než 1 měsíc. Výpověď nesmí věřitel zpoplatnit.

Věřitel je oprávněn ukončit takto sjednaný úvěr písemnou výpovědí. Výpovědní lhůta nesmí být kratší než 2 měsíce.

Dodržování zákona o spotřebitelském úvěru kontroluje Česká obchodní inspekce a Česká národní banka.

2. 2. 4 Úroková sazba

V úvěrové smlouvě může být stanovena pevná nebo pohyblivá úroková sazba.

Pevná úroková sazba

Po celou dobu splatnosti úvěru je stejná.

Pohyblivá úroková sazba

Mění se během splatnosti úvěru. Úroková sazba se může měnit v závislosti na změně určité úrokové sazby, na kterou je vázána. Touto sazbou může být např. diskontní sazba, která je vyhlášovaná Českou národní bankou. Může být také sjednána pohyblivá úroková sazba vázaná na určitou tržní referenční úrokovou sazbu. Referenční sazby jsou tržní úrokové sazby typu IBOR, např. PRIBOR, LIBOR.

PRIBOR - Pražská mezibankovní nabídková sazba, za kterou si banky navzájem poskytují úvěry na českém mezibankovním trhu.

LIBOR - Londýnská mezibankovní nabídková sazba. Úroková sazba, za kterou si banky navzájem poskytují úvěry na londýnském mezibankovním trhu.

První jedno až dvě písmena zkratky tržní úrokové sazby označují město (sídlo finančního trhu) a další písmena představují začáteční písmena anglických slov Inter-Bank-Offered-Rate (mezibankovně nabízená sazba).

O pohyblivou úrokovou sazbu se jedná i v případě, kdy je stanovena pevná úroková sazba, ale banka si vyhradí právo úrokovou sazbu změnit, pokud dojde k výraznějším odchylkám u úrokových sazeb.

(Revenda, et al., 2008)

Efektivní úroková sazba

Efektivní úroková míra pomáhá porovnat různé nominální úrokové míry s různou frekvencí úročení. Čím častější je úročení, tím vyšší je efektivní úrok.

Efektivní úrokovou sazbu lze vyjádřit vzorcem:

$$i_e = \left(\left(1 + \frac{i}{n} \right)^n - 1 \right) * 100$$

kde:

i_e ... efektivní úroková sazba

i ... úroková sazba

n ... frekvence připsování úroků

Zdroj: www.finance.cz

Příklad:

1. varianta je úročena pololetně úrokovou sazbou 13 % p. a.

2. varianta je úročena měsíčně úrokovou sazbou 12 % p. a.

Efektivní úrok 1. varianty:

$$i_e = \left(\left(1 + \frac{0,13}{2} \right)^2 - 1 \right) * 100 = 13,42 \%$$

Efektivní úrok 2. varianty:

$$i_e = \left(\left(1 + \frac{0,12}{12} \right)^{12} - 1 \right) * 100 = 12,68 \%$$

Zdroj: vlastní zpracování

2. 2. 5 Zajištění dluhu

Banka se snaží minimalizovat rizika spojená s poskytnutím úvěru a jeho nesplácením, proto přistupuje k určitým zajišťovacím prostředkům. Například prověřuje bonitu klienta, limituje výše úvěrů pro jednotlivé klienty a požaduje úvěrové záruky. Úvěrová záruka je instrument, který bance zajišťuje uspokojení její pohledávky, jestliže klient nemůže nebo nechce splnit svoji povinnost zaplacení. Zajištění můžeme rozlišit na osobní a věcné. Osobní zajištění znamená, že bance za její pohledávku ručí kromě příjemce úvěru ještě další (fyzická nebo právnická) osoba. Věcné zajištění představuje právo banky na určité majetkové hodnoty toho, kdo zajištění dává. (Revenda, et al., 2008)

Zákon o spotřebitelském úvěru nařizuje, že zajištění spotřebitelského úvěru nesmí být ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě zajišťované pohledávky.

1. 1. 2014 nabyt účinnosti nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb. Ten upravuje čtyři druhy zajištění dluhu. Jedná se o ručení, finanční záruku, zajišťovací převod práva a dohodu o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů.

Ručení

Ručení je upraveno novým občanským zákoníkem v § 2018 až § 2028. Ručitel prohlašuje, že dlužníkův dluh věřiteli uspokojí, jestliže tak neučiní dlužník. Prohlášení

ručitele musí být písemné. Ručením lze zajistit i závazek, který vznikne v budoucnu nebo závazek, jehož vznik se váže na splnění určité podmínky.

Věřitel požaduje splnění dluhu na ručiteli v přiměřené době, po které písemně vyzval dlužníka k uhrazení dluhu. Vyzývat dlužníka k úhradě dluhu věřitel nemusí, jestliže je nepochybné, že dlužník dluh nesplatí nebo nemůže splatit.

Ručitel může plnění odmítnout, pokud pohledávka nemohla být uspokojena dlužníkem zaviněním věřitele.

Obsah ručení by měl být ve smlouvě co nejpřesněji popsán, aby nevznikly případné nesrovnalosti. Je vhodné specifikovat výši a platnost ručení. Ručitel odpovídá i za příslušenství pohledávky (úrok), pokud nebylo dohodnuto jinak. Pokud ručitel za dlužníka splní jeho závazek, má právo požadovat plnění na dlužníkovi.

Jestliže se za jeden závazek zaručilo více ručitelů, pak ručí každý z nich za celý závazek. Věřitel je oprávněn požadovat uhrazení své pohledávky po kterémkoliv z ručitelů. Ručitel má vůči ostatním ručitelům postavení spoludlužníka. Na každého spoludlužníka připadá alikvotní část uplatněného nároku věřitelem. Pokud některý z ručitelů uhradil vyšší než poměrnou část, je oprávněn požadovat náhradu na ostatních podle jejich podílů.

Finanční záruka (občanský zákoník § 2029 - § 2039)

„Finanční záruka vzniká prohlášením výstavce v záruční listině, že uspokojí věřitele podle záruční listiny do výše určité peněžní částky, nesplní-li dlužník věřiteli určitý dluh, anebo splní-li se jiné podmínky určené v záruční listině. Je-li výstavcem banka, zahraniční banka nebo spořitelni a úvěrní družstvo, jedná se o bankovní záruku.“

Záruční listina musí být písemná. Potvrdí-li finanční záruku jiný výstavce, může věřitel požadovat plnění z finanční záruky po kterémkoli výstavci. Pokud výstavce, který potvrdil záruku, plnil, má právo požadovat náhradu vůči původnímu výstavci.

Zajišťovací převod práva (občanský zákoník § 2040 - § 2044)

Smlouva, ve které dlužník nebo třetí osoba dočasně převede své právo věřiteli s tím, že pokud nebude moci dlužník závazek splnit, věřitel se uspokojí s převedeným právem. Jedná-li se o převod práva věci zapsané ve veřejném seznamu, zajištění vzniká zápisem do tohoto seznamu. Jedná-li se o převod vlastnického práva a věc byla předána věřiteli,

je věřitel oprávněn mít ji u sebe po dobu trvání zajišťovacího práva a je povinen vykonávat prostou správu věci.

„Pomine-li důvod trvání zajišťovacího převodu práva, umožní věřitel osobě, která zajištění poskytla, výkon práva v předešlém rozsahu. Zároveň jí vydá vše, co z převedeného práva získal nebo co k němu přibylo, proti náhradě nákladů, které v souvislosti s výkonem zajišťovacího převodu práva účelně vynaložil.“ Věřitel musí vyplatit osobě, která jistotu poskytla, rozdíl mezi obvyklou cenou jistoty a výší zajištěného dluhu.

Dohoda o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů

(občanský zákoník § 2045 - § 2047)

Tento způsob zajištění je uzavřen dohodou mezi dlužníkem a věřitelem o srážkách ze mzdy, platu, náhrady mzdy nebo platu ve výši nepřesahující jejich polovinu. Jestliže se tímto neuspokojuje právo zaměstnavatele, je třeba k uzavření dohody jeho souhlasu. Plátce mzdy nebo platu nese náklady spojené s placením srážek, jen pokud se jedná o jednu jedinou dohodu o srážkách ze mzdy nebo platu. Pokud má plátce strhávat podle více dohod o srážkách ze mzdy nebo platu, pak náklady s placením srážek nese dlužník.

2. 2. 6 Utvrzení dluhu

Smluvní pokuta (občanský zákoník § 2048 - § 2052)

Zavazuje účastníka, který porušil smluvní povinnost, aby předložil smluvní pokutu na výzvu věřitele i v případě, že věřiteli porušením povinnosti nevznikne škoda. Pokud věřiteli vznikne škoda nesplněním smluvní povinnosti a je-li ujednána smluvní pokuta, nemá věřitel právo na náhradu této škody. Je ujednána výše nebo způsob, jak se výše smluvní pokuty určí. Smluvní pokuta nemusí být ujednána pouze v peněžitém plnění. Povinnost zaplatit dluh dlužníkovi po zaplacení smluvní pokuty neodpadá.

Uznání dluhu (občanský zákoník § 2053 - § 2054)

Jednostranný úkon dlužníka, v němž písemně uznává svůj dluh a má vůli závazek splnit. Od uznání začíná běžet nová promlčecí doba. Uznání dluhu neplatí, je-li pohledávka věřitele již promlčena. Při uznání dluhu se právo promlčí za deset let. (§ 639)

Pozn.: Promlčecí doba znamená, že právo po uplynutí lhůty zcela nezaniká, pouze se oslabí. Po uplynutí promlčecí doby je na povinném, aby se vyjádřil, zda uznává svůj dluh či ne.

V § 629 občanského zákoníku je definována promlčecí lhůta.

„Promlčecí lhůta trvá tři roky. Majetkové právo se promlčí nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy dospělo, ledaže zákon zvlášť stanoví jinou promlčecí lhůtu.“ Ujednat je možné kratší i delší promlčecí lhůtu, nejméně však jeden rok a nejvíce patnáct let.

Při zajištění a utvrzení dluhu musí věřitel sdělit na žádost toho, kdo dal zajištění či utvrzení dluhu, bez zbytečného odkladu, jaká je výše zajištěného dluhu.

2. 2. 7 Zástavní právo

§ 1309 - § 1394 občanského zákoníku popisuje zástavní právo.

Jedná se o zajištění dluhu prostřednictvím zpeněžení zástavy do výše pohledávky včetně jejího příslušenství nebo do ujednané výše, jestliže dlužník řádně a včas nesplní svůj závazek. *„Zástavou může být každá věc, s níž lze obchodovat.“* Může se jednat o věc movitou, nemovitou i pohledávku. Dlužník může zřídit zástavní právo i na věc, na kterou mu vznikne vlastnické právo až v budoucnu. V okamžiku nabytí vlastnického práva dlužníkem, vzniká zástavní právo.

Zástavní právo se zřizuje zástavní smlouvou. Zástavní právo zajišťuje dluh a jeho příslušenství, zvlášť musí být ujednáno, pokud se má vztahovat i na smluvní pokutu. Zástavní smlouva musí mít písemnou formu pouze v případě, že není movitá věc jako zástava odevzdána do opatrovnickví zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě. Dlužník nebo zástavce má právo zástavu vyplatit. Určí-li tak zástavní smlouva, vznikne zástavní právo zápisem do rejstříku zástav. Notář, který sepsal zástavní smlouvu, provede zápis do rejstříku zástav bez zbytečného odkladu po uzavření zástavní smlouvy.

Cizí věc lze dát do zástavy pouze se souhlasem vlastníka. *„Dá-li zástavce jako zástavu cizí movitou věc bez souhlasu vlastníka, vznikne zástavní právo, je-li věc odevzdána zástavnímu věřiteli a ten ji přijme v dobré víře, že zástavce je oprávněn věc zastavit. Zastaví-li zástavce cizí movitou věc v zastavárenském závodu a nejedná-li se o věc, kterou vlastník zástavci svěřil, má vlastník vůči provozovateli zastavárenského závodu právo na vydání věci, pokud prokáže, že věc pozbyl ztrátou nebo činem povahy*

úmyslného trestného činu. Provozovatel zastavárenského závodu nemá právo požadovat po vlastníku, aby mu před vydáním věci zaplatil částku vyplacenou zástavci ani přirostlé úroky.“

Jestliže je pohledávka zajištěna více samostatnými věcmi, pak se hovoří o vespolečném zástavním právu. Zástavní věřitel se přitom může uspokojit z kterékoli věci a nebo ze všech věcí.

Zástavní dlužník je povinen se zdržet všeho, čím se zhorší zástava na úkor zástavního věřitele. Jestliže svým činem zástavní dlužník zástavu zhorší, přiměřeně ji musí doplnit. Náhradu nutných nákladů vynaložených při výkonu zástavního práva má právo dožadovat zástavní věřitel na zástavci.

Zástavní věřitel písemně oznámí zástavnímu dlužníkovi započetí výkonu zástavního práva a uvede, jak se ze zástavy uspokojí. Po tomto oznámení může za 30 dnů věřitel provést zpeněžení zástavy. Pokud bylo zapsání o výkonu zástavního práva do rejstříku zástav provedeno až po oznámení zástavnímu dlužníku, může věřitel provést zpeněžení zástavy až 30 dnů po zapsání. Po zpeněžení zástavy podá věřitel dlužníkovi písemnou zprávu o prodeji zástavy. Pokud je zpeněžení zástavy nižší než je hodnota pohledávky, dlužník zbytek doplatí. Pokud je naopak vyšší, dlužníkovi tento přebytek náleží.

Zástavní právo zaniká, zanikne-li zajištěný dluh.

„Zástavní právo zanikne, ale pohledávka trvá:

- *zanikne-li zástava*
- *vzdá-li se zástavní věřitel zástavního práva*
- *vrátí-li zástavní věřitel zástavu zástavci nebo zástavnímu dlužníkovi*
- *složí-li zástavce nebo zástavní dlužník zástavnímu věřiteli cenu zastavené věci*
- *uplyne-li doba, na niž bylo zástavní právo zřízeno.“*

Zástavní právo zanikne i v případě, že další osoba nabyla k zastavené věci vlastnické právo v dobré víře, že věc není zatížena zástavním právem. To platí ale pouze v případě, že zástava není zapsána v rejstříku zástav nebo veřejném seznamu. Pokud zástavní právo zanikne, věřitel požádá o výmaz zástavního práva z rejstříku zástav či veřejného seznamu. O výmaz může požádat i dlužník, ale musí předložit zánik zástavního práva listinou potvrzenou zástavním věřitelem nebo rozhodnutím soudu nebo jinou veřejnou listinou.

2. 2. 8 Zadržovací právo

§ 1395 - § 1399 občanského zákoníku charakterizuje zadržovací právo.

Osoba, která má u sebe cizí movitou věc, může tuto věc zadržet k zajištění splatného dluhu osoby, které by jinak měla věc vydat.

Zadržovacím právem lze zajistit i nesplatný dluh v případě, že:

- dlužník nezajistil dluh, ačkoli tak měl učinit
- dlužník prohlásil, že dluh nesplní
- je jinak zřejmé, že dlužník dluh nesplní díky okolnostem, které u něj nastaly a věřiteli nebyly ani nemohly být při vzniku dluhu známy.

Ten, kdo zadrží cizí věc, vyrozumí o tom dlužníka. O zadrženou věc musí věřitel pečovat, zároveň má nárok na náhradu nákladů spojených s péčí o věc u dlužníka. Zadrženou věc může věřitel užívat jen se souhlasem dlužníka a způsobem pro dlužníka neškodným.

Zadržovací právo zaniká při:

- zániknutí zajištěného úvěru nebo zadržené věci
- vzdání se věřitele zadržovacího práva
- dostání se věci trvale z moci věřitele
- obdržení dostatečnou jistotou věřitelem.

2. 3 Osobní a rodinné finance

Finanční trh v současné době nabízí širokou řadu produktů. V této problematice není lehké se orientovat. A proto vyznat se v základních pojmech je základem k úspěšnému řízení svých osobních financí.

Stabilní teoretický základ poslouží ke snadnější orientaci na trhu a volbě optimálního řešení. Každý se určitým způsobem stará o svoje osobní či rodinné finance. Otázka je, jakým způsobem se o své finance správně starat. Jak se správně starat, abychom dosáhli svých cílů, potřeb a v neposlední řadě přání? Základem je plánování. Popřemýšlet a naplánovat svoje cíle, potřeby a přání, které je potřeba správně zpracovat do svého finančního plánu. Možnosti každého jsou však velmi individuální.

(Syrový, Novotný, 2003)

„Bez finančního vzdělání stoupá riziko. Naopak s velmi kvalitním finančním vzděláním peníze spíše přitékají, než odtékají.“ (Kiyosaki, 2011, p. 23, 24)

Je vhodné popřemýšlet o budoucích finančních záměrech a sestavit si žebříček cílů. Uskutečnění představ nemusí odpovídat možnostem rodinného rozpočtu a majetku. Na druhou stranu může odhalit skryté rezervy. (Syrový, Novotný, 2003)

„Spotřebitel se chová ekonomicky, jestliže spoří tak, jak je to jen možné a utrací peníze, jen když je to nezbytné.“ (Ryan, 2012, p. 89)

Finanční plán zahrnuje vhodné finanční a pojistné produkty tak, aby vyhovovaly osobní situaci klienta, dobře čelily potencionálním rizikům a využívaly synergických efektů (efekt společného působení).

Je nutné počítat s tím, že v čase může docházet k postupným změnám. Tyto změny je nutné zpracovat do aktuálního finančního plánu. Může se stát, že míra zhodnocení finančních prostředků nebude taková, jakou jsme si naplánovali, splátky dluhu budou vyšší, než se předpokládalo nebo příjem i výdaje nebudou takové, jaké jsme očekávali. Ohrozit příjmy může dočasná pracovní neschopnost, ztráta zaměstnání, trvalá invalidita... V neposlední řadě je nutné vzít v úvahu riziko v podobě živelních pohrom (vichřice, požár, povodeň), krádeží, vandalismu, havárie a škod na cizím majetku a zdraví. Proti rizikům je možné se v určité míře bránit.

Samozřejmě, že proti riziku válečného konfliktu, státnímu převratu či znárodnění se ubránit nelze. Krýt případná rizika je možné dvěma způsoby. Prvním způsobem je vytvořit si finanční rezervu sami. Druhý způsob je obrátit se na pojišťovnu a uzavřít vhodné pojištění. Sjednat pojištění je vhodné zejména v případě rodiny, kdy jeden z partnerů má výrazně vyšší příjmy než druhý. Ztráta těchto příjmů potom může znamenat pokles stávající životní úrovně, která nemusí být přijatelná. Uzavřené pojištění je nutné mít také v případech, kdy může vzniknout škoda na majetku, bez kterého se náš život neobejde (vlastní dům či byt).

Je dobré vyzkoušet si nějaký čas spořit tolik, kolik bude v budoucnu činit výše splátek úvěru. Tím klient lépe získá ponětí o náročnosti a svých možnostech splácení.

(Syrův, Novotný, 2003)

„Dnešní finanční rozhodnutí bude mít vliv na finance zítra. Včasný plán umožní lépe využít zdroje tak, aby postačovaly potřebám a přáním. Tvorba dobrého finančního rozhodnutí pomůže zabránit obavám nad finančními záležitostmi. K využití lepších finančních možností je dobré postupovat podle následujících strategií.

- *Je vhodné ptát se, jaký bude mít vliv učiněná volba na budoucnost.*
- *V případě pochybností o tom, zda koupit určitý produkt nebo službu, neprovádět nákup. Nákup provést pouze po ujištění, že je to dobré rozhodnutí.*
- *Nečinit unáhlené rozhodnutí o finančních záležitostech.*
- *Utrácet méně, než je výše měsíčního příjmu. Dávat stranou peníze na nečekané výdaje.*
- *Být realističtí při rozhodování, které přání je možné si dovolit.*
- *Trvat na dostatku času k přečtení si všech finančních dohod. Ujišťovat se, že je chápáno vše, k čemu bude při podpisu dokumentu zavázáno.*
- *Učit se z chyb, které učinili jiní. Vyslyšení zkušeností ostatních může pomoci.*

(Ryan, 2012, p. 122)

2. 3. 1 Inlace, kupní síla peněz

Při investování, spoření a půjčování peněz nás zajímá, jak se bude vyvíjet cenová hladina (hodnota peněz). Důsledně musíme rozlišovat dva pojmy, nominální a reálná hodnota peněz. Nominální hodnota peněz je, kolik ve skutečnosti držíme v peněžích. Reálná hodnota peněz je však kolik si za nominální hodnotu můžeme koupit. To, co přetváří nominální hodnotu na reálnou, se nazývá inflace. Inflace mění reálnou kupní sílu peněz. (Syrový, Novotný, 2003)

„Aby byl udržen stejný životní standard, je nutné vydělat více peněz. Jestliže se nevydělá více peněz, životní standard bude klesat.“ (Ryan, 2012, p. 78)

Jestliže chceme, aby kupní síla našich peněz zůstala zachována, potom při investování musíme požadovat takový výnos, který odpovídá výši inflace. Při vyšším výnosu investice než je výše inflace, dochází k reálnému zhodnocení.

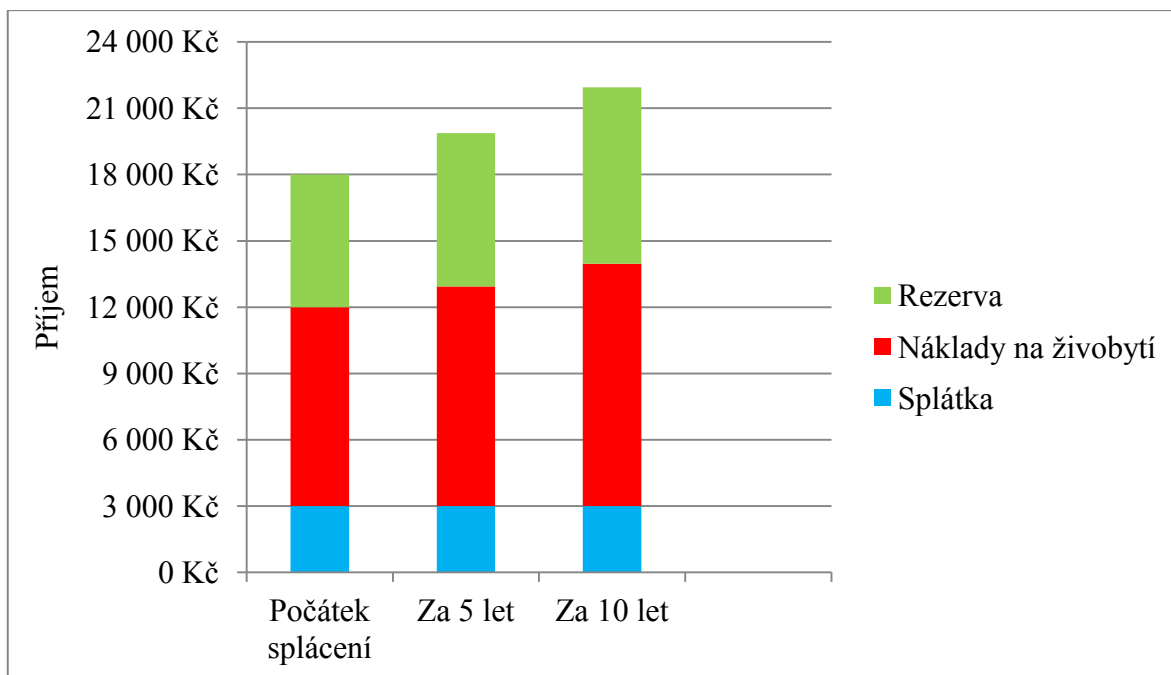
Na opačnou stranu, pro dlužníky je inflace výhodná, protože reálně zaplatí méně. Inflace znehodnocuje prostředky, které dlužník vrátí. Reálná hodnota splátky klesá. Splátka úvěru za určitý čas, bude mít nižší kupní sílu a bude tvořit nižší část mzdy. Snáze se na tuto splátku vydělá. (Syrový, Novotný, 2003)

Vliv inflace na splácení úvěrů - příklad

Splátka je konstantní ve výši 3 000 Kč měsíčně a v čase neporoste. Náklady na živobytí jsou ve výši 9 000 Kč měsíčně, ty ale rostou s inflací. Počítáno s inflací 2 %. Příjem je ve výši 18 000 Kč měsíčně, který se také zvyšuje o výši inflace 2 %. Reálný příjem tedy neklesá, je na stejné úrovni.

V rodinném rozpočtu přesto vzniká finanční rezerva, která se s postupem času zvětšuje, protože příjem je vyšší než náklady na živobytí. (Syrový, Novotný, 2003)

Tato situace je zobrazena na grafu č. 1.

Graf č. 1 Vliv inflace na splácení úvěrů

Zdroj: vlastní zpracování

Počátek splácení:

Rezerva ... $18\ 000 - 9\ 000 - 3\ 000 = 6\ 000,-$

Za 5 let:

Náklady na živobytí ... $9\ 000 * 1,02^5 = 9\ 937,-$

Příjem ... $18\ 000 * 1,02^5 = 19\ 873,-$

Rezerva ... $19\ 873 - 9\ 937 - 3\ 000 = 6\ 936,-$

Za 10 let:

Náklady na živobytí ... $9\ 000 * 1,02^{10} = 10\ 971,-$

Příjem ... $18\ 000 * 1,02^{10} = 21\ 942,-$

Rezerva ... $21\ 942 - 10\ 971 - 3\ 000 = 7\ 971,-$

Spotřebitelský úvěr by se měl využít pouze v případě, kdy spotřebitel není schopen financovat nutný nákup vlastními finančními prostředky. Na nutný nákup je vhodnější naspořit si, pokud je to jen trochu možné. Drahý úvěr je nejlépe co nejdříve splatit.

(Srování, Novotný, 2003)

2. 4 Spotřebitel v úpadku

Spotřebitel může být v úpadku následkem platební neschopnosti. Platební neschopnost charakterizuje § 3 insolvenčního zákona. Dlužník je v platební neschopnosti má-li alespoň dva věřitele, peněžité závazky po splatnosti po dobu delší než 30 dnů a tyto závazky není schopen splnit. O hrozící úpadek se jedná tehdy, jestliže lze předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.

Spotřebitel není povinen podat návrh na zahájení insolvenčního řízení v případě své platební neschopnosti. Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení bude dlužník podávat pod tlakem exekucí a soudních výkonů rozhodnutí prováděných na jeho majetek se záměrem získat před tímto ochranu.

Úpadek spotřebitele lze řešit oddlužením nebo konkurzem.

2. 4. 1 Oddlužení

Šetrnějším způsobem řešení úpadku je oddlužení. Oddlužení se provede ve formě splátkového kalendáře nebo zpeněžením majetkové podstaty dlužníka. Při oddlužení plněním splátkového kalendáře je dlužník povinen po dobu 5 let měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku, kterou určí dlužník prostřednictvím insolvenčního správce. Při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty je dlužníkův majetek insolvenčním správcem zpeněžen a toto zpeněžení je poměrně rozděleno mezi věřitele. Při získání dalšího majetku dlužníkem po schválení oddlužení nemají věřitelé na tento majetek již právo. Po splnění splátkového kalendáře nebo po provedení zpeněžení majetkové podstaty může dlužník požádat insolvenční soud o osvobození od dluhů. Osvobození bude přiznáno v případě, že dlužník řádně plnil své povinnosti v průběhu insolvenčního řízení a pohledávky během plnění splátkového kalendáře byly uspokojeny alespoň z 30 % své hodnoty. Osvobození se pak vztahuje na pohledávky, které byly přihlášeny do insolvenčního řízení, ale i na pohledávky, které přihlášeny nebyly, ale mohly být, protože v době rozhodnutí o oddlužení již existovaly. Pokud byla pohledávka za dlužníkem zajištěna nebo pokud bylo vedle dlužníka více spoludlužníků, nebrání nic věřiteli, aby svoji neuspokojenou pohledávku vymáhal po těchto osobách. Bohužel tyto osoby nemají možnost své plnění uplatnit na dlužníkovi, pokud bylo

rozhodnuto o jeho osvobození od dluhů. Účinky oddlužení platí i na věřitele, kteří nepodali přihlášku své pohledávky. Návrh na povolení oddlužení se podává prostřednictvím formuláře, který je bezplatně včetně návodu na jeho vyplnění ke stažení na internetových stránkách insolvencni-zakon.justice.cz. Oddlužení nebude povoleno v případě, že dlužník byl v posledních pěti letech před zahájením insolvenčního řízení pravomocně odsouzen pro trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy nebo že v posledních pěti letech probíhalo insolvenční řízení, v němž byl úpadek dlužníka řešen. Při řešení úpadku oddlužením je povinen dlužník insolvenčnímu správci umožnit zjistit rozsah majetkové podstaty a provést její soupis. Dlužník může určit, kterou formou bude vypořádáno jeho oddlužení, avšak která forma bude nakonec použita, rozhodují věřitelé. Podává-li insolvenční návrh věřitel dlužníka, pak má dlužník 30 dnů na to, aby podal návrh na povolení oddlužení. Lhůta pro věřitele k přihlášení svých pohledávek, v případě podání návrhu na oddlužení dlužníkem, činí 30 dnů. Jestliže návrh na povolení oddlužení nebude mít všechny povinné náležitosti nebo nebudou připojeny všechny vyžadované přílohy, soud vyzve k doplnění.

K insolvenčnímu návrhu je dlužník povinen připojit:

- seznam svého majetku a svých pohledávek s uvedením svých dlužníků
- seznam svých závazků s uvedením svých věřitelů
- listiny, které dokládají úpadek nebo hrozící úpadek.

K insolvenčnímu návrhu se přidává návrh na povolení oddlužení.

K návrhu na povolení oddlužení musí dlužník připojit:

- seznam majetku a závazků
- údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky
- písemný souhlas nezajištěného věřitele, který se s dlužníkem dohodl, že při oddlužení obdrží méně než 30 % hodnoty jeho pohledávky.

2. 4. 2 Konkurz

V případě konkurzu dochází ke zpeněžení majetku dlužníka. Toto zpeněžení je poměrně rozděleno mezi věřitele. Pohledávky, které se v rámci konkurzu neuspokojí, nezanikají. Insolvenční návrh musí obsahovat úředně ověřený podpis osoby, která jej předložila. Insolvenční návrh může podat dlužník nebo jeho věřitel. Jestliže se jedná o hrozící úpadek, insolvenční návrh podává pouze dlužník.

Pokud dlužník svůj úpadek chce řešit konkurzem, podá návrh na zahájení insolvenčního řízení. V návrhu uvede dlužník své jméno, příjmení, bydliště, adresu pro doručování soudních písemností, své rodné číslo. Dále popíše skutečnosti, které prokazují jeho úpadek. Tj. popíše svoji majetkovou situaci a své věřitele, kterým není schopen plnit své závazky. V závěru navrhne řešit svou situaci konkurzem. Nesmí chybět datum a podpis dlužníka, který musí být úředně ověřen. Pokud nebude mít insolvenční návrh všechny povinné náležitosti, soud jej odmítne. Dlužník ovšem může insolvenční návrh podat znovu. V případě, že k insolvenčnímu návrhu nebudou připojeny všechny požadované přílohy, insolvenční soud vyzve dlužníka k doplnění příloh.

Insolvenční soud je oprávněn po insolvenčním navrhovateli požadovat zálohu na náklady insolvenčního řízení až do výše 50 000 Kč. Osoba, která zaplatila zálohu a nejedná se o dlužníka, může požadovat po dlužníkovi uhradit zaplacenou zálohu.

Písemnosti insolvenčního soudu se nejčastěji doručují pouze vyvěšením písemnosti na úřední desce insolvenčního soudu a zveřejněním v insolvenčním rejstříku. Vyhlášku insolvenční soud zveřejní dvě hodiny po podání insolvenčního návrhu nebo dvě hodiny po začátku pracovní doby následujícího pracovního dne.

Insolvenční soud musí předvést i jiné důkazy nezbytné k uznání dlužníkovu úpadku nebo jeho hrozícího úpadku, než byly účastníky navrhovány.

Věřitelé mohou své pohledávky přihlašovat k insolvenčnímu soudu až do okamžiku rozhodnutí o úpadku.

Okamžikem zahájení insolvenčního řízení může dlužník zacházet s majetkovou podstatou pouze tak, aby nedošlo k zásadní změně ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku anebo k jeho nikoliv zanedbatelnému zmenšení. Dlužník tedy nesmí svůj majetek prodat, pronajmout, směniti či jej darovat. Užívat majetek je však nadále dovoleno. Peněžité závazky vzniklé před zahájením insolvenčního řízení je dlužník oprávněn plnit pouze za podmínek stanovených insolvenčním zákonem. Ustanovení

o majetkové podstatě a peněžítých závazcích se netýká při odvrácení hrozící škody, plnění zákonné vyživovací povinnosti a ke splnění procesních sankcí. Insolvenční správce může nařídit osobě, která má závazek vůči dlužníkovi, aby tento závazek neplnila dlužníkovi, ale insolvenčnímu správci. Pohledávky, které vznikly před zahájením insolvenčního řízení, jsou pohledávky nepřednostního charakteru. Ty se v rámci konkurzu uspokojí poměrně na základě rozvrhového usnesení, při oddlužení se uspokojí prostřednictvím splátkového kalendáře. Po zahájení insolvenčního řízení je tedy dlužník oprávněn průběžně hradit pohledávky přednostního charakteru. Pohledávky přednostního charakteru jsou vyjmenovány v § 168 a § 169 insolvenčního zákona.

Dlužník má nárok na náhradu škody vůči věřiteli, který inicioval insolvenční řízení, v případě, že dojde k odmítnutí insolvenčního návrhu; zastavení řízení o insolvenčním návrhu; zamítnutí insolvenčního návrhu proto, že nebyl zjištěn úpadek dlužníka; nebo věřitel neprokázal existenci tvrzených splatných pohledávek za dlužníkem. Jedná se o náhradu cestovních nákladů k insolvenčnímu soudu, náklady na zastupování advokátem apod.

Při řešení úpadku dlužníka konkurzem přechází právo nakládat s majetkovou podstatou na insolvenčního správce. Pokud dlužník nakládá po prohlášení konkurzu s majetkovou podstatou, jsou jeho činy neúčinné. Jestliže dlužník nakládal s majetkovou podstatou v den prohlášení konkurzu, má se za to, že tak činil až po prohlášení konkurzu, pokud nebude prokázán opak. Dlužník je povinen insolvenčnímu správci poskytnout potřebné doklady a součinnost při zjišťování rozsahu majetkové podstaty.

Zahájení insolvenčního řízení není překážkou pro pokračování již probíhajících soudních sporů, které vedou věřitelé proti dlužníkovi pro uspokojení své pohledávky. Po zahájení insolvenčního řízení mohou věřitelé uzavřít s dlužníkem zástavní smlouvu. Zajištění ze zástavy se však dočkají pouze v případě, že insolvenční řízení nevyústí v rozhodnutí o úpadku dlužníka a insolvenční návrh bude odmítnut, zamítnut či řízení o něm bude zastaveno.

Poté, co věřitel podá na dlužníka insolvenční návrh, je tento návrh spolu s dalšími písemnostmi o procesních povinnostech a poučeních dlužníkovi doručen. Soudní písemnost má dlužník povinnost převzít. Dlužníci ve finančních potížích písemnost odmítají od doručovatele převzít, toto odmítnutí má však účinek převzetí.

Jestliže adresát nebyl k zastihnutí, písemnost je uložena 10 dnů na poště. Po 10 dnech se má za to, že písemnost byla dlužníkovi doručena, i když se o uložení nedozvěděl. Pokud dlužník nereaguje na soudní písemnosti, může soud rozhodnout o úpadku dlužníka.

Insolvenční návrh je většinou projednán při jediném nařízeném soudním jednání. Jednání je veřejné.

Dlužník je oprávněn nechat se zastupovat v insolvenčním řízení. Zástupcem může být pouze fyzická osoba, která má plnou způsobilost k právním úkonům nebo advokát.

Rozhodnutí insolvenčního soudu se zveřejní v insolvenčním rejstříku, vyvěsí se na úřední desce insolvenčního soudu a doručí se zvláště dlužníkovi, insolvenčnímu správci a insolvenčnímu navrhovateli. Dlužník se může proti rozhodnutí insolvenčního soudu odvolat do patnácti dnů od doručení rozhodnutí. Pokud ovšem návrh podal sám dlužník, není možné se proti rozhodnutí soudu odvolat. O odvolání by měl odvolací soud rozhodnout do dvou měsíců poté, co byl odvolacímu soudu soudem prvního stupně spis s odvoláním předložen.

Dlužník by se měl k přihlášeným pohledávkám věřitelů vyjádřit. Podle § 312 odst. 4 insolvenčního zákona platí, že na základě upraveného seznamu pohledávek lze po zrušení konkurzu podat návrh na výkon rozhodnutí nebo exekuci pro zjištěnou neuspokojenou pohledávku, kterou dlužník nepopřel. Toto právo se promlčí až za 10 let od zrušení konkurzu.

(Maršíková, 2011)

3 METODIKA

Cílem této diplomové práce je vyhodnotit podmínky poskytování spotřebních úvěrů klientům a možnosti klientů, jak postupovat v případě problémů s jejich nesplácením.

Pro posouzení a vyhodnocení podmínek poskytování spotřebních úvěrů byly vybrány tři banky a tři nebankovní instituce. Mezi banky se řadí Československá obchodní banka, a. s., Raiffeisenbank a. s. a Air Bank a. s. Mezi nebankovní instituce jsou zařazeny Home Credit a. s., Provident Financial s. r. o. a JET Money s. r. o.

Vybrané subjekty poskytující spotřební úvěry byly zvoleny na základě projektu Navigátor bezpečného úvěru 2013, který připravila Univerzita Karlova v Praze ve spolupráci s poradenskou společností EEIP, a. s.

Hodnota Navigátoru se stanovila na základě kritérií rozdělených do tří skupin s váhami. Hodnotil se hotovostní neúčelový úvěr na 100 000 Kč se splatností 5 let a hotovostní neúčelový úvěr na 30 000 Kč se splatností 1 rok. Projekt hodnotil celkem 53 poskytovatelů spotřebitelských půjček (42 poskytovatelů půjček na 30 000 Kč, 40 poskytovatelů půjček na 100 tis. Kč, některé subjekty poskytují úvěry v obou kategoriích). Výsledná hodnota Navigátoru je buď průměr dvou dosažených hodnot, případně dosažená hodnota Navigátoru, pokud subjekt nabízí pouze 1 produkt. Výsledná hodnota Navigátoru rozděluje poskytovatele úvěrů na dvě skupiny – bezpečné věřitele a predátory. Přičemž hodnota navigátoru 5 – 10 znamená bezpečného věřitele. 0 - 4,99 se označuje za predátora (lichváře). Všechny tři zvolené banky dosáhly vysoké hodnoty Navigátoru. Raiffeisenbank a. s. obdržela nejvyšší hodnotu Navigátoru s hodnotou 10. Ihned za Raiffeisenbank a. s. je Air Bank a. s., která obdržela hodnotu Navigátoru 9,7. Československá obchodní banka, a. s. získala hodnotu Navigátoru 9,4. Co se týče nebankovních institucí, Home Credit a. s. se řadí na úroveň některých bank, obdržela hodnotu Navigátoru 8,8. Stejné hodnocení Navigátoru s hodnotou 8,8 obdržela také například Komerční banka, a. s. Provident Financial s. r. o. není daleko od hranice predátorů, dostal hodnotu Navigátoru 5,8. Poslední společnost, která byla vybrána pro hodnocení je JET Money s. r. o., která poskytuje SMART půjčku. SMART půjčka je označena Navigátorem jako predátor, obdržela hodnotu 0,4.

Zdroj: navigatoruveru.cz

Porovnání a vyhodnocení podmínek spotřebního úvěru od každé instituce je provedeno na modelové situaci. Údaje pro modelovou situaci u bankovních institucí byly získány osobní návštěvou jednotlivých bank. Údaje pro modelovou situaci u nebankovních institucí byly získány telefonicky i z webových stránek nebankovních institucí. U společnosti JET Money s. r. o. proběhla navíc schůzka s obchodním zástupcem. Současně jsou uvedeny a zhodnoceny podmínky uvedené na webových stránkách jednotlivých institucí.

Pro modelovou situaci byly zvoleny následující údaje:

- spotřební úvěr: neúčelový
- výše úvěru: 50 000 Kč
- pohlaví žadatele: muž
- věk žadatele: 26 let
- zaměstnán: čistý měsíční příjem 18 500 Kč
- současně podnikatel: čistý měsíční příjem nestálý
- měsíční výdaje na hypoteční úvěr: 8 000 Kč
- nevyživuje žádnou osobu

Po rozeptání nabídek je provedeno vyhodnocení spotřebitelských úvěrů.

Pro praktickou část diplomové práce byl dále sestaven dotazník. Dotazník byl umístěn na webovou stránku www.vyplnto.cz. Prostřednictvím [vyplnto.cz](http://www.vyplnto.cz) byla získána převážná část dotazovaných. Dotazník se zaměřuje nejen na zjištění názoru respondentů týkající se problematiky spotřebních úvěrů, ale i na zjištění rozsahu finanční gramotnosti respondentů. Z výzkumů České národní banky, Univerzity Karlovy společně s poradenskou společností EEIP, a.s., agentury STEM/MARK, vyplývá, že finanční gramotnost občanů České republiky je na nízké úrovni. V návaznosti na nízkou úroveň finanční gramotnosti občanů České republiky bohužel často dochází k problémům se splácením poskytnutého úvěru.

Po vyplnění respondenty byl dotazník vyhodnocen. Vyhodnocení dotazníku bylo nejprve provedeno pomocí třídění prvního stupně. Třídění prvního stupně znamená zjištění, kolik jedinců má společný jeden znak. Z převážné části je užito, pro přehledné zobrazení výsledků, prostorových výsečových grafů a pruhových grafů. Uváděny jsou jak absolutní, tak i relativní četnosti. Po třídění prvního stupně následuje třídění druhého stupně. V případě, kdy se zjišťuje, kolik jedinců uvádí určitou odpověď v jedné otázce

a současně uvádějí jistou odpověď v druhé otázce, jedná se o třídění druhého stupně. Vyhledávají se ti respondenti, kteří mají shodné dva sledované znaky. Pro třídění druhého stupně bylo využito kontingenčních tabulek a grafů v programu Microsoft Excel. Z hodnot uvedených v kontingenční tabulce se může usuzovat na závislost či nezávislost proměnných. V rámci třídění druhého stupně bude u některých dat proveden test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku.

Test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku:

Na základě testu nezávislosti chí-kvadrát se určí, zda je závislost mezi dvěma jevy, které byly zachyceny pomocí měření. Výsledky získané dotazníkovým šetřením se zapíše do kontingenční tabulky. Test nezávislosti chí-kvadrát začíná formulací nulové a alternativní hypotézy.

Nulová hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky není závislost.

Alternativní hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky je závislost.

Kontingenční tabulka obsahuje pozorované (P) a očekávané (O) četnosti. Pozorované četnosti jsou četnosti získané dotazníkovým šetřením. V dalším kroku se vypočtou očekávané četnosti pro každé pole kontingenční tabulky. Očekávané četnosti jsou teoretické četnosti, které by odpovídaly platnosti nulové hypotézy. Očekávanou četnost pro příslušné pole kontingenční tabulky lze vypočítat tak, že násobíme vždy odpovídající marginální četnosti v tabulce a tento součin potom dělíme celkovou četností.

Pro každé pole kontingenční tabulky se dále vypočtou hodnoty podle vztahu:

$$\frac{(P - O)^2}{O}$$

P... pozorovaná četnost

O...očekávaná četnost

(Chráška, 2007)

Testové kritérium chí-kvadrát se potom vypočte jako součet hodnot $\frac{(P-O)^2}{O}$ pro všechna pole kontingenční tabulky.

Pro tabulku o r řádcích a s sloupcích se určí počet stupňů volnosti podle vztahu:

$$(r - 1) * (s - 1)$$

(Chráška, 2007)

Pro vypočítaný počet stupňů volnosti a pro zvolenou hladinu významnosti se nalezne ve statistických tabulkách kritická hodnota testového kritéria. Nejčastěji se volí hladina významnosti $\alpha = 0,05$. Tato hladina významnosti říká, že dostaneme devadesáti procentní jistotu správného rozhodnutí. V případě, že vypočtená hodnota chí-kvadrát je nižší, než hodnota testového kritéria, pak není možné odmítnout nulovou hypotézu. Výsledkem je, že mezi odpověďmi respondentů na otázky není závislost. Naopak případ, kdy vypočtená hodnota chí-kvadrát je vyšší, než hodnota testového kritéria, pak se usuzuje na hypotézu alternativní. Výsledkem je, že mezi odpověďmi respondentů na otázky je závislost.

Testu nezávislosti chí-kvadrát nelze použít v případech, kdy ve více než dvaceti procentech polí kontingenční tabulky jsou očekávané četnosti menší než 5 a v případě, že v některém poli je očekávaná četnost menší než 1.

Po vyhodnocení dotazníku jsou prezentovány zjištěné statistiky získané z různých zdrojů, mezi něž patří databáze časových řad ARAD České národní banky, výzkum finanční gramotnosti uskutečněný Českou národní bankou, tiskové zprávy České obchodní inspekce, úvěrové barometry od Bankovního registru klientských informací (Czech Banking Credit Bureau), studie Navigátor bezpečného úvěru 2013, Exekutorská komora České republiky, časopis Ekonom a další.

Další dvě kapitoly se věnují návrhům řešení v případě problémů se splácením spotřebitelského úvěru a řešení sporů mezi dlužníkem a poskytovatelem spotřebitelského úvěru. Poslední kapitola vyhodnocuje rozdíly mezi nabídkou spotřebitelského úvěru od ČSOB v České republice a na Slovensku.

4 ŘEŠENÍ A VÝSLEDKY

4. 1 Posouzení a vyhodnocení podmínek poskytování spotřebních úvěrů v České republice

4. 1. 1 Československá obchodní banka, a. s.

ČSOB nabízí neúčelovou půjčku, která se nazývá ČSOB Půjčka na cokoliv.

V jaké výši se půjčka poskytuje?

ČSOB Půjčka na cokoliv se poskytuje v rozmezí od 20 000 Kč do 600 000 Kč bez zajištění.

Jak probíhá splácení?

Úvěr je splácen v následujícím pořadí: poplatky, úroky, jistina, případně úroky z prodlení.

Splátky probíhají měsíčně. Sám klient si určuje výši splátky a dobu splácení, která může být maximálně 7 let. Roční úroková sazba se uvádí od 8,9 % p. a.

Jaké jsou nutné doklady při žádosti o půjčku?

Fyzická osoba tuzemec předkládá občanský průkaz a druhý doklad totožnosti, dále potvrzení o výši pracovního příjmu. Fyzická osoba cizozemec předkládá cestovní doklad či průkaz o povolení k pobytu a druhý doklad totožnosti, dále potvrzení o výši pracovního příjmu.

Jak probíhá žádost o půjčku?

O půjčku může požádat klient, který je plně svéprávný a má nebo si zřídí ČSOB Konto nebo ČSOB Aktivní konto. S penězi klient může disponovat v den podpisu smlouvy. Klient nesmí mít splatné a nezaplacené závazky vůči svým věřitelům, které by měly negativní vliv na jeho schopnost dostát svým závazkům ze smlouvy, zejména nesmí mít splatné a nezaplacené závazky vůči finančním úřadům, České správě sociálního zabezpečení, celním úřadům a zdravotním pojišťovnám. Klient musí pravdivě informovat o všech svých finančních závazcích a právech zatížených na jeho majetku.

Existuje možnost pojistit se proti neschopnosti splácet?

Půjčku je možné pojistit v základní variantě i pro případ ztráty zaměstnání a pracovní neschopnosti.

Co se děje v případě nesplácení půjčky?

Z částek, s jejichž splacením je klient v prodlení, je ČSOB oprávněna účtovat klientovi úrok z prodlení ve výši repo sazby ČNB zvýšené o 7 % p. a Výše repo sazby se v současné době rovná 0,05 %. Dále je v případě prodlení oprávněna zasílat klientovi upomínky a výzvy, které je klient povinen zaplatit.

Tabulka č. 1 zobrazuje poplatky spojené se spotřebitelskými úvěry poskytnutými Českou obchodní bankou.

Tabulka č. 1: Sazebník ke spotřebitelským úvěrům ČSOB

Popis	Částka
Podání žádosti o úvěr a její hodnocení	zdarma
Vedení účtu/správa úvěru a výpisy v elektronické podobě	59 Kč/měsíc
Zpracování úvěru	1 % z výše úvěru, min. 500 Kč, max. 3500 Kč
Úhrada nákladů spojených s mimořádnou splátkou úvěru	1 % z výše mimořádné splátky úvěru ¹
Změna smluvní dokumentace	500 Kč
Upomínka k uhrazení dlužné částky	300 Kč
Výzva k uhrazení dlužné částky	500 Kč
Zpracování žádosti o restrukturalizaci	500 Kč

Zdroj: www.csob.cz, vlastní zpracování

Modelová situace v České obchodní bance, a. s.

Žadatelí popsanému výše ČSOB nabídla úrokovou sazbu ve výši 18,9 % p. a. Údaj o výši RPSN neposkytla. Žadatel si vybral dobu splácení tři roky. Při této době splácení vychází měsíční splátka na 1 988 Kč. Do měsíční splátky úvěru je zahrnut poplatek za základní variantu pojištění a poplatek za vedení účtu. Základní varianta pojištění zahrnuje pojištění pro případ smrti a trvalé invalidity. V následující tabulce je možné shlédnout, že celková splacená částka dosahuje 72 068 Kč.

¹ Je-li doba mezi mimořádnou splátkou a sjednaným koncem spotřebitelského úvěru kratší než 1 rok, je účtován poplatek 0,5 % z výše mimořádné splátky úvěru.

Tabulka č. 2: Parametry splácení ČSOB Půjčky na cokoliv při 36 měsíčních splátkách

Popis	Částka	Výpočet
Výše splátky	1 988 Kč	-
Poplatek za zpracování úvěru	500 Kč	-
Celková splacená částka	72 068 Kč	1 988 * 36 + 500

Zdroj: nabídka spotřebitelského úvěru od ČSOB, vlastní zpracování

4. 1. 2 Air Bank a. s.

Jaké jsou nutné doklady při žádosti o půjčku?

Zaměstnanec si musí připravit potvrzení o výši příjmu (ne starší než 30 dní) nebo výpisy z účtu za poslední tři měsíce. OSVČ předkládá daňové přiznání za poslední zdaňovací období. U půjček nad 20 000 Kč navíc doklad o bezdlužnosti. Důchodce předkládá důchodový výměr (ne starší než 12 měsíců) a potvrzení o pobírání důchodu (ne starší než 30 dní). Cizinec předloží obdobné doklady jako u českých občanů a navíc průkaz o povolení k trvalému nebo přechodnému pobytu.

Pokud je žadatel ženatý či žadatelka vdaná pak u půjček nad 200 000 Kč je nutné si připravit i doklad o společném jmění manželů, který podepisuje manžel nebo manželka. Přičemž manžel nebo manželka nemusí být fyzicky přítomni na pobočce.

Jak probíhá splácení?

Závazky jsou hrazeny v následujícím pořadí: splátky jistiny úvěru, úroky z poskytnutého úvěru, případně sankční poplatky, úroky z prodlení a další platby sankčního charakteru, poplatky a náhrada bankou vynaložených nákladů. Je možné změnit výši splátky, den splátky nebo délku úvěru v rámci nastavených hranic bankou. Každá změna se ovšem individuálně posuzuje.

Jaké výhody plynou z půjčky u Air Bank?

Půjčky u Air Bank jsou úročeny základní úrokovou sazbou. Ovšem když je půjčka splácena řádně a včas, Air Bank zaručuje úrokovou sazbu 9,9 % p. a. Poskytnutím bonusového úroku se nemění výše pravidelné měsíční splátky, snižuje se ale celková částka, která se zaplatí.

Snížení celkové splatné částky je docíleno tak, že na konci splátkového kalendáře Air Bank odpustí splacení části peněz. U Air Bank neexistují poplatky za sjednání a vedení půjčky, za mimořádnou splátku, za předčasné splacení ani za vedení účtu.

V případě zaplacení mimořádné splátky nebo předčasného splacení dluhu se o bonus nepřichází. O bonus se nepřichází ani v případě změny výše splátky, dnu splátky nebo délky úvěru. Bonus se přepočítává vždy úměrně k aktuálnímu datu.

Jestliže u Air Bank neexistují poplatky, proč se liší úroková sazba a RPSN?

Jak ukazuje tabulka č. 3 a tabulka č. 4, roční procentní sazba nákladů zohledňuje také časový průběh půjčky (frekvenci splátek).

Tabulka č. 3: Příklad pro úvěr v Air Bank s jedinou splátkou - extrém

Popis	Parametry
Roční úrok	8,9 %
Splatnost	1 rok
Počet splátek	1
RPSN	8,9 %
Splátka	87 120 Kč
Celkem zapláceno	87 120 Kč

Zdroj: www.airbank.cz

Tabulka č. 4: Příklad pro úvěr v Air Bank s 12 splátkami a bonusovou úrokovou sazbou

Popis	Parametry
Roční úrok	9,9 %
Splatnost	1 rok
Počet splátek	12
RPSN	10,37 %
Splátka	7 029 Kč
Celkem zapláceno	83 900 Kč

Zdroj: www.airbank.cz

Jak probíhá žádost o půjčku?

Při žádosti o půjčku zakládá Air Bank žadateli zdarma běžný účet. Na tento účet po schválení půjčky a podpisu smlouvy Air Bank poskytne peníze a následně se tento účet používá i pro splácení půjčky. Pokud půjčka nebude schválena, účet žadateli zůstává, ale má možnost ho kdykoliv bezplatně zrušit.

Co se děje v případě nesplácení půjčky?

Opoždění splátky úvěru či jiného závazku spojeného s úvěrem znamená zaslání zpoplatněné upomínky ve výši 300 Kč.

Modelová situace v Air Bank a. s.

Žadatel nabídl Air Bank a. s. základní úrokovou sazbu ve výši 21,9 % p. a. V případě, že úvěr bude splácen přesně podle splátkového kalendáře je celková částka, kterou je třeba zaplatit, určena podle bonusové úrokové sazby 9,9 % p. a. Pokud dojde v průběhu splácení úvěru k prodlení se splácením, mění se úroková sazba postupně na základní úrokovou sazbu. Úrok se zvýší o 2,4 % při každém prodlení se splácením, které je delší než 5 dnů, úrok se ale zvýší pouze jedenkrát za kalendářní měsíc. V případě prodlení delšího než 30 dní se zvýší úroková sazba na základní sazbu.

Žadatel si vybral dobu splácení tři roky. RPSN pro bonusovou úrokovou sazbu je ve výši 10,37 % p. a. při 30 splátkách. RPSN pro základní úrokovou sazbu je ve výši 24,25 % p. a. při 36 splátkách. K úvěru u Air Bank nebylo dohodnuto pojištění. Žadatel musí uhradit 36 měsíčních splátek ve výši 1 918 Kč v případě základní úrokové sazby nebo 30 měsíčních splátek ve výši 1 918 Kč v případě bonusové sazby. To je možné pozorovat, spolu s celkovou splacenou částkou za dané období, v tabulkách č. 5 a 6. Poslední splátka může být nižší než splátka, kterou klient platí pravidelně.

Tabulka č. 5: Parametry splácení půjčky v Air Bank při 36 měsíčních splátkách

Popis	Částka
Výše splátky	1 918 Kč
Celková splacená částka	69 018 Kč

Zdroj: nabídka spotřebitelského úvěru od Air Bank, vlastní zpracování

Tabulka č. 6: Parametry splácení půjčky v Air Bank při 30 měsíčních splátkách

Popis	Částka
Výše splátky	1 918 Kč
Celková splacená částka	56 690 Kč

Zdroj: nabídka spotřebitelského úvěru od Air Bank, vlastní zpracování

4. 1. 3 Raiffeisenbank a. s.

Raiffeisenbank nabízí neúčelovou půjčku, která se nazývá Rychlá půjčka.

V jaké výši se půjčka poskytuje?

Výše neúčelové půjčky je minimálně 20 000 Kč, maximálně 500 000 Kč.

Jak probíhá splácení?

Půjčku je možné splatit od 6 do 72 měsíců. Úroková sazba u Rychlé půjčky je uváděna od 8,9 % p. a. Klient si volí den pravidelné měsíční splátky při sjednávání úvěru a také kdykoliv během průběhu splácení. V případě neúčelové půjčky je splátka po celou dobu trvání půjčky neměnná. Při splácení z běžného účtu u Raiffeisenbank je inkaso zajištěno automaticky, klient se nemusí o nic starat.

Jaké výhody plynou z půjčky u Raiffeisenbank?

U Raiffeisenbank neexistují poplatky za sjednání a vedení půjčky ani za mimořádnou splátku. Základní pojištění schopnosti splácat je zdarma a zahrnuje pojištění pro případ smrti a trvalých následků úrazu. Jestliže je převeden platební styk do Raiffeisenbank, úroková sazba je snížena o 1 %. Raiffeisenbank vrátí za řádné splácení půjčky až 50 000 Kč. Přesná výše odměny za řádné splácení se zjistí podle doby splácení a výše půjčky.

Jaké jsou nutné doklady při žádosti o půjčku?

Žadatel musí předložit doklad totožnosti a doklad o příjmu, pokud je k danému úvěru vyžadován.

Existuje možnost pojistit se proti neschopnosti splácat?

Jak je uvedeno výše, Raiffeisenbank poskytuje základní pojištění proti neschopnosti splácat zdarma. Je možné připojistit se i proti riziku dlouhodobé pracovní neschopnosti a proti riziku ztráty zaměstnání.

Jaká je situace v případě předčasného splacení?

Půjčku je možné kdykoliv předčasně splatit. U některých půjček Raiffeisenbank může požadovat náhradu nákladů za předčasné splacení dle zákona o spotřebitelském úvěru.

Co se děje v případě nesplacení půjčky?

Raiffeisenbank účtuje úrok z prodlení a poplatky související s prodlením. Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o osm procentních bodů. Výše repo sazby se v současné době rovná 0,05 %. Jestliže prodlení trvá delší dobu je oprávněna vyzvat ke splacení celého dluhu (půjčku zesplatnit).

Modelová situace v Raiffeisenbank a. s.

Žadateli nabídla Raiffeisenbank a. s. úrokovou sazbu ve výši 18,9 % p. a., RPSN ve výši 20,66 % p. a. Žadatel si vybral dobu splácení tři roky. Při této době splácení vychází měsíční splátka na 1 831 Kč. Pojištění proti neschopnosti splácet bylo sjednáno v základní variantě, která je zdarma. Výše odměny za řádné splácení, při půjčce 50 000 Kč a době splácení tři roky, je ve výši 5 000 Kč. Parametry splácení půjčky od Raiffeisenbank při 36 měsíčních splátkách uvádí tabulka č. 7.

Tabulka č. 7: Parametry splácení půjčky od Raiffeisenbank při 36 měsíčních splátkách

Popis	Částka	Výpočet
Výše splátky	1 831 Kč	-
Celková splacená částka	60 916 Kč	$(1\ 831 * 36) - 5\ 000$

Zdroj: nabídka spotřebitelského úvěru od Raiffeisenbank, vlastní zpracování

4. 1. 4 Home Credit a. s.

V jaké výši se půjčka poskytuje?

Home Credit poskytuje půjčky ve výši od 10 000 Kč do 150 000 Kč.

Jak probíhá splácení?

Splátky se hradí bankovním převodem nebo prostřednictvím poštovních poukázek, které Home Credit zašle nebo kuponem na terminálech Sazky. Počet měsíců, po které se

bude půjčka splácet, si stanoví sám klient. Vybrat si může mezi 12 až 84 měsíci (vždy po 12 měsících).

Jaké jsou nutné doklady při žádosti o půjčku u Home Credit?

Je třeba předložit dva doklady totožnosti. Občané ČR musí vždy doložit občanský průkaz.

Jaké výhody plynou z půjčky u Home Credit?

Splátku je možné odložit. Za každých 12 měsíců dohodnutého trvání smlouvy má klient nárok na 1 odloženou splátku. Přičemž odklad je možný po řádném zaplacení prvních 6 splátek. V průběhu odložených splátek se půjčka neúročí. Odložením splátek se mění splátkový kalendář a výše RPSN.

Je také možné změnit výši splátky. Po řádném zaplacení prvních 4 splátek je možné požádat o změnu výše a počtu splátek. Výši a počet splátek je možné změnit nejvýše třikrát za dobu trvání smlouvy a nejdříve vždy po 12 měsících od předchozí změny. Poplatek za službu odložené splátky a změnu výše a počtu splátek je uveden v úvěrové smlouvě.

Pokud klientovi nevyhovuje termín splátky, vyplní žádost o změnu data měsíčních splátek. Tato změna je zdarma. Klient však souhlasí, že se změnou termínu se mění i výše RPSN. Zdarma dále probíhá vyřízení půjčky, vedení půjčky, mimořádná splátka, zaslání měsíčního e-mailového výpisu, zaslání e-mailové připomínky nadcházející splátky, předčasné splacení půjčky. O úmyslu splatit úvěr předčasně je třeba informovat Home Credit jeden měsíc předem.

Jak probíhá žádost o půjčku?

O půjčku je možné si zažádat po telefonu, online nebo na pobočkách České pošty. Kromě předložení dokladů musí žadatel uvést údaje o zaměstnavateli a číslo svého bankovního účtu.

Existuje možnost pojistit se proti neschopnosti splácet?

Home Credit umožňuje pojistit se proti neschopnosti splácet půjčku. Home Credit nabízí tři typy pojištění – pojištění standard, pojištění plus a pojištění prémium.

Co se děje v případě nesplacení půjčky?

Současně se smlouvou o úvěru může být uzavřena i rozhodčí smlouva. Případné spory potom rozhoduje jeden jmenovaný rozhodce nebo klient může Home Credit žalovat u soudu. Další důsledky nesplacení úvěru zobrazuje tabulka č. 8.

Tabulka č. 8: Home Credit a. s. - důsledky nesplácení úvěru

První upomínka	150 Kč	Neúčtuje se, pokud se jedná o zcela první upomínku, kterou za dobu trvání smlouvy Home Credit zasílá.
Opakovaná upomínka	360 Kč	Mohou se dostat maximálně dvě zpoplatněné upomínky za kalendářní měsíc, po zesplatnění je již Home Credit neposílá. Zesplatnění je výzva k zaplacení celého dluhu.
Sankce za delší prodlení	500 Kč	Tato sankce se účtuje pouze jednou za dobu trvání smlouvy, a to obvykle při prodlení delším než kalendářní měsíc.
Jednorázová smluvní pokuta po zesplatnění	10 % ze splatné jistiny, úroků a pojistného	Zesplatněním se rozumí výzva k zaplacení celého dluhu.
Úrok z prodlení	v zákonné výši	Úroková sazba je stanovena v souladu s aktuálně platným nařízením vlády. Více informací na www.cnb.cz

Zdroj: www.homecredit.cz, vlastní zpracování

Modelová situace u Home Credit a. s.

Na pobočce České pošty byla vyplněna žádost o úvěr ve výši 50 000 Kč. Na základě žádosti kontaktoval obchodní zástupce Home Credit žadatele s tím, že žádost byla zamítnuta. Nesdělil důvody, pouze sdělil, že je možné požádat znovu za tři měsíce. Po dotazu na obchodního zástupce, jaká by byla jejich přibližná nabídka po třech měsících, informoval, že podobná, jaká je uvedena na jejich webových stránkách. Webové stránky vygenerovaly pro hotovostní půjčku 50 000 Kč a době splácení 36 měsíců, měsíční splátku 1 859 Kč. Celková částka splacená spotřebitelem je 65 520 Kč. Úrok dosahuje 18,7 % p. a., RPSN 20,6 %. Ve splátce je zahrnut poplatek za odklad splátek ve výši 39 Kč měsíčně. Tyto parametry splácení půjčky u Home Credit při 36 měsíčních splátkách je možné shlédnout v tabulce č. 9.

Tabulka č. 9: Parametry splácení půjčky u Home Credit při 36 měsíčních splátkách

Popis	Částka
Výše splátky	1 859 Kč
Celková splacená částka	65 520 Kč

Zdroj: www.homecredit.cz, vlastní zpracování

4. 1. 5 Provident Financial s. r. o.

V jaké výši se půjčka poskytuje?

Půjčka od Provident je v rozmezí od 4 000 Kč do 80 000 Kč.

Jak probíhá splácení?

Splácení půjčky probíhá týdně. Klient si zvolí, zda bude splácet bezhotovostní nebo hotovostní formou. Doba trvání půjčky je 45, 60 nebo 100 týdnů. Splátky se započítávají nejdříve na náklady spojené s vymáháním dluhu, pak úroky z prodlení a následně úroky dohodnuté smlouvou, teprve nakonec se splácí jistina.

Jaké jsou nutné doklady při žádosti o půjčku u Provident?

Žadatel předkládá průkaz totožnosti a doklad o pravidelném příjmu. Provident může požádat o potvrzení o sociálním pojištění.

Jak probíhá žádost o půjčku?

Žádost o půjčku lze podat online nebo telefonicky. Rozlišuje se půjčka poskytnutá v hotovosti a půjčka připsaná na bankovní účet. Půjčku v hotovosti získá klient do 2 kalendářních dnů. Na bankovní účet jsou peníze připsány do 13 kalendářních dnů od uzavření smlouvy. V případě půjčky v hotovosti a při hotovostním režimu splátek se platí poplatek navíc.

Co se děje v případě nesplácení půjčky?

V první řadě se klient spojí s obchodním zástupcem a pokusí se najít řešení. Jakékoliv splátky zaplacené dlužníkem budou započteny nejprve na splatný poplatek a poté na jistinu půjčky. V důsledku prodlení dlužníka se zaplacením dlužných splátek náleží Provident na základě smlouvy několik práv. Provident může požadovat po dlužníkovi zákonné úroky z prodlení, náhradu škody způsobenou prodlením, dále právo na vyrovnání celé zbývající, dosud neuhrazené části celkové dlužné částky. Dlužník je také povinen hradit případné náklady řízení spojené se soudním vymáháním pohledávky, se kterou je v prodlení.

Modelová situace u Provident Financial s. r. o.

Po kontaktování Provident s žádostí o půjčku ve výši 50 000 Kč, bylo telefonicky sděleno, že Provident jako první půjčku ve výši 50 000 Kč neposkytuje. Maximální výše půjčky, kterou by byl Provident ochoten poskytnout, je ve výši 20 000 Kč. Modelová situace, s výší půjčky 50 000 Kč, je uvedena na základě informací uvedených na webových stránkách Provident z online kalkulačky. Pro půjčku 50 000 Kč byla

nabídnuta doba spláčení 60 nebo 100 týdnů. V následujících řádcích bude popsána bezhotovostní forma půjčky. Hotovostní forma nebude rozepsána, neboť poplatek za hotovostní inkasní službu dosahuje až 29 750 Kč.

Při době spláčení 60 týdnů činí týdenní splátka 1 099 Kč, přičemž poslední splátka je ve výši 1 047 Kč. Celkové náklady dosahují 15 888 Kč. Tato částka zahrnuje poplatek za zpracování 9 502 Kč a úrok 6 386 Kč. Úroková sazba činí 19,98 % a RPSN 63,93 %. Celková částka ke splacení se rovná 65 888 Kč, jak popisuje tabulka č. 10.

Tabulka č. 10: Parametry spláčení bezhotovostní půjčky od Provident v 60 týdnech

Popis	Částka	Výpočet
Výše týdenní splátky	1 099 Kč	-
Výše poslední splátky	1 047 Kč	-
Celková splacená částka	65 888 Kč	$1\,099 * 59 + 1\,047$

Zdroj: www.provident.cz, vlastní zpracování

Při době spláčení 100 týdnů činí týdenní splátka 721 Kč, přičemž poslední splátka je ve výši 712 Kč. Celkové náklady dosahují 22 091 Kč. Tato částka zahrnuje poplatek za zpracování 11 727 Kč a úrok 10 364 Kč. Úroková sazba činí 19 % a RPSN 47,7 %. Celková částka ke splacení se rovná 72 091 Kč.

Následující tabulka uvádí parametry spláčení bezhotovostní půjčky ve 100 týdnech.

Tabulka č. 11: Parametry spláčení bezhotovostní půjčky od Provident ve 100 týdnech

Popis	Částka	Výpočet
Výše týdenní splátky	721 Kč	-
Výše poslední splátky	712 Kč	-
Celková splacená částka	72 091 Kč	$721 * 99 + 712$

Zdroj: www.provident.cz, vlastní zpracování

4. 1. 6 JET Money s. r. o

Společnost JET Money s. r. o. vlastní zavedený produkt SMART půjčka. Produkt SMART půjčka je poskytována na celém území České republiky prostřednictvím široké sítě obchodních zástupců.

V jaké výši se půjčka poskytuje?

SMART půjčka se poskytuje ve výši od 5 000 do 50 000 Kč. Jestliže se jedná o klienta, který žádá o SMART půjčku poprvé, společnost poskytne nejvýše 15 000 Kč. Při dalších žádostech se částka zvyšuje postupně o 10 000 Kč, takže nárok na nejvyšší částku půjčky 50 000 Kč, má klient až při pátém zažádání.

Jak probíhá splácení?

Lze si vybrat dobu splácení 8 nebo 13 měsíců. Splátky probíhají měsíčně vždy v den, který si vybere sám dlužník. Jednotlivé splátky vybírá osobně sám obchodní zástupce, který přijede pro splátku k dlužníkovi domů.

Komu je SMART půjčka určena?

Půjčka je poskytována osobám, které mají pravidelný měsíční příjem, tj. zaměstnancům, důchodcům a ženám na mateřské dovolené. Věk žadatele je minimálně 18 let. Současně pokud je žadatelem méně než 25 let, musí existovat spoludlužník, který je starší 25 let a také musí mít pravidelný měsíční příjem. Spoludlužník je požadován také v případě, že se jedná o první půjčku.

Jaké jsou nutné doklady při žádosti o SMART půjčku?

Je třeba předložit občanský průkaz a druhý doklad totožnosti (řidičský průkaz, cestovní pas, rodný list či průkaz zdravotní pojišťovny) od všech zúčastněných osob.

Jaké výhody plynou z opakovaných SMART půjček?

Jestliže klient přichází s žádostí o SMART půjčku opakovaně, plynou z toho určité výhody. Při další půjčce není vyžadován spoludlužník (pokud se nejedná o osobu mladší 25 let). Při třetí půjčce klient neplatí administrativní poplatek.

Administrativní poplatek činí 3 % z vypůjčené jistiny. Administrativní poplatek je tedy účtován pouze u prvních dvou půjček.

Jak probíhá žádost o půjčku?

Žádost o půjčku lze vyplnit osobně s obchodním zástupcem nebo lze vyplnit online žádost na webových stránkách. V případě vyplnění online žádosti, kontaktuje obchodní zástupce žadatele do dvou pracovních dnů. Obchodnímu zástupci se předloží příjem od všech osob dané domácnosti. Žadatel dále musí poskytnout informace o počtu

vyživovaných osob, celkových měsíčních výdajích dané domácnosti a informace o dalších případných dluzích. Žadatel v žádosti prohlašuje, že nemá v úmyslu vstoupit do insolvence.

Existuje možnost pojistit se proti neschopnosti splácet?

SMART půjčka neposkytuje svým klientům možnost pojistit se proti neschopnosti splácet půjčku.

Jaká je situace v případě předčasného splacení?

Předčasné splacení půjčky není nijak penalizováno.

Co se děje v případě nesplacení půjčky?

Při uzavírání smlouvy o spotřebitelském úvěru je klient informován, že pokud delší dobu nebude splácet, bude penalizován. Informace o výši pokuty však nejsou zveřejněny. Je sepsována rozhodčí smlouva. Jestliže klient včas nesplatí jednu splátku, nic se neděje. Při dalším výběru splátky zaplatí za současný i minulý měsíc. Jestliže se klient ocitne v situaci, kdy nedisponuje finančními prostředky na zaplacení splátky, obchodní zástupce svému klientovi doporučuje, aby zaplatil alespoň část své splátky. Pokud obchodní zástupce od svého klienta dluh nevymůže do tří let, nastupuje exekuce.

Modelová situace SMART půjčky

Pro porovnání a vyhodnocení podmínek jednotlivých spotřebních úvěrů byla vybrána půjčka ve výši 50 000 Kč.

SMART půjčka se zaměřuje spíše na poskytování nižších částek. Je to dáno tím, že nejdelší doba pro splatnost SMART půjčky je 13 měsíců. Půjčka ve výši 50 000 Kč se příliš neposkytuje. Měsíční splátka pro půjčku 50 000 Kč je 6 500 Kč, jak je možné pozorovat, včetně celkové splacené částky, v tabulce č. 12. Výši této měsíční splátky si může málokdo dovolit. Při páté půjčce SMART neúčtuje administrativní poplatek. Bezprostředně po uzavření smlouvy vybere obchodní zástupce od dlužníka první splátku, která je po celou dobu splácení půjčky stejná. Po uzavření smlouvy nemá klient k dispozici částku ve výši 50 000 Kč, ale ve výši 43 500 Kč.

Tabulka č. 12: Parametry splácení SMART půjčky při 13 měsíčních splátkách

Popis	Částka	Výpočet
Výše splátky	6 500 Kč	-
Celková splacená částka	84 500 Kč	6 500 * 13

Zdroj: nabídka spotřebitelského úvěru od JET Money s. r. o., vlastní zpracování

4. 1. 7 Vyhodnocení spotřebitelských úvěrů

Následující tabulka zobrazuje shrnutí údajů nabízených bankami pro spotřebitelský úvěr pro modelovou situaci, která je popsána v metodice na straně 29. Jedná se o neúčelový úvěr ve výši 50 000 Kč. U všech tří bank byla pro porovnání vybrána doba splácení tři roky, tzn. 36 měsíčních splátek.

Tabulka č. 13: Nabídka bank spotřebitelského úvěru pro modelovou situaci

Kritéria spotřebitelského úvěru	Bankovní instituce		
	Československá obchodní banka, a. s.	Air Bank a. s.	Raiffeisenbank a. s.
Celková splacená částka	72 068 Kč	56 690 Kč	60 916 Kč
Úroková sazba	18,9 % p. a.	9,9 % p. a.	18,9 % p. a.
RPSN	-	10,37 % p. a.	20,66 % p. a.
Postup při nesplácení úvěru	viz tabulka č. 1, str. 33 + úrok z prodlení	upomínka 300 Kč	úrok z prodlení, po delší době zesplatnění
Nabídka pojištění	ano, základní varianta 56 Kč/měsíc	ne	ano, základní varianta zdarma
Nutnost vedení běžného účtu	ano 59 Kč/měsíc	ano zdarma	ano zdarma ²
Poplatek za zpracování úvěru	500 Kč	neúčtuje se	neúčtuje se
Měsíční splátka	1 988 Kč	1 918 Kč	1 831 Kč

Zdroj: nabídky spotřebitelských úvěrů od uvedených bank, vlastní zpracování

Nejnižší měsíční zatížení klienta vychází u Raiffeisenbank, tj. 1 831 Kč. Tato měsíční splátka zahrnuje základní variantu pojištění. U Air Bank činí výše měsíční splátky při bonusové úrokové sazbě (9,9 %) 1 918 Kč. Nejvyšší měsíční splátka, která zahrnuje poplatek za základní variantu pojištění a poplatek za vedení účtu vychází u ČSOB ve výši 1 988 Kč.

² Zdarma je účet eKonto MINI pouze při aktivním využívání účtu. Aktivním využíváním se rozumí kreditní obrát na účtu nejméně ve výši 15 000 Kč a zároveň alespoň tři odchozí platby z účtu měsíčně. Pokud účet není aktivně využíván, činí měsíční poplatek za eKonto MINI 169 Kč.

Nejnižší celkovou zaplacenou částku požaduje Air Bank, tj. 56 690 Kč. Druhá v pořadí je Raiffeisenbank, kde spotřebitel celkově zaplatí 60 916 Kč. Nejhuře vychází ČSOB, kde celková zaplacená částka dosahuje 72 068 Kč.

Air Bank nabízí jednoznačně nejvýhodnější úrokovou sazbu i RPSN. Jestliže klient bude řádně splácet, dosáhne na úrokovou sazbu pouze ve výši 9,9 % p. a., RPSN ve výši 10,37 % p. a. Úrok se zásadně odlišuje od ČSOB i Raiffeisenbank a je hluboko pod nabízeným úrokem ČSOB i Raiffeisenbank. ČSOB i Raiffeisenbank nabízí shodnou úrokovou sazbu 18,9 % p. a. Jestliže klient u Air Bank nebude řádně splácet, pak se mu úroková sazba i RPSN postupně posouvají k nastavené základní úrokové sazbě a RPSN. Základní úroková sazba u Air Bank je nastavena mírně nad hranicí úrokových sazeb ČSOB i Raiffeisenbank. Air Bank nabídla základní úrokovou sazbu ve výši 21,9 % p. a. RPSN pro základní úrokovou sazbu je ve výši 24,25 % p. a.

Air Bank nenabízí pojištění proti neschopnosti splácet. ČSOB nabízí základní variantu pojištění za měsíční poplatek 56 Kč. Raiffeisenbank poskytuje základní pojištění zdarma.

Všechny tři banky vyžadují ke spotřebitelskému úvěru vést u nich běžný účet. ČSOB požaduje poplatek za vedení účtu 59 Kč měsíčně. Air Bank vede účet zdarma. Raiffeisenbank vede účet také zdarma, ale pouze za podmínky aktivního využívání účtu. ČSOB, jako jediná ze tří bank, si účtuje poplatek za zpracování úvěru. Pro modelovou situaci se poplatek rovná 500 Kč.

Jednoznačně nejlepší podmínky spotřebitelského úvěru, ze všech tří bank, nabízí Air Bank. Na druhém místě se umístila Raiffeisenbank. ČSOB nenabídla tak dobré podmínky, jako nabídly Raiffeisenbank nebo Air Bank. ČSOB vyžaduje, z těchto tří bank, nejvíce poplatků spojených s úvěrem.

Shrnutí údajů nabízených nebankovními institucemi, pro spotřebitelský úvěr pro modelovou situaci, která je popsána v metodice na straně 29, popisuje tabulka č. 14.

Tabulka č. 14: Nabídka nebankovních institucí spotřebitelského úvěru pro modelovou situaci

Kritéria spotřebitelského úvěru	Nebankovní instituce		
	Home Credit a. s.	Provident Financial s. r. o.	JET Money s. r. o.
Celková splacená částka	65 520 Kč	72 091 Kč	84 500 Kč
Úroková sazba	18,7 % p. a.	19 % p. a.	-
RPSN	20,6 % p. a.	47,7 % p. a.	-
Postup při nesplácení úvěru	viz tabulka č. 8, str. 40 + rozhodčí smlouva	práva z prodlení str. 41	penalizace + rozhodčí smlouva
Nabídka pojištění	ano	ne	ne
Poplatek za zpracování úvěru	neúčtuje se	11 727 Kč ³	neúčtuje se
Měsíční splátka	1 859 Kč	2 884 Kč ⁴	6 500 Kč

Zdroj: www.homecredit.cz, www.provident.cz, nabídka spotřebitelského úvěru od JET Money s. r. o., vlastní zpracování

U bank byla nastavena doba splácení tři roky. Z nebankovních institucí je možné pouze u Home Credit splácet tři roky, tzn. 36 měsíčních splátek. Provident inkasuje splátky týdně. Nejdelsí možná doba splácení je 100 týdnů. Pro vyhodnocení je použita délka splácení 100 týdnů. Kratší doba vyžaduje příliš velkou splátku. Při přepočtu týdenní splátky 721 Kč na měsíční splátku, vychází měsíční splátka 2 884 Kč (721 * 4). Splátky SMART půjčky, kterou poskytuje společnost JET Money s. r. o., jsou vybírány měsíčně, avšak nejdelsí doba pro splácení půjčky je 13 měsíců.

Nejnižší měsíční zatížení klienta vychází u Home Credit, tj. 1 859 Kč. Měsíční splátka SMART půjčky je 6 500 Kč. Vysoká splátka je dána krátkou dobou splatnosti, kterou SMART půjčka nabízí.

Nejnižší celkovou zaplacenou částku požaduje Home Credit, tj. 65 520 Kč. Druhý v pořadí je Provident, kde spotřebitel celkově zaplatí 72 091 Kč. Nejhuře vychází SMART půjčka, kde celková zaplacená částka dosahuje 84 500 Kč.

Výhodnější úrokovou sazbu i RPSN nabízí Home Credit. Home Credit, jako jediný z těchto tří institucí, poskytuje službu pojištění proti neschopnosti splácet.

³ Tato částka je započítána do celkově splacené částky spotřebitelem.

⁴ Jedná se o vlastní přepočet týdenní splátky na měsíční splátku. U Provident probíhají splátky týdně.

Nejnižší částku, ze všech tří nebankovních institucí, přeplatí spotřebitel u Home Credit. Spotřebitel přeplatí 15 520 Kč. Navíc, jako jediný ze tří nebankovních institucí, poskytuje službu pojištění proti neschopnosti splácet. U Provident spotřebitel přeplatí 22 091 Kč. Nejvíce spotřebitel přeplatí se SMART půjčkou, a to 34 500 Kč.

Vybrané subjekty poskytující spotřební úvěry byly zvoleny na základě projektu Navigátor bezpečného úvěru 2013 tak, jak je popsáno v kapitole metodika na straně 28. Dle Navigátoru dosáhla Raiffeisenbank nejlepšího ohodnocení, Air Bank skončila ihned za Raiffeisenbank. Nižšího ohodnocení, než Air Bank a Raiffeisenbank, dosáhla ČSOB, ovšem s velmi nízkým rozdílem. Home Credit a. s. získal od Navigátoru bezpečného úvěru také vysoké ohodnocení, avšak nižší, než výše uvedené banky. Provident Financial není daleko od hranice predátorů. SMART půjčka je označena Navigátorem jako predátor.

Při společném porovnání bank i nebankovních institucí jednoznačně nejlepší podmínky pro spotřebitelský úvěr nabízí Air Bank. Naopak nejhůře vychází SMART půjčka. Jestliže by se vzala v úvahu pouze přeplacená částka spotřebitelem, pak některé nebankovní instituce předčí ČSOB. Pořadí díky přeplaceným částkám je následující: 1. místo Air Bank 6 690 Kč, 2. místo Raiffeisenbank 10 916 Kč, 3. místo Home Credit 15 520 Kč, 4. místo ČSOB 22 068 Kč, 5. místo Provident 22 091 Kč a 6. místo SMART půjčka 34 500 Kč.

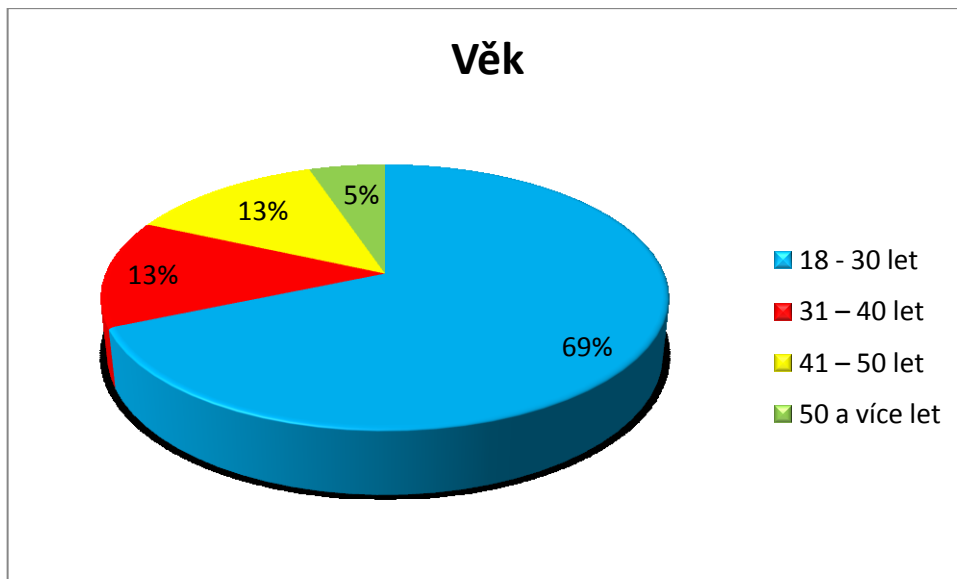
Modelová situace u Provident Financial s. r. o. byla vyhodnocena pro bezhotovostní formu spotřebního úvěru. Za poskytnutí spotřebního úvěru v hotovostní formě vyžaduje Provident Financial s. r. o. velmi vysoký poplatek. V situaci, která byla rozebírána, tj. spotřební úvěr ve výši 50 000 Kč, by si Provident účtoval za hotovostní inkasní službu 29 750 Kč (při době splácení 100 týdnů). U Provident Financial s. r. o. by se částka přeplacení, u hotovostní formy úvěru ve výši 50 000 Kč, vyšplhala na 51 841 Kč. Výchozí pořadí by se tak změnilo.

4. 2 Dotazníkové šetření

Vytvořený dotazník byl umístěn na webovou stránku www.vyplnto.cz. Dotazník bylo možné na webové stránce [vyplnto.cz](http://www.vyplnto.cz) vyplňovat od 3. 3. 2014 do 19. 3. 2014. Dotazník obsahuje celkem 15 otázek a vyplnilo ho 175 respondentů. Úkolem dotazovaného bylo označit většinou jednu z nabízených odpovědí. Na začátek dotazníku byly umístěny segmentační otázky typu věk, pohlaví a dosažené vzdělání. Dále už se dotazník zaměřuje nejen na zjištění názoru respondentů týkající se problematiky spotřebních úvěrů, ale i na zjištění rozsahu finanční gramotnosti respondentů. Součástí dotazníku byly i dvě otázky, které měly za cíl zjistit, zda opravdu daný respondent rozumí dané problematice a musel vepsat vlastní odpověď. Jednalo se o rozdíl mezi RPSN a úrokovou sazbou a druhá otázka se týkala zkratky p. a., která bývá uváděna za procentní úrokovou sazbou.

4. 2. 1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

První otázka se týkala věku respondentů. Věk byl rozdělen do čtyř skupin. První skupina zahrnovala věk 18 – 30 let, druhá 31 – 40 let, třetí 41 – 50 let a čtvrtá skupina 50 a více let. Nejvyšší zastoupení má skupina 18 – 30 let. Z celkového počtu respondentů 175 zodpovědělo dotazník ve věku 18 – 30 let 120 dotazovaných (69 %). Druhá a třetí skupina jsou ve shodném zastoupení v počtu 23, což činí z celkového počtu 13 %. Skupina nad 50 let odpověděla pouze devětkrát, což činí z celkového počtu 5 %. Věkové zastoupení respondentů je možné pozorovat na grafu č. 2.

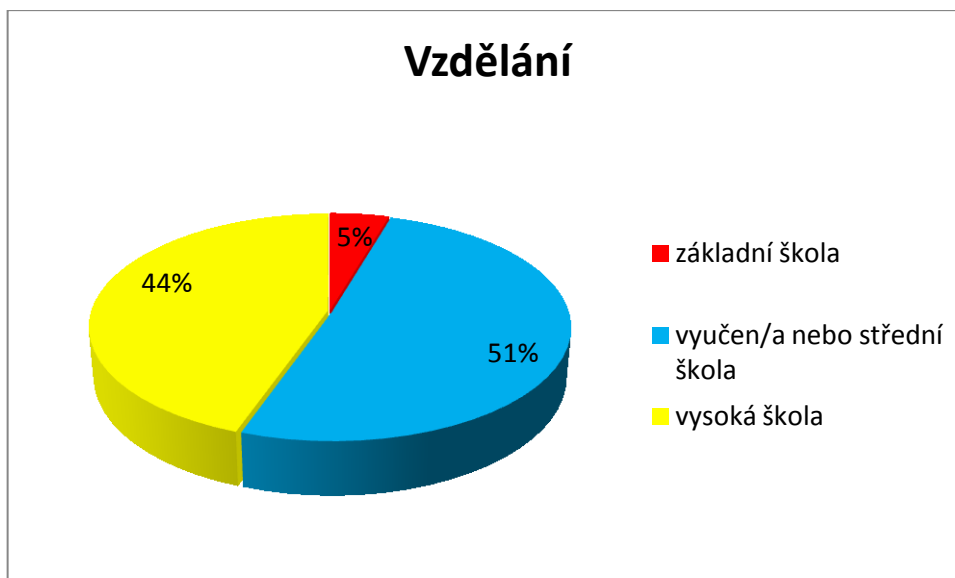

Graf č. 2: Věk respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Druhá otázka rozdělovala pohlaví respondentů. Z celkového počtu 175 odpovědělo na dotazník v absolutních číslech 112 žen a 63 mužů, v relativním vyjádření je to 64 % žen a 36 % mužů.

Třetí otázka se zaměřovala na zjištění dosaženého vzdělání respondentů. Dosažené vzdělání bylo rozděleno do skupin na základní školu, vyučen/a nebo střední škola a vysoká škola. Počet respondentů se základní školou je 8 neboli 5 %. Vyučeno nebo střední školu má 89 respondentů neboli 51 %. Vysokoškolské vzdělání vlastní 78 respondentů neboli 44 %. Dosažené vzdělání respondentů zachycuje graf č. 3.

Graf č. 3: Dosažené vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvrtá otázka si kladla za úkol stanovit preferovanou instituci poskytující úvěr. Otázka zněla: „Upřednostníte půjčku spíše od banky či nebankovní instituce (např.: Home Credit)?“ Převážná část respondentů, v počtu 164 (94 %), preferuje banku před nebankovní institucí. Nebankovní instituci by raději zvolilo 11 dotazovaných (6 %).

Otázka č. 5: „Podle jakých kritérií se řídíte při porovnání nabídek půjček?“ Respondent měl za úkol přiřadit následujícím aspektům pořadí od nejvýznamnějšího po nejméně významné. Přičemž každému kritériu bylo nutno přiřadit nějaké jedinečné pořadí, tj. od 1. do 6. místa.

Kritéria:

- a) kolik přeplatím
- b) výše úrokové sazby
- c) rychlost sjednání
- d) nutnost vedení běžného účtu
- e) nabídka pojištění proti neschopnosti splácet
- f) postup instituce při nesplácení úvěru

Jak uvádí tabulka č. 15, ke každému kritériu je spočteno průměrné pořadí a na základě něho stanoveno, jaká kritéria považují respondenti za nejvýznamnější při porovnání nabídek půjček a jaká naopak za nejméně důležitá. Pořadí kritérií je velice těsné. Jako nejdůležitější kritérium, při porovnání nabídek půjček, bylo vyhodnoceno „kolik přeplatím“. Naopak za nejméně důležité kritérium, při porovnání nabídek půjček, považují respondenti „nutnost vedení běžného účtu“.

Tabulka č. 15: Pořadí kritérií při porovnávání nabídek půjček

Kritérium	Průměrné pořadí	Výsledné pořadí
Výše přeplacení	1,8	1.
Výše úrokové sazby	2,1	2.
Rychlost sjednání	4,3	5.
Nutnost vedení běžného účtu	4,6	6.
Nabídka pojištění proti neschopnosti splácet	4,2	4.
Postup instituce při nesplácení úvěru	3,9	3.

Zdroj: vlastní zpracování

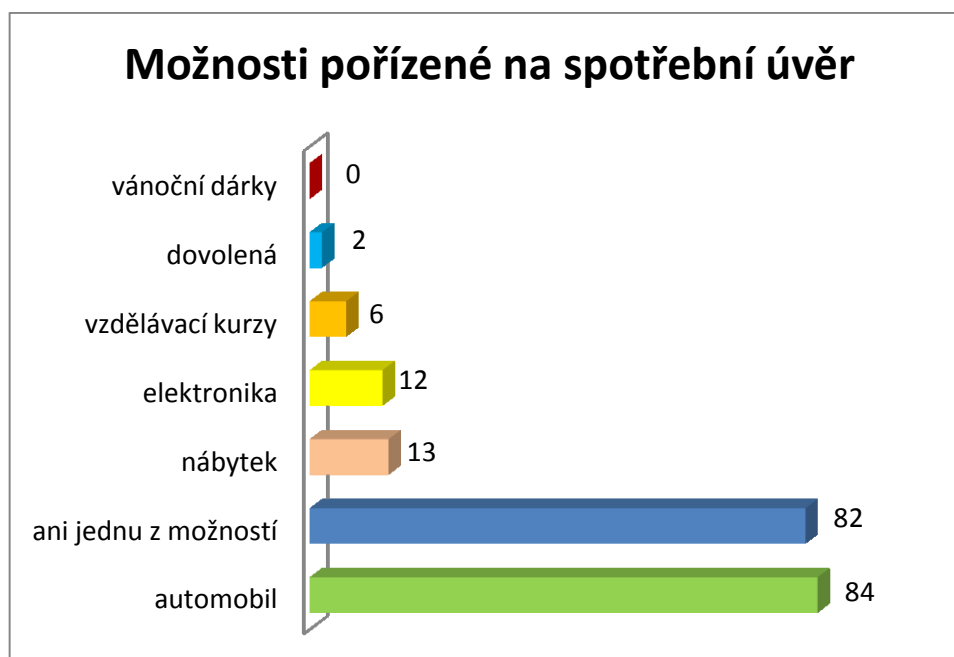
Šestá otázka měla zjistit, kterou z daných možností by si respondent byl ochoten pořídit na úvěr, případně, zda si dotazovaní raději uspoří a spotřební úvěr by si nevzali.

Otázka č. 6: „Kterou z následujících možností byste si pořídili na úvěr?“

- a) automobil
- b) nábytek
- c) elektronika
- d) vzdělávací kurzy
- e) dovolená
- f) vánoční dárky
- g) ani jednu z nabízených možností bych si nepořídil/a na úvěr

Graf č. 4 zobrazuje, že nejčastěji respondenti volili možnost automobil. Automobil by si na úvěr pořídilo 84 dotazovaných. Jako druhou nejčastější možnost v počtu 82

respondentů, volili respondenti, že ani jednu z nabízených možností by si nepořídili na úvěr.

Graf č. 4: Možnosti pořízené respondenty na spotřební úvěr

Zdroj: vlastní zpracování

Téměř polovina respondentů by si tedy pořídila na úvěr automobil. Nastává otázka, zda automobil opravdu nutně potřebují, například k dojíždění do zaměstnání nebo zda nechtějí čekat, až si na automobil ušetří a koupí si ho jen například proto, že se jim právě teď líbí.

Předměty, jako jsou automobil, nábytek, elektronika se zařazují do skupiny předmětů, které se souhrnně nazývají zbytné. Tyto předměty nejsou životně důležité. O dovolené a vánočních dárkách nemluvě. Vždy je však třeba posuzovat konkrétní situaci. Nedá se jednoznačně určit, co je zbytné, a co nezbytné.

Problém, o kterém se hovoří v médiích, je půjčování si peněz na dovolenou nebo vánoční dárky. Půjčovat si peníze na dovolenou či vánoční dárky je nerozumným krokem. Cílem šetření sedmé otázky bylo, zda si některý respondent již někdy půjčil na dovolenou nebo Vánoce. Ukázalo se, že 7 dotazovaných z celkového počtu 175 si již někdy půjčilo na dovolenou nebo Vánoce. V relativním vyjádření se jedná o 4 %, které

si již někdy půjčily na dovolenou nebo Vánoce. 96 % dotazovaných si na dovolenou nebo Vánoce nikdy nepůjčily.

Osmá otázka zjišťovala, zda by respondenti využili možnost pojištění proti neschopnosti splácet. Průzkum zjistil, že převážná část respondentů (63 %) je opatrných a snaží se pojistit se pro případ, že nebudou moci důsledkem nenadálé události splácet řádně anebo vůbec.

Otázka č. 9 zkoumala znalost respondentů týkající se RPSN neboli roční procentní sazby nákladů. Otázka č. 9 byla položena následovně: „Je rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN?“ Dotazovaný, který nevěděl, zda je mezi nimi rozdíl, odpověděl „ne“. Jestliže měl dotazovaný dojem, že odpověď na otázku zná, byla možnost odpovědět „ano“. Avšak v případě, že odpověděl „ano“, musel vepsat svou vlastní odpověď, jaký je mezi nimi rozdíl. Na základě tohoto opatření v otázce, bylo vyhodnoceno, kolik respondentů skutečně zná rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN a kolik respondentů nemá znalost o RPSN. Větší polovina, v počtu 100 dotazovaných (57 %), nemá znalosti o RPSN. Naopak 75 dotazovaných (43 %) bezpečně ví rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN.

Další otázka se zaměřovala na skutečnost, zda respondenti vědí, co znamená zkratka p. a. Otázka č. 10 má znění: „Víte, co znamená zkratka p. a.?“ Náповědou k otázce byl její dodatek, že „Banky uvádějí úrokovou sazbu např.: 10 % p. a.“ Respondent, který znal odpověď na otázku, musel opět vepsat svou vlastní odpověď, co zkratka znamená. Vyhodnocení otázky ukázalo, že znalost o zkratce p. a. má větší část respondentů než o ukazateli RPSN. Co znamená zkratka p. a. zná v absolutním vyjádření 108 dotazovaných, v procentech to činí 62 %.

Otázka č. 11: „Seznámíte se v situaci před podpisem smlouvy důkladně s podmínkami, za kterých přijímáte úvěr?“

- a) ano, je to důležité, prostuduji je v klidu sám/a
- b) věřím poskytovateli a sám/a je důkladně nestuduji
- c) ne, nepovažuji to za důležité

Většina respondentů, v počtu 158, označila možnost „ano, je to důležité, prostuduji je v klidu sám/a“. 15 dotazovaných věří poskytovateli a sám/a je důkladně nestuduje. 2 respondenti vyznačili možnost, že nepovažují za důležité seznámit se s podmínkami, za kterých přijímají úvěr. Tyto informace zobrazuje graf č. 5.

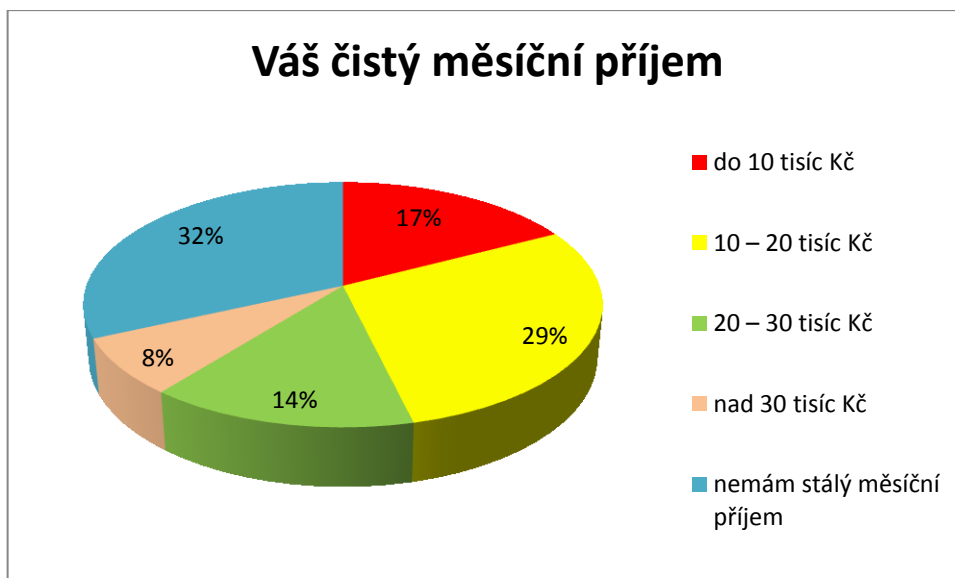
Graf č. 5: Seznámení respondentů s podmínkami, za kterých přijímají úvěr

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku č. 12: „Půjčili jste si někdy na splátky jiného úvěru?“ odpovědělo 11 dotazovaných kladně (6 %). 164 respondentů (94 %) si nikdy nepůjčilo na splátky jiného úvěru.

Otázka č. 13 se týkala zařazení respondentů do příjmových skupin. Otázka byla položena na čistý měsíční příjem, přičemž otázka byla nepovinná. 2 respondenti na tuto otázku neodpověděli.

Příjmové skupiny byly rozděleny následovně: do 10 tisíc Kč (30 respondentů), 10 – 20 tisíc Kč (50 respondentů), 20 – 30 tisíc Kč (25 respondentů), nad 30 tisíc Kč (13 respondentů), nemám stálý měsíční příjem (55 respondentů). Rozdělení respondentů do příjmových skupin vykresluje graf č. 6.

Graf č. 6: Čistý měsíční příjem respondentů

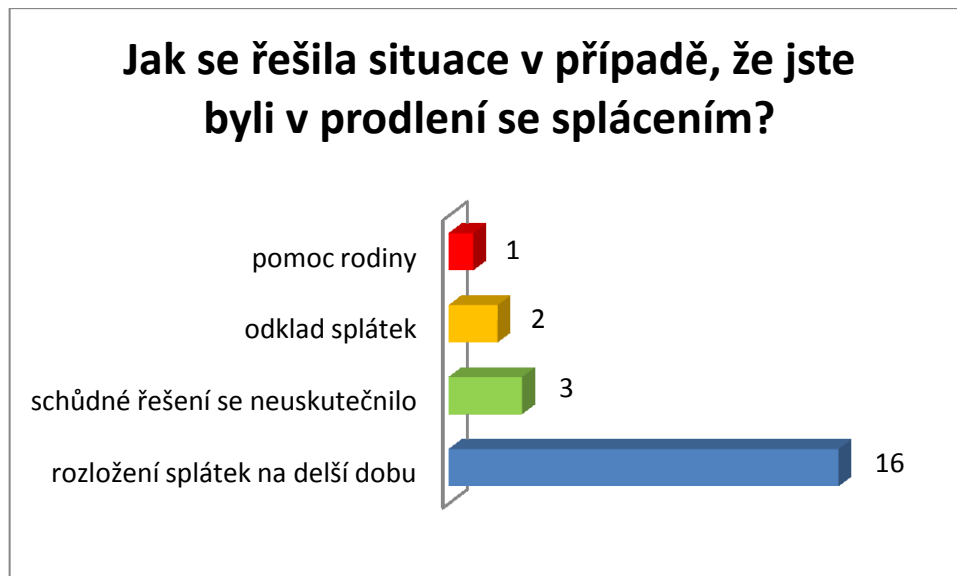
Zdroj: vlastní zpracování

Cílem otázky č. 14 bylo zjistit, zda někteří respondenti měli někdy problémy se splácením úvěru? 22 respondentů (13 %) mělo problémy se splácením úvěru.

Poslední položená otázka, jak se řešila situace v případě, že byl respondent v prodlení se splácením. Respondenti měli na výběr z možností:

- a) rozložení splátek na delší dobu
- b) odklad splátek
- c) schůdné řešení se neuskutečnilo, byly účtovány vysoké úroky z prodlení nebo vysoká smluvní pokuta
- d) jiné, uveďte

Na grafu č. 7 je možné spatřit, že problémy se splácením úvěru mělo 22 respondentů. Jeden respondent uvedl jako řešení své situace pomoc rodiny. Většina respondentů s problémy uvedlo jako řešení rozložení splátek na delší dobu. Jedná se o 16 respondentů, což činí z celkového počtu 175 dotazovaných 9 %. Dva respondenti řešili situaci odkladem splátek. A dokonce tři respondenti uvedli, že schůdné řešení se neuskutečnilo a byly jim účtovány vysoké úroky z prodlení nebo vysoká smluvní pokuta.

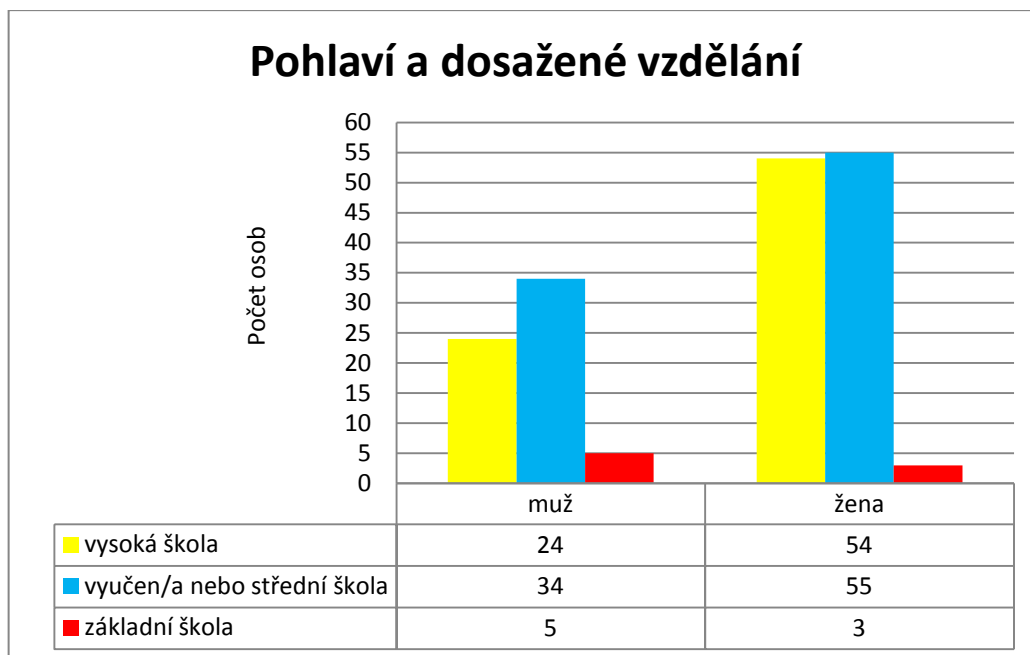
Graf č. 7: Řešení situace v případě, že byl respondent v prodlení se splácením

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedené vyhodnocení dotazníku bylo provedeno pomocí třídění prvního stupně. Třídění prvního stupně znamená zjištění, kolik jedinců má společný jeden znak. V případě, že se zjišťuje, kolik jedinců uvádí určitou odpověď v jedné otázce a současně uvádějí jistou odpověď v druhé otázce, jedná se o třídění druhého stupně. Vyhledávají se ti respondenti, kteří mají shodné dva sledované znaky. (Chráška, 2007)

Nyní bude z části provedeno třídění druhého stupně. Pro třídění druhého stupně bylo využito kontingenčních tabulek a grafů v programu Microsoft Excel. Z hodnot uvedených v kontingenční tabulce se může usuzovat na závislost či nezávislost proměnných. V rámci třídění druhého stupně bude u některých dat proveden test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku. Postup testu chí-kvadrát pro kontingenční tabulku je popsán v kapitole metodika na stranách 30 - 31.

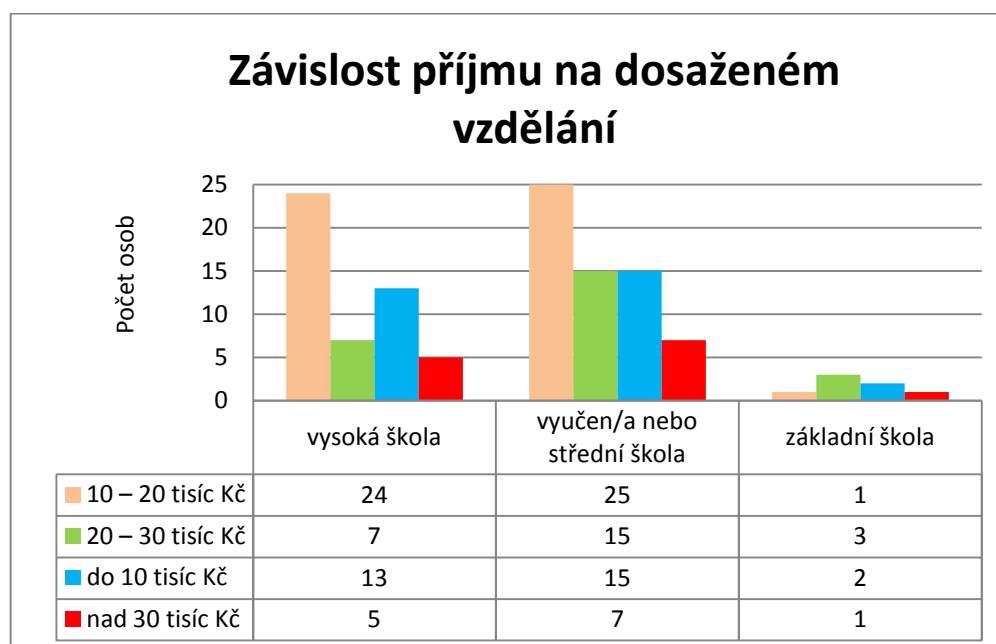
Na dotazník odpovědělo celkem 63 mužů a 112 žen. Na grafu č. 8 je možné pozorovat, kolik mužů a kolik žen dosáhlo jakého vzdělání.

Graf č. 8: Pohlaví respondentů a dosažené vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

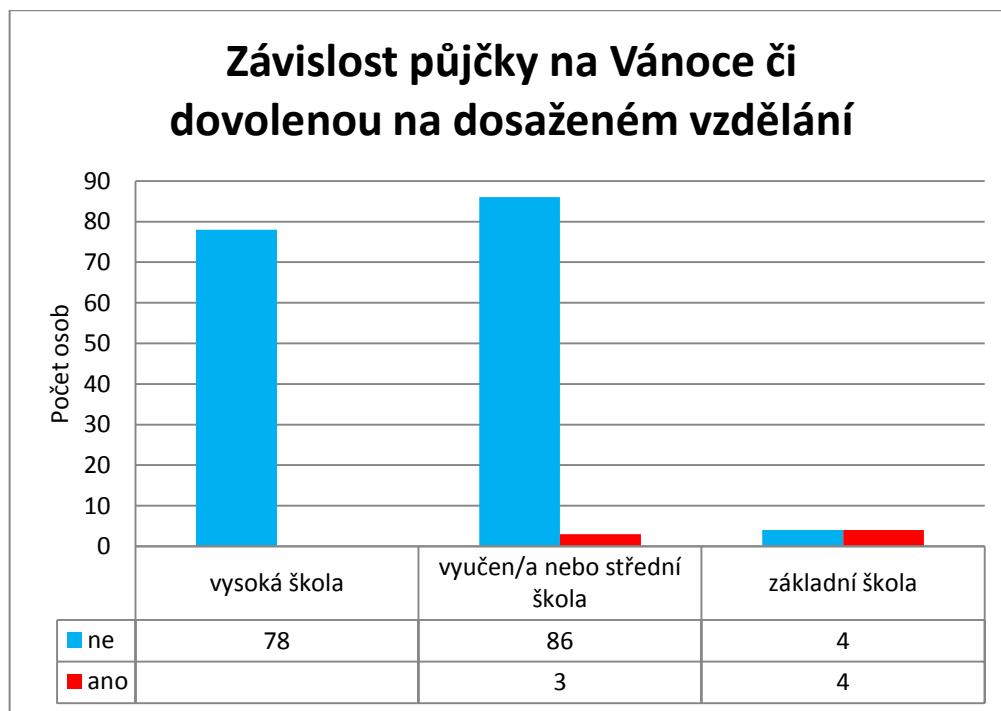
Graf č. 9 zobrazuje dosažené vzdělání respondentů a jejich čistý měsíční příjem. V grafu je zahrnuto 118 respondentů, i když celkový počet dotazovaných je 175. Na otázku, která se týkala zjištění čistého měsíčního příjmu, nezodpověděli 2 respondenti, jelikož se jednalo o nepovinnou otázku. 55 respondentů vybralo možnost, že nemají stálý měsíční příjem.

Graf č. 9: Závislost příjmu respondentů na dosaženém vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

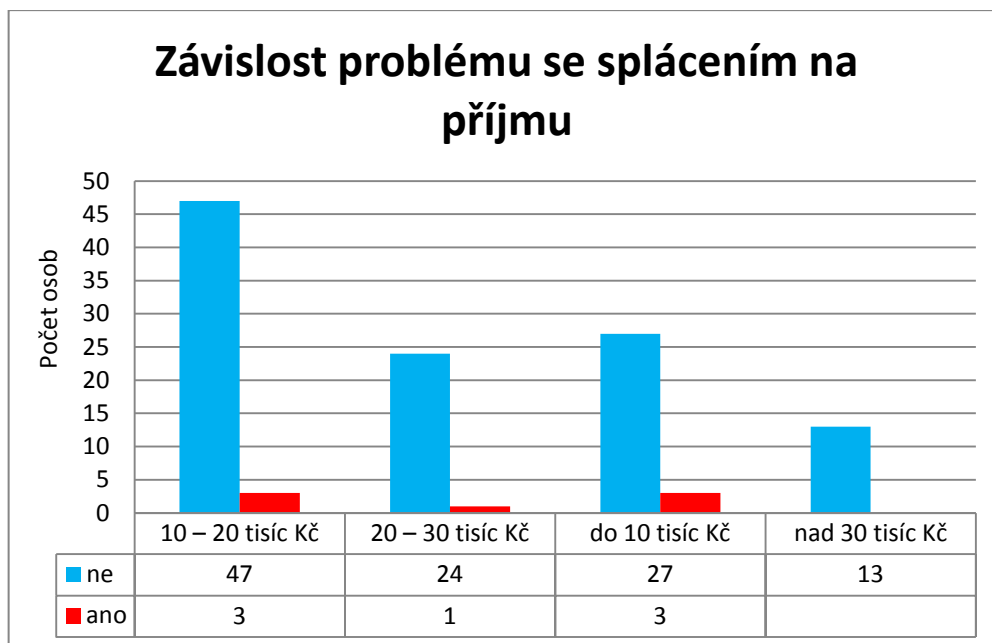
Graf č. 10 ukazuje, že respondent s vysokou školou si nikdy nevzal půjčku na dovolenou či na Vánoce. Tři vyučení respondenti či respondenti se střední školou, z celkového počtu 89, uvedli, že si již tuto půjčku vzali. Respondentů se základním vzděláním odpovědělo na dotazník 8, polovina z nich si již někdy vzala půjčku na Vánoce či dovolenou.

Graf č. 10: Závislost půjčky na Vánoce či dovolenou na dosaženém vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 11 zobrazuje závislost problému se splácením na dosaženém čistém měsíčním příjmu respondenta.

Graf č. 11: Závislost problému se splácením na příjmu respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku s čistým měsíčním příjmem respondentů a problémů se splácením

Na základě testu nezávislosti chí-kvadrát se určí, zda je vztah mezi tím, jaký mají respondenti čistý měsíční příjem a tím, zda mají problémy se splácením půjčky. Výsledky získané dotazníkovým šetřením byly zapsány do kontingenční tabulky. Nejprve se formuluje nulová a alternativní hypotéza.

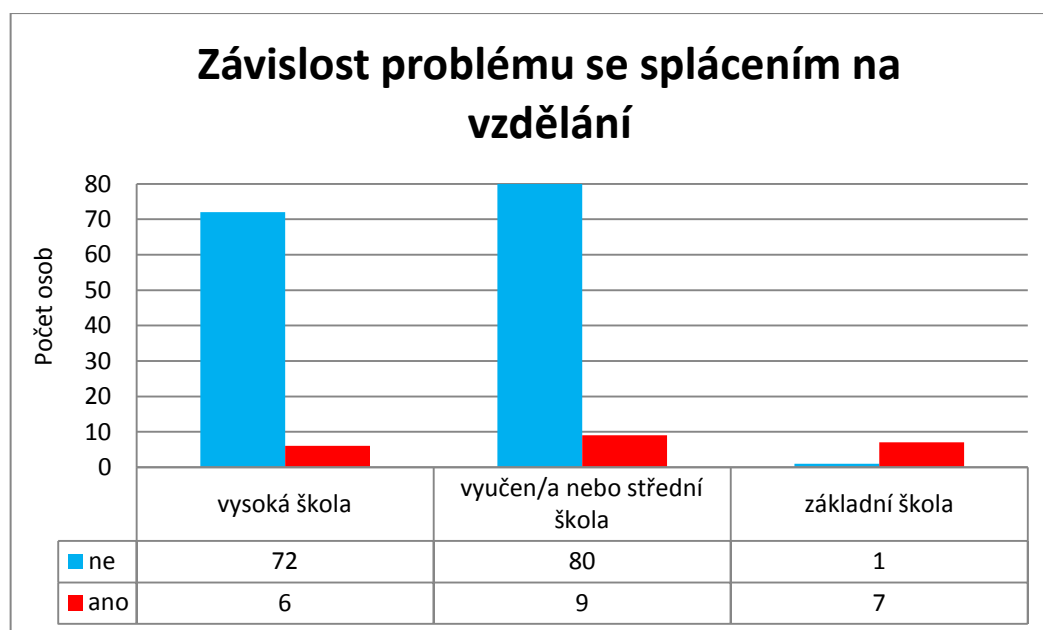
Nulová hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky problému se splácením půjčky a jejich čistého měsíčního příjmu není závislost.

Alternativní hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky problému se splácením půjčky a jejich čistého měsíčního příjmu je závislost.

Testu nezávislosti chí-kvadrát nelze použít v případech, kdy ve více než 20 % polí kontingenční tabulky jsou očekávané četnosti menší než 5 a v případě, že v některém poli je očekávaná četnost menší než 1. V tomto případě se v kontingenční tabulce objevují právě tyto případy, které zamezují použití tohoto testu. Pro vyřešení problému se doporučuje sloučit některá data. Skupina příjmu 20 – 30 tisíc Kč a skupina nad 30 tisíc Kč se sloučí do jedné skupiny, která je nazvána příjem nad 20 tisíc Kč. K vyhodnocení tedy zůstávají příjmové skupiny do 10 tisíc Kč, 10 – 20 tisíc Kč a skupina nad 20 tisíc Kč měsíčně.

Po provedení výpočtů v programu Microsoft Excel vychází chí-kvadrát 0,092. Počet stupňů volnosti 2. Ve statistických tabulkách se pro 2 stupně volnosti a zvolenou hladinu významnosti $\alpha = 0,05$ nalezne kritická hodnota 5,991. Hodnota chí-kvadrát 0,092 se nyní porovná s hodnotou kritickou 5,991. Protože chí-kvadrát hodnota je nižší než kritická hodnota, nelze zamítnout nulovou hypotézu. Závěrem je, že mezi příjmem respondentů a problémů se splácením nebyla prokázána závislost.

Na grafu č. 12 je možné pozorovat závislost problému se splácením na dosaženém vzdělání respondentů.

Graf č. 12: Závislost problému se splácením na vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku se vzděláním respondentů a problémů se splácením

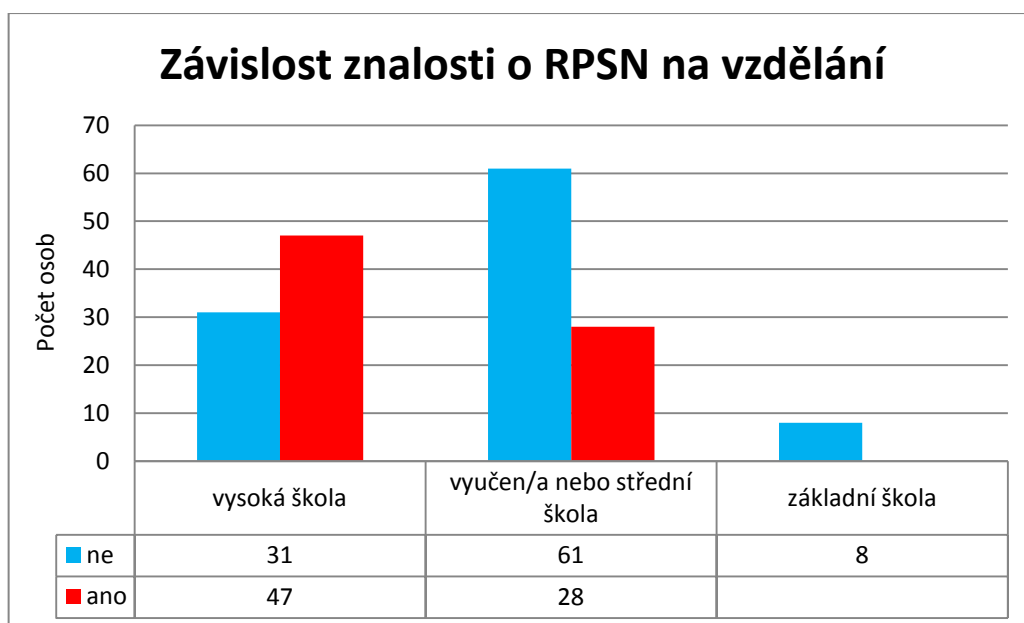
Na základě testu nezávislosti chí-kvadrát se určí, zda je vztah mezi tím, jakého dosáhli respondenti vzdělání a tím, zda mají problémy se splácením půjčky. Výsledky získané dotazníkovým šetřením byly zapsány do kontingenční tabulky. Nejprve se formuluje nulová a alternativní hypotéza.

Nulová hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky problému se splácením půjčky a jejich dosaženým vzděláním není závislost.

Alternativní hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky problému se splácením půjčky a jejich dosaženým vzděláním je závislost.

V tomto případě se data nemusejí upravovat, test nezávislosti chí-kvadrát lze použít. Po provedení výpočtů v programu Microsoft Excel vychází chí-kvadrát 43,044. Počet stupňů volnosti 2. Ve statistických tabulkách se pro 2 stupně volnosti a zvolenou hladinu významnosti $\alpha = 0,05$ nalezne kritická hodnota 5,991. Protože chí-kvadrát hodnota je vyšší než kritická hodnota, lze zamítnout nulovou hypotézu. Závěrem je, že mezi dosaženým vzděláním respondentů a problémů se splácením byla prokázána závislost.

Graf č. 13 znázorňuje závislost znalosti o RPSN na dosaženém vzdělání respondentů.

Graf č. 13: Závislost znalosti respondentů o RPSN na vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

Test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku se znalostí respondentů o RPSN a jejich vzděláním

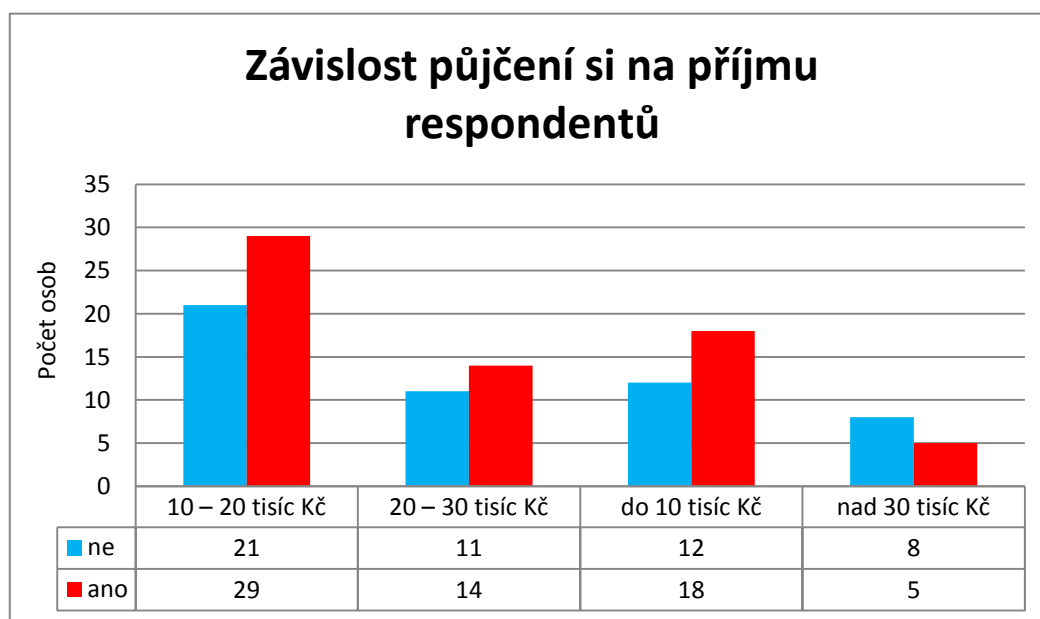
Na základě testu nezávislosti chí-kvadrát se určí, zda je vztah mezi znalostí o RPSN a dosaženém vzdělání respondentů. Výsledky získané dotazníkovým šetřením byly zapsány do kontingenční tabulky. Nejprve se formuluje nulová a alternativní hypotéza. Nulová hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky o znalosti RPSN a jejich dosaženým vzděláním není závislost.

Alternativní hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky o znalosti RPSN a jejich dosaženým vzděláním je závislost.

Závislost mezi dosaženým vzděláním a znalostí o RPSN bude zkoumána pouze u respondentů s výučním listem či střední školou a vysokou školou. Základní škola bude ze zkoumání vyloučena, protože v tomto případě se v kontingenční tabulce objevuje případ, který zamezuje použití testu chí-kvadrát.

Po provedení výpočtů v programu Microsoft Excel dosahuje chí-kvadrát hodnoty 13,932. Pro tento případ je 1 stupeň volnosti. Ve statistických tabulkách se pro 1 stupeň volnosti a zvolenou hladinu významnosti $\alpha = 0,05$ nalezne kritická hodnota 3,841. Protože chí-kvadrát hodnota je vyšší než kritická hodnota, nulová hypotéza se zamítá. Závěrem je, že mezi dosaženým vzděláním respondentů a znalostí o RPSN je závislost.

Graf č. 14 znázorňuje, kolik dotazovaných osob s určitým čistým měsíčním příjmem si vezme spotřební úvěr a kolik dotazovaných osob si spotřební úvěr nevezme. Toto zkoumala otázka dotazníku č. 6.

Graf č. 14: Závislost půjčení si na příjmu respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku s čistým měsíčním příjmem a půjčením si respondentů

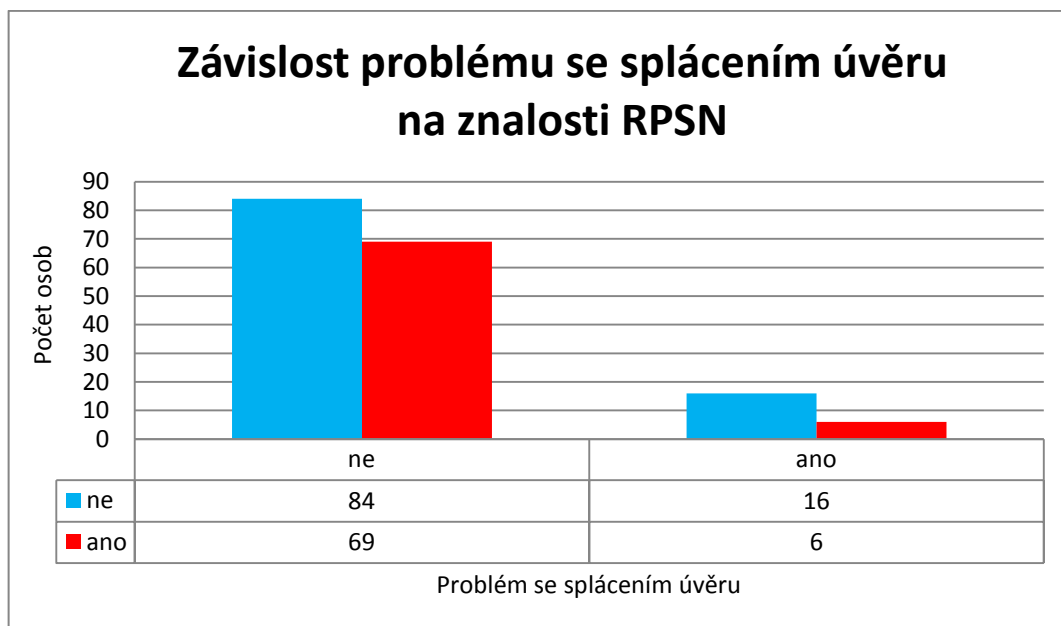
Na základě testu nezávislosti chí-kvadrát se určí, zda je vztah mezi čistým měsíčním příjmem respondentů a ochotou vzít si spotřební úvěr. Výsledky získané dotazníkovým šetřením byly zapsány do kontingenční tabulky. Je formulována nulová a alternativní hypotéza.

Nulová hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky o jejich čistém měsíčním příjmu a ochoty vzít si spotřební úvěr není závislost.

Alternativní hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky o jejich čistém měsíčním příjmu a ochoty vzít si spotřební úvěr je závislost.

Po provedení výpočtů v programu Microsoft Excel dosahuje chí-kvadrát hodnoty 1,898. Pro tento případ jsou 3 stupně volnosti. Ve statistických tabulkách se pro 3 stupně volnosti a zvolenou hladinu významnosti $\alpha = 0,05$ nalezne kritická hodnota 7,815. Hodnota chí-kvadrát 1,898 je nižší, než kritická hodnota 7,815, proto se nulová hypotéza nezamítá. Závěrem je, že mezi čistým měsíčním příjmem respondentů a ochotou vzít si spotřební úvěr není závislost.

Graf č. 15 vykresluje závislost problému se splácením úvěru respondentů na znalosti RPSN. Mimo jiné ukazuje, že 16 respondentů, kteří nemají znalost o RPSN, mělo problémy se splácením úvěru.

Graf č. 15: Závislost problému respondentů se splácením úvěru
na znalosti RPSN

Zdroj: vlastní zpracování

Test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku se znalostí respondentů o RPSN a problémech se splácením úvěru

Na základě testu nezávislosti chí-kvadrát se určí, zda je vztah mezi znalostí o RPSN a problémem se splácením úvěru respondentů. Výsledky získané dotazníkovým šetřením byly zapsány do kontingenční tabulky. Je formulována nulová a alternativní hypotéza.

Nulová hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky o znalosti RPSN a problémem se splácením respondentů není závislost.

Alternativní hypotéza - mezi odpověďmi respondentů na otázky o znalosti RPSN a problémem se splácením respondentů je závislost.

Po provedení výpočtů v programu Microsoft Excel dosahuje chí-kvadrát hodnoty 2,496. Pro tento případ je 1 stupeň volnosti. Ve statistických tabulkách se pro 1 stupeň volnosti a zvolenou hladinu významnosti $\alpha = 0,05$ nalezne kritická hodnota 3,841. Hodnota chí-kvadrát 2,496 je nižší než kritická hodnota 3,841, proto se nulová hypotéza nezamítá. Závěrem je, že mezi znalostí o RPSN a problémech se splácením úvěru respondentů není závislost.

4. 3 Statistiky

Nejprve je ukázána statistika týkající se spotřebních úvěrů a jejich selhání zjištěná Českou národní bankou. Data jsou převzata z databáze časových řad ARAD České národní banky. Parametry výběru dat byly zvoleny s roční periodicitou s desetiletým vývojem, od roku 2003 do roku 2013. Je nutno podotknout, že se jedná o spotřební úvěry, které poskytly banky.

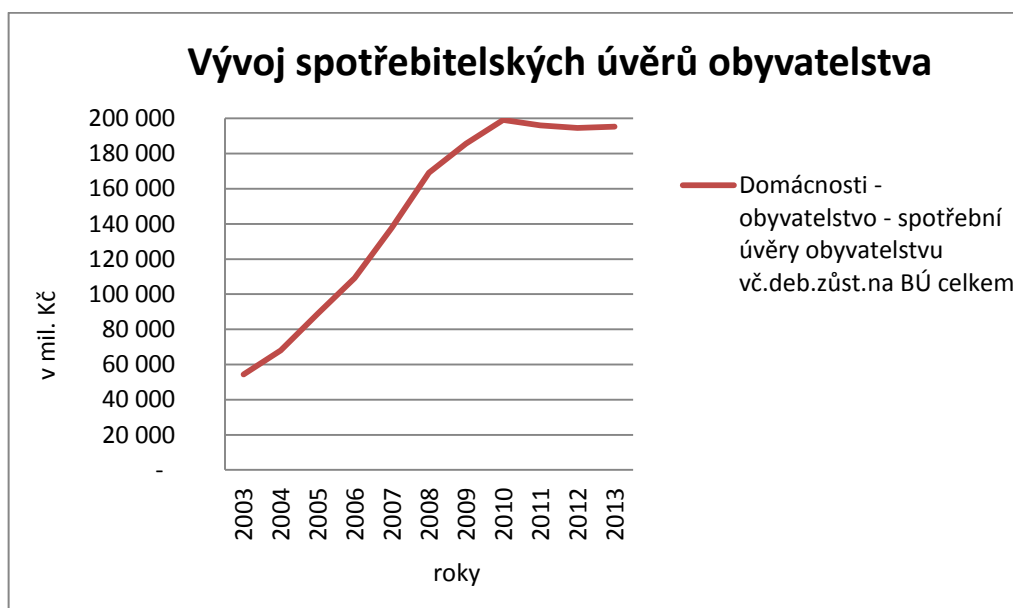
Za desetiletý vývoj, od roku 2003 do roku 2013, se spotřební úvěry obyvatelstva (včetně debetních zůstatků na bankovních účtech) zvýšily více než třikrát. Selhání těchto spotřebitelských úvěrů vzrostlo, od roku 2003 do roku 2013, více než čtyřikrát. Selhání spotřebitelských úvěrů obyvatelstva (včetně debetních zůstatků na bankovních účtech) se v letech 2003 – 2013 pohybovalo v rozmezí 7 – 12 %. Příznivější roky, s nižším selháním (7 %) vykazují roky 2006 – 2008. Vyšší selhání (12 %) je možné sledovat v posledních letech, a to v letech 2010, 2012 a 2013. Desetiletý vývoj spotřebitelských úvěrů včetně jejich selhání zachycuje tabulka č. 16.

Tabulka č. 16: Vývoj spotřebitelských úvěrů obyvatelstva (v mil. Kč)

Roky	Domácnosti – obyvatelstvo – spotřební úvěry obyvatelstvu vč. debetních zůst. na BÚ celkem	Domácnosti – obyvatelstvo – spotřební úvěry obyvatelstvu vč. debetních zůst. na BÚ celkem se selháním	Domácnosti – obyvatelstvo – spotřební úvěry obyvatelstvu vč. debetních zůst. na BÚ celkem se selháním podíl na úvěrech (%)
2003	54 361	5 067	9
2004	68 000	5 832	9
2005	88 957	7 354	8
2006	109 241	7 852	7
2007	137 702	10 172	7
2008	169 088	11 376	7
2009	185 581	15 614	8
2010	199 206	23 324	12
2011	196 092	22 163	11
2012	194 674	23 981	12
2013	195 375	23 796	12

Zdroj: www.cnb.cz, vlastní zpracování

Trend spotřebitelských úvěrů obyvatelstva, za desetileté období, je pozorovatelný na grafu č. 16. Spotřební úvěry obyvatelstva vykazují za tuto dobu rostoucí trend až do roku 2010. Rok 2011 a rok 2012 vykazují mírně klesající trend.

Graf č. 16: Vývoj spotřebitelských úvěrů obyvatelstva

Zdroj: www.cnb.cz, vlastní zpracování

Trend selhání spotřebitelských úvěrů zobrazuje graf č. 17. Do roku 2010 trend selhání roste. Rok 2011 zaznamenal pokles selhání, ovšem v roce 2012 selhání opět vzrostlo.

Graf č. 17: Vývoj selhání spotřebitelských úvěrů obyvatelstva

Zdroj: www.cnb.cz, vlastní zpracování

Česká národní banka v roce 2010 uskutečnila výzkum finanční gramotnosti. Výzkumu se zúčastnilo 1008 respondentů. Jednalo se o populaci s věkem nad 18 let.

Peníze stranou si jako rezervu pravidelně odkládá 60 % respondentů. Na neočekávané výdaje si tvoří rezervy 57 % respondentů. Nový dražší počítač si může ihned dovolit pořídit 65 % domácností. Finanční zásobu pro případ ztráty příjmu si vytváří 35 % respondentů. 65 % lidí vždy včas platí své účty. Úvěr na dovolenou by si vzalo 31 % respondentů. S úvěrem na televizi souhlasí 65 % respondentů. Kdyby lidé nemohli splácet splátky či platby, 64 % z nich by to dopředu oznámilo svým věřitelům. V minulých 12 měsících se 15 % respondentů přihodilo, že nezaplatili včas splátky, 71 % z nich našlo řešení v odkladu platby. Necelá třetina respondentů ví, co znamená zkratka RPSN. Ovšem necelá třetina z nich dokáže přesně tuto zkratku rozepsat. Třetina lidí má znalost o rozdílu mezi zkratkami p. m. a p. a. Celým smlouvám rozumí jen desetina respondentů. Pouze 25 % pracovníků finančních společností je vždy ochotno nejasnosti vysvětlit. Třetině respondentů byla předložena tak dlouhá smlouva, že ji nepřčetli celou. Neuznání stížnosti jejich finanční institucí, by respondenti řešili nejčastěji obrácením se na právníky a soudy.

Následující statistiky byly čerpány ze studie Návigátor bezpečného úvěru 2013 provedené Univerzitou Karlovou a poradenskou společností EEIP, a. s. Dalším zdrojem k informacím byla Exekutorská komora České republiky a Asociace občanských poraden. Počet insolvenčních návrhů byl získán z webových stránek cfoworld.cz (informační servis pro finanční ředitele).

Zvyšující se selhání spotřebitelských úvěrů vyvolává potřebu spotřebitelů řešit svoji zadluženou situaci. Jednou z cest, jak řešit neschopnost splatit své dluhy, je podání insolvenčního návrhu. Na základě podání insolvenčního návrhu, se dlužníková situace řeší oddlužením nebo konkurzem. Úpadek dlužníka řeší insolvenční zákon, jehož první účinnost vstoupila v platnost 1. 7. 2007. Poslední účinnost tohoto zákona je od 1. 8. 2013. Jak vyplývá z následující tabulky, počet insolvenčních návrhů stoupá. V roce 2008 podalo insolvenční návrh 1 936 fyzických osob. V roce 2012 se počet těchto návrhů zvýšil na 23 830, v roce 2013 podalo 25 640 fyzických osob insolvenční návrh. Počet insolvenčních návrhů uvedený v následující tabulce se netýká pouze problémů se splácením spotřebitelských úvěrů, ale veškerých dluhů fyzických osob.

Tabulka č. 17: Insolvenční návrhy fyzických osob v České republice

Rok	Počet insolvenčních návrhů
2008	1 936
2009	4 237
2010	10 559
2011	17 600
2012	23 830
2013	25 640

Zdroj: cfoworld.cz, vlastní zpracování

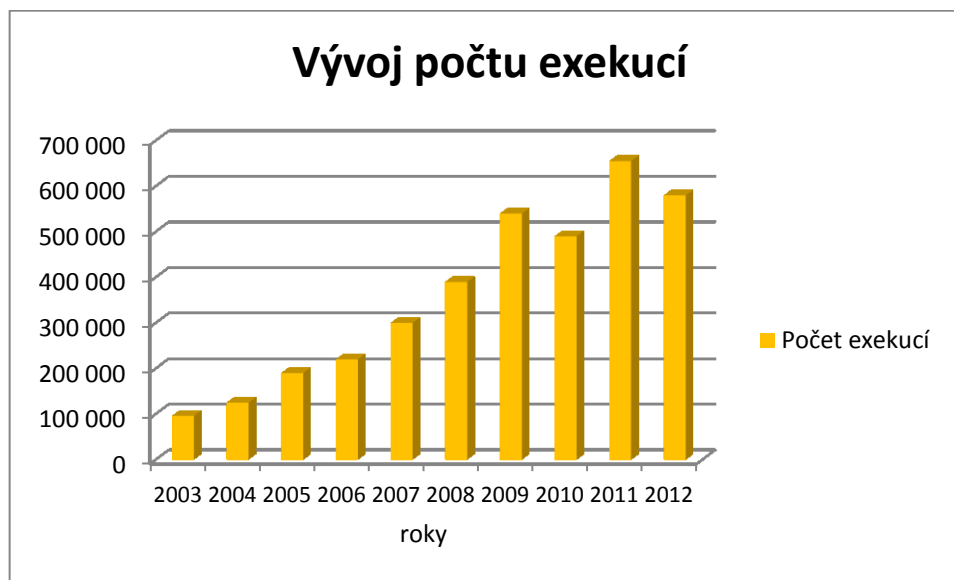
Na spotřebitele, kteří se dostali do dluhové pasti a nesplácí svoje dluhy, může být uvalena exekuce. Podle exekutorské komory (2012) jsou dlužníci nejčastěji lidé ve věku od 20 do 35 let a důchodci, lidé se základním vzděláním a nižším sociálním postavením. Nařízené exekuce v ČR často představují drobné dluhy. Těmito drobnými dluhy jsou např. pokuty dopravnímu podniku, městským policistům, penále zdravotním pojišťovnám, poplatky obcím za svoz odpadu. Nejčastější cestou k exekuci je osmdesátitisícový úvěr. Češi, na které soud nařídil exekuci, dluží v průměru 85 tisíc korun.

Jak uvádí ve svém článku Němec (2014), vysoký počet věřitelů žaluje pohledávky v zanedbatelné hodnotě 100 Kč. Věřitelé totiž nemusí exekutorům platit poplatky na exekuce a tak počet exekucí lehce stoupá. Počet exekucí by mohlo snížit právě zavedení těchto poplatků.

Němec (2014) také popisuje, jak se zvýší dlužná částka, která je poslána do exekuce. Např. dluh 5 000 Kč se při exekuci zvýší až na 23 029 Kč. Tato částka je rozdělena mezi exekutora, advokáta, stát na DPH a věřitele. Nejvyšší částku obdrží právě exekutor, tj. 6 500 Kč. Odměna advokáta je 1 200 Kč. Stát na DPH vydělá 1 617 Kč a věřitel obdrží 5 000 Kč. Jestliže dlužník zaplatí do 30 dnů od doručení výzvy k dobrovolnému splnění, náklady na exekuci se snižují na polovinu. Právě výše odměn exekutorům je některými politiky kritizována. Prezident Exekutorské komory David Koncz říká, že změna odměňování by měla negativní vliv na vymahatelnost pohledávek.

Existují i osoby, na něž je uvaleno více exekucí. Rekordem je padesátiletý muž z Prahy, který měl na svém kontě 209 exekucí.

Jak uvádí graf č. 18, rok 2011 byl rekordním v počtu nařízených exekucí na fyzické osoby. V tomto roce bylo uvaleno 665 000 exekucí na fyzické osoby.

Graf č. 18 Vývoj počtu exekucí na fyzické osoby v ČR

Zdroj: navigatoruveru.cz, vlastní zpracování

Dalším důkazem, že spotřebitelé mají problémy se splácením svých dluhů, naznačuje fakt, že v roce 2012 se obrátilo na Asociaci občanských poraden přes 50 tisíc občanů ČR. Občané potřebovali poradit, co mají dělat s dluhy, které nezvládali včas splácet a s exekutory, kteří po nich dlužné částky začali vymáhat. Průměrný věk klientů se pohyboval mezi 31 – 50 lety. Příjem klientů dosahoval zhruba 8 000 – 18 400 Kč měsíčně. Průměrná výše dluhů, které s klienty poradny řešily, byla půl milionu korun.

Průzkum, který uskutečnila v říjnu 2013 agentura STEM/MARK (marketingový výzkum a analýza dat) na zakázku společnosti KRUK u více než tisíce respondentů, ukázal, že třetina domácností má finanční rezervy na týden, maximálně na měsíc. 35 % respondentů vystačí s finanční zásobou na dva až tři měsíce. Jako hlavní příčinu svých finančních problémů uváděli respondenti nezaměstnanost nebo ztrátu zaměstnání (61 %). 34 % respondentů činí neuvážené výdaje či investice. Do finančních problémů

přivádí 26 % respondentů hazard, drogy a alkoholismus. Příčinou finančních problémů je u 22 % respondentů rozhazovačnost a plýtvání.

Společnost KRUK Česká a Slovenská republika se specializuje na kompletní řízení pohledávek. Služby společnosti zahrnují soudní i mimosoudní vymáhání, vymáhání v terénu, služby soukromých vyšetřovatelů a odkup portfolií.

Česká obchodní inspekce (ČOI) kontroluje a dozoruje právnické a fyzické osoby poskytující spotřebitelský úvěr. Kontroluje, zda jsou při sjednávání spotřebitelského úvěru dodržovány povinnosti stanovené právními předpisy (pokud v daném případě nevykonává dozor Česká národní banka). Česká národní banka kontroluje bankovní poskytovatele spotřebitelského úvěru a ČOI nebankovní poskytovatele a zprostředkovatele spotřebitelského úvěru.

Podle České obchodní inspekce se Češi dostávají do problémů se splácením svých dluhů uzavíráním smluvních vztahů s nebankovními institucemi, které porušují zákony. Často spotřebitelé uzavírají smlouvu o spotřebitelském úvěru ve finanční tísní a bez jakékoliv finanční gramotnosti. Inspektoři ČOI zjistili porušení zákona o spotřebitelském úvěru i zákona o ochraně spotřebitele. Jednalo se zejména o klamavé obchodní praktiky při nabídce, reklamě nebo zprostředkování úvěru. Za první tři čtvrtletí roku 2012 provedli inspektoři 194 kontrol, z toho u 30 subjektů zjistili porušení zákona o ochraně spotřebitele a u 74 případů porušení zákona o spotřebitelském úvěru. Za rok 2013 bylo provedeno 319 kontrol poskytovatelů a zprostředkovatelů spotřebitelských úvěrů. V 65 % bylo zjištěno porušení platných právních předpisů. U 153 případů bylo prokázáno porušení zákona o spotřebitelském úvěru. Ve 34 případech ČOI zjistila, že kontrolované osoby neměly živnostenské oprávnění na vázanou živnost – poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru.

V roce 2013 nabyla účinnosti novela zákona o spotřebitelském úvěru. Záměrem bylo zlepšit postavení spotřebitelů v oblasti spotřebitelských úvěrů. Zpřísnění zákona však nepřineslo snížení počtu úvěrujících subjektů, které porušují zákon. Problémem je, že nebankovní poskytovatelů spotřebitelských úvěrů je desetitisíce.

Jak uvádí Navigátor bezpečného úvěru, trestání nebankovních subjektů je relativně bezvýznamné. Průměrná pokuta ČOI je kolem 10 000 Kč, což je zjevně nedostačující. Pro odhad počtu predátorů působících na českém trhu může být počet subjektů, které ohlásily vázanou živnost poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru.

K 30. 6. 2012 bylo těchto subjektů vedeno v živnostenském rejstříku cca 35 tisíc. Jestliže za první tři čtvrtletí roku 2012 provedla ČOI 194 kontrol, pak v tuto dobu zkontrolovala méně než 1 % subjektů působících na českém trhu.

V roce 2011 Česká národní banka přijala 270 podání a v roce 2012 přijala 317 podání, které se týkaly nedostatků v úvěrových institucích. V roce 2011 zahájila 11 řízení a uložila pokutu pro jednu banku ve výši 3 mil. Kč.

Následující statistické údaje byly čerpány z úvěrových barometrů od Bankovního registru klientských informací (Czech Banking Credit Bureau).

Bankovní registr klientských informací byl zřízen za účelem zajištění a zprostředkování vzájemného informování věřitelských subjektů o údajích vypovídajících o bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce jejich klientů. Bankovní registr obsahuje informace pouze o smluvních vztazích mezi bankami a jejich klienty. V současné době je aktuálními uživateli Bankovního registru klientských informací 24 bank.

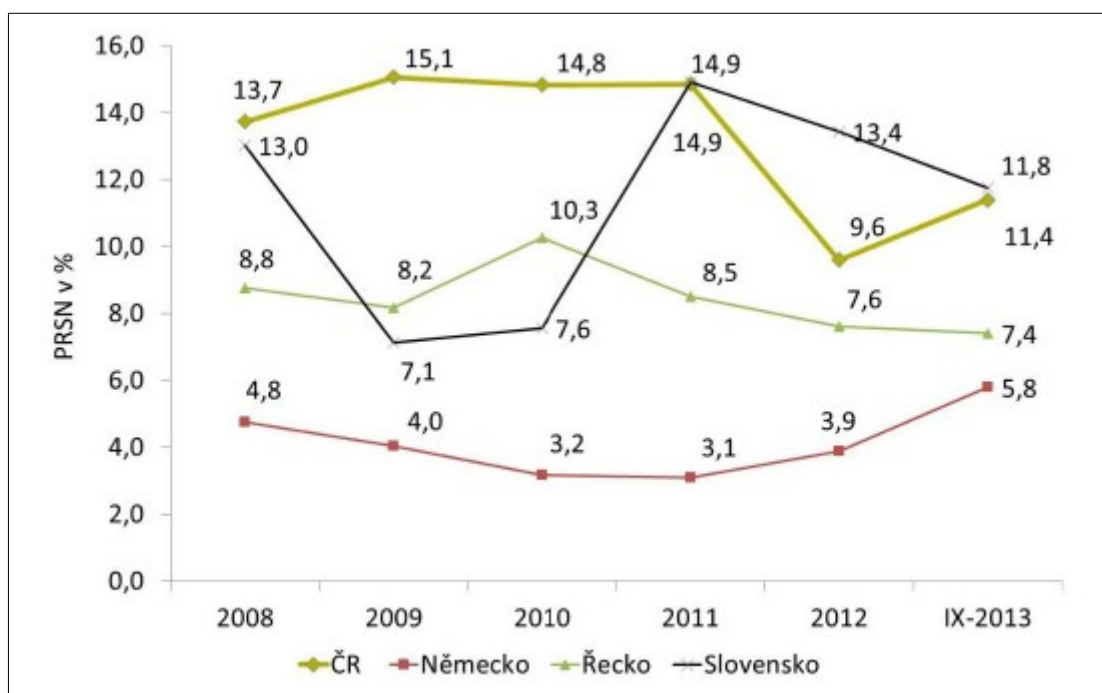
Počet klientů, kteří měli spotřebitelský úvěr, se mezi roky 2011 a 2012 prakticky nezměnil. Dluh ve formě spotřebitelského úvěru mělo po oba roky zhruba 785 tisíc klientů. V roce 2013 se zvýšil počet klientů se spotřebitelským úvěrem o necelých 42 tisíc osob, na téměř 827 tisíc osob.

Objem spotřebitelských úvěrů za roky 2011, 2012 a 2013 stoupal. Nejnižší objem spotřebitelských úvěrů, zaznamenaný za rok 2011, je zhruba ve výši 80 mld. Kč. Za rok 2012 se objem spotřebitelských úvěrů vyšplhal na částku 89 mld. Kč. Objem spotřebitelských úvěrů se mezi roky 2012 a 2013 zvýšil o 16 mld. Kč, na částku 105 mld. Kč.

Průměrná částka připadající na klienta v případě spotřebitelských úvěrů v roce 2011 přesahovala částku 98 tisíc Kč. V roce 2012 bylo zaznamenáno zvýšení téměř o 15 000 Kč, na částku přesahující 113 tisíc Kč. V roce 2013 připadala průměrná částka na klienta bezmála 127 tisíc Kč.

Poslední graf (č. 19) této kapitoly ukazuje vyšší úrokových sazeb na spotřebitelské úvěry, se splatností jednoho roku, poskytované bankami v České republice, Německu, Řecku a na Slovensku. Na grafu lze vidět, že německé úrokové sazby na spotřebitelské úvěry byly na nízké úrovni. Úrokové sazby Německa se pohybovaly o mnoho níže než

úrokové sazby ostatních srovnávaných zemí. Do roku 2011 měla Česká republika úrokové sazby stanoveny nejvýše. V roce 2012 došlo v České republice k razantnějšímu poklesu úrokové sazby a spotřebitelský úvěr se splatností do jednoho roku byl tak méně úročen než obdobný úvěr na Slovensku. Ke konci roku 2013 se úrokové sazby na spotřebitelské úvěry na Slovensku a v České republice téměř rovnaly.

Graf č. 19 Úroková sazba na bankovní spotřebitelské úvěry se splatností jednoho roku v ČR, Německu, Řecku a na Slovensku (v % na nové obchody ke konci daného roku)

Zdroj: navigatoruveru.cz

4. 4 Řešení v případě problémů se splácením spotřebitelského úvěru

Dlužník se může do problémů se splácením úvěru dostat velice snadno. Z mnoha průzkumů vyplývá, že finanční gramotnost spotřebitelů je na neuspokojivé úrovni. Spotřebitelé nerozumí základním pojmům spojeným s úvěrovou smlouvou. Nerozumí obsahu úvěrových smluv. Některé smlouvy o úvěru jsou tak dlouhé, že je spotřebitelé nedočtou. Úvěrové společnosti mají povinnost vysvětlit spotřebiteli nejasnosti ve smlouvách. Spotřebitel má právo si odnést úvěrovou smlouvu domů a tam si ji přečíst a zvážit závazání se k dané společnosti. Avšak ani o tomto právu spotřebitelé často nevědí. Další příčinou, jak se spotřebitelé dostanou do problémů se splácením je, že se iracionálně zadlužují. Někteří se nezamyslí nad tím, že předmět nebo službu, kterou si chtějí pořídit, v současné době skutečně nepotřebují. Pak jsou tady další okolnosti, kdy situace spotřebitele je v aktuální době příznivá a může si dovolit splácet úvěr. Jenže tato situace se může změnit a na to je potřeba myslet. Je důležité mít pro tyto případy finanční rezervu. Případně využít pojištění proti neschopnosti splácet. Pojištění je možné sjednat současně s uzavřením úvěrové smlouvy. Toto pojištění většinou nabízí banky, zřídka nebankovní instituce. Nejnižší stupeň pojištění, je pojištění pro případ trvalé invalidity a smrti. Dále je možné pojistit se proti riziku dlouhodobé pracovní neschopnosti a proti riziku ztráty zaměstnání. Je důležité zjistit si u zvoleného typu pojištění podmínky pro vyplacení pojistného.

Jestliže se dlužník dostane během splácení spotřebitelského úvěru do osobních či finančních problémů, které zapříčiní nemožnost hradit sjednané splátky, je potřeba, aby **co nejrychleji kontaktoval svého věřitele**. V žádném případě by neměl o problému mlčet. Měl by věřiteli poskytnout pravdivé a úplné informace o své osobní i finanční situaci. Společným projednáním s věřitelem je možné se dohodnout na sjednání nového splátkového kalendáře, který může mít podobu snížení či přerušení splátek. Pokud bylo sjednáno ke spotřebitelskému úvěru **pojištění proti neschopnosti splácet**, pak je možné tohoto institutu využít.

Dlužník, který je zavázán k dluhům současně více finančním institucím, má možnost své **dluhy konsolidovat**. Konsolidace úvěrů znamená sloučení více úvěrů do jednoho.

Dlužníkovi nynější dluhy, které konsolidoval, jsou splaceny úvěrem novým. Nový úvěr splácí dlužník jediné finanční instituci nižšími splátkami, které méně zatěžují jeho měsíční rozpočet. Splácení tedy probíhá delší dobu a tím samozřejmě v konečném důsledku dlužník zaplatí více.

Situaci, kterou upravuje zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), se nazývá platební neschopnost. Dlužník je v platební neschopnosti má-li alespoň dva věřitele, peněžité závazky po splatnosti po dobu delší než 30 dnů a tyto závazky není schopen splnit. Zákon tuto situaci definuje jako úpadek dlužníka. Zákon definuje také pojem hrozící úpadek. O ten se jedná tehdy, jestliže lze předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků. Úpadek spotřebitele lze řešit **oddlužením nebo konkurzem**. Oddlužení i konkurz jsou podrobně popsány v kapitole 2. 4 Spotřebitel v úpadku (str. 23 – 27).

Co by dlužník neměl dělat v případě problémů se splácením spotřebitelského úvěru?

Spotřebitel, který se dostane při plnění smlouvy o spotřebitelském úvěru do finančních nebo osobních problémů, by si neměl půjčovat další peníze na vyrovnání předchozího dluhu. V případě **sjednání dalšího dluhu** se může snadno roztočit dluhová spirála a spotřebitel se tak může lehce ocitnout v dluhové pasti.

Také **není vhodné využít nabídky třetích osob na zprostředkování oddlužení**. Pro věřitele zprostředkování oddlužení není závazné. Návrh oddlužovací agentury na oddlužení nemusí věřitel přijmout. Spotřebiteli tedy nezaniká povinnost hradit věřiteli sjednané splátky s příslušenstvím. Oddlužovací agentury vyžadují za své služby nemalou odměnu, která však nezaručuje dosažení dohody s věřitelem. V případě nedodržení povinností, stanovených ve smlouvě s agenturou, se dlužník oddlužovací agentuře zavazuje zaplatit pokutu. Spotřebitel tak vynakládá zbytečné náklady, které mu od tíživé finanční situace nepomohou, naopak uškodí mu.

Na trhu působí specializované subjekty, na které se mohou spotřebitelé v tíživých životních situacích obrátit.

Jedním z těchto subjektů je Asociace občanských poraden (www.obcanskeporadny.cz). **Asociace občanských poraden** nyní sdružuje 40 občanských poraden, které poskytují

nezávislé, odborné, nestranné a bezplatné sociálně odborné poradenství v 18 právních oblastech. Občanské poradny upozorňují příslušné státní orgány na nedostatky legislativy a na neřešené problémy občanů. V roce 2013 poskytovalo v České republice 20 občanských poraden dluhové poradenství.

Užitečné informace dlužník nalezne i na webové stránce www.pomocsdluhy.cz. Jedná se o **občanské sdružení SPES**, které poskytuje bezplatně odborné rady, formou internetového poradenství, spotřebitelům, kteří jsou v obtížné majetkové situaci, do které se dostali v důsledku svého předlužení. Bezplatná osobní poradna se nachází v Olomouci.

Další možností, kam se má možnost spotřebitel bezplatně obrátit, je **Poradna při finanční tísni, o. p. s.** (www.financnitisen.cz). Poradna poskytuje poradenskou činnost pro spotřebitele ve finanční tísni v hrozící či existující platební neschopnosti nebo v exekuci a pomoc při podání návrhu na oddlužení. Poradna při finanční tísni nabízí své služby v Praze, Ostravě, Ústí nad Labem. Výjezdní pobočky navštěvují poradci pravidelně v Litvínově, Šumperku, České Lípě, Hradci Králové a Plzni.

Exekutorská komora ČR vede bezplatné právní **poradny týkající se provádění exekucí a výkonů rozhodnutí**, které mají sídlo v Praze, Brně, Plzni a Českém Těšíně.

Všechny výše uvedené poradny poskytují své služby zcela zdarma. Není tedy důvod obracet se na oddlužovací agentury, kde spotřebitel zaplatí vysoké peníze a navíc s neurčitým výsledkem. Poradny se současně snaží poradit spotřebitelům, jak se lze zadlužit zodpovědně a tím předejít problémům se splácením dluhů.

4. 5 Řešení sporů mezi dlužníkem a poskytovatelem spotřebitelského úvěru

V této kapitole jsou popsány možnosti, jak se řeší případný spor mezi dlužníkem a poskytovatelem spotřebitelského úvěru. Jaké možnosti má dlužník, pokud se dostane se svým věřitelem do sporu.

4. 5. 1 Rozhodování sporů v rozhodčím řízení

Rozhodčí řízení je upraveno zákonem č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů. Jedná se o mimosoudní rozhodování sporu. Rozhodčí doložka musí být nyní sjednána v samostatné smlouvě. Rozhodčí doložky byly dříve sjednávány jako součást smlouvy o spotřebitelském úvěru. Tohoto často v minulosti někteří poskytovatelé spotřebních úvěrů zneužívali a stanovili rozhodce, který v případě sporu rozhodl v jejich prospěch na úkor spotřebitelů. Poskytovatel spotřebitelského úvěru dá spotřebiteli na výběr, zda bude případný spor rozhodovat rozhodce nebo soud. Poskytovatel úvěrů musí spotřebiteli vysvětlit všechny následky rozhodčí doložky, aby byl spotřebitel schopen rozhodnout, jaké důsledky pro něho mohou uzavřením rozhodčí smlouvy nastat. Rozhodce nemusel mít v minulosti právní vzdělání, požadavkem bylo dosažení věku 18 let a trestní bezúhonnost. Nyní rozhodce musí mít právní vzdělání. Při rozhodování sporu rozhodcem se platí nižší poplatky, než je tomu v případě rozhodování sporu soudem. Rozhodčí řízení je také rychlejší.

4. 5. 2 Rozhodování sporů finančním arbitrem

Řízení před finančním arbitrem se řídí zákonem č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi. Jedná se o mimosoudní rozhodování sporu. Řízení je rychlé. Finanční arbitr ve věci rozhodne do 30 dnů ode dne zahájení řízení, ve zvlášť složitých případech do 60 dnů. Iniciátorem zahájení řízení před finančním arbitrem může být pouze spotřebitel. Služby finančního arbitra jsou poskytovány bezplatně. Řízení před finančním arbitrem může být uskutečněno i v případě, že byla sjednána rozhodčí smlouva. Řízení před finančním

arbitrem nemůže být zahájeno, pokud v daném sporu již rozhodl soud nebo jestliže řízení před soudem již bylo zahájeno. Finanční arbitr nerozhoduje o sporech ze spotřebitelských úvěrů, které neupravuje zákon o spotřebitelském úvěru. Půjčky do 5 000 Kč, které neupravuje zákon o spotřebitelském úvěru, finanční arbitr neřeší.

„Finanční arbitr je oprávněn rozhodovat například v následujících sporech:

- *spor o správnost výše náhrady nákladů za předčasné splacení,*
- *spor o platnost odstoupení od smlouvy o spotřebitelském úvěru,*
- *spor o zesplatnění spotřebitelského úvěru,*
- *spor o poplatky ze smlouvy o spotřebitelském úvěru,*
- *spor o poplatky ze zprostředkovatelské smlouvy,*
- *spor o platnost smlouvy o spotřebitelském úvěru z důvodu neposouzení úvěruschopnosti spotřebitele s odbornou péčí,*
- *spor o platnost smluvní pokuty nebo jiného smluvního ujednání,*
- *spor o právo na úročení úvěru ve výši diskontní sazby (po jeho uplatnění).“*

Zdroj: www.finarbitr.cz

K podání návrhu je možné využít „Průvodce podáním návrhu“ nebo „formulář“ dostupný na webových stránkách: www.finarbitr.cz.

4. 5. 3 Rozhodování sporů soudem

Soudní řízení je krajním řešením sporu. Při seriózním přístupu a spolupráci dlužníka může věřitel žalobu či návrh na exekuci stáhnout. Se soudním řešením sporu jsou spojeny vyšší náklady. Tyto náklady hradí strana, která ve sporu neuspěje. Náklady zahrnují soudní poplatek a náklady na právní zastoupení. Rozhodování sporů soudem je dlouhodobá záležitost.

4. 6 Porovnání rozdílů nabídky spotřebitelského úvěru ČSOB v České republice a na Slovensku

V této kapitole jsou porovnány podmínky poskytnutí neúčelového spotřebitelského úvěru od stejné banky (ČSOB) v České republice a na Slovensku. Podmínky poskytnutí neúčelového spotřebitelského úvěru nabízeného ČSOB v České republice jsou rozebírány v kapitole 4. 1. 1 na stranách 32 – 34. Podmínky poskytnutí neúčelového spotřebitelského úvěru nabízeného ČSOB na Slovensku jsou v této kapitole rozebrány a následně porovnány a vyhodnoceny s nabídkou neúčelového spotřebitelského úvěru od ČSOB v České republice.

Československá obchodná banka, a. s.

Podmínky poskytnutí neúčelového spotřebitelského úvěru

V jaké výši se půjčka poskytuje?

ČSOB na Slovensku poskytuje neúčelovou půjčku ve výši 600 – 25 000 eur.

Jak probíhá splácení?

Splátky probíhají měsíčně. Sám klient si určuje výši splátky a dobu splácení. Doba splácení je 1 – 7 let. Roční úroková sazba se uvádí od 8,9 %.

Jaké jsou nutné doklady při žádosti o půjčku?

Fyzická osoba nepodnikatel předkládá dva doklady, přičemž jedním dokladem je občanský průkaz a druhým může být např. řidičský průkaz. Fyzická osoba podnikatel předloží navíc kopii daňového přiznání a příloh k daňovému přiznání za poslední zdaňovací období, originál potvrzení o podání daňového přiznání a daňových nedoplatech.

Jak probíhá žádost o půjčku?

O půjčku je možné žádat vyplněním online formuláře na webových stránkách www.csob.sk, telefonicky nebo osobní návštěvou pobočky ČSOB. Pro transakce spojené s úvěrem zřídí ČSOB dlužníkovi úvěrový účet, který vede bez poplatku.

Existuje možnost pojistit se proti neschopnosti splácet?

Jsou poskytovány dva typy pojištění proti neschopnosti splácet. První typ zahrnuje smrt, invaliditu a pracovní neschopnost. Druhý typ zahrnuje první typ a navíc ztrátu zaměstnání.

Co se děje v případě nesplácení půjčky?

Z částek, s jejichž splacením je klient v prodlení, ČSOB účtuje klientovi úrok z prodlení ihned za první den prodlení, ve výši základní úrokové sazby Evropské centrální banky zvýšené o 5 % p. a. Dále je v případě prodlení oprávněna zasílat klientovi upomínky a výzvy, které je klient povinen zaplatit.

Tabulka č. 18 ukazuje poplatky spojené se spotřebitelskými úvěry poskytnutými slovenskou ČSOB.

Tabulka č. 18: Sazebník ke spotřebitelským úvěrům ČSOB na Slovensku

Popis	Částka
Podání žádosti o úvěr a její hodnocení	zdarma
Vedení úvěrového účtu	zdarma
Zpracování úvěru	2 % z výše úvěru, min. 35 eur
Úhrada nákladů spojených s mimořádnou splátkou úvěru	1 % z výše mimořádné splátky úvěru ⁵
Změna smluvní dokumentace	40 eur
Upomínka k uhrazení dlužné částky	10 eur
Výzva k uhrazení dlužné částky	35 eur

Zdroj: www.csob.sk, vlastní zpracování

⁵ Je-li doba mezi mimořádnou splátkou a sjednaným koncem spotřebitelského úvěru kratší než 1 rok je účtován poplatek 0,5 % z výše mimořádné splátky úvěru. Věřitel má nárok na náhradu nákladů, jen pokud výše předčasného splacení úvěru přesahuje 10 000 eur po dobu 12 měsíců.

Vyhodnocení rozdílů nabídky neúčelového spotřebitelského úvěru od ČSOB v České republice a na Slovensku

Vyhodnocení nabídek neúčelového spotřebitelského úvěru od ČSOB v České republice a na Slovensku je provedeno za pomoci údajů uvedených na webových stránkách ČSOB v České republice a na Slovensku. Výše eur je přepočtena kurzem ČNB platným k 10. 4. 2014. K tomuto dni byl kurz 27,425 Kč/EUR.

Následující dvě tabulky zobrazují parametry splácení neúčelové ČSOB půjčky v České republice a na Slovensku.

Tabulka č. 19: Parametry splácení neúčelové ČSOB půjčky v České republice

Výše úvěru	50 000 Kč
Doba splácení	36 měsíčních splátek
Měsíční splátka	1 796 Kč
Úroková sazba	14,9 % p. a.
Jednorázový poplatek za zpracování úvěru	500 Kč
Měsíční poplatek za vedení účtu	59 Kč
Celková částka ke splacení	67 280 Kč

Zdroj: www.csob.cz, vlastní zpracování

Tabulka č. 20: Parametry splácení neúčelové ČSOB půjčky na Slovensku

Výše úvěru	1850 eur * 27,425 = 50 736 Kč
Doba splácení	36 měsíčních splátek
Měsíční splátka	58,74 eur * 27,425 = 1 611 Kč
RPSN	10,78 %
Jednorázový poplatek za zpracování úvěru	37 eur * 27,425 = 1 015 Kč
Celková částka ke splacení	60 027 Kč

Zdroj: www.csob.sk, vlastní zpracování

Jak je možné pozorovat v tabulkách č. 19 a 20 celková částka ke splacení za spotřebitelský neúčelový úvěr se po přepočtu na české koruny podstatně liší. Celková částka ke splacení je nižší na Slovensku a rovná se částce 60 027 Kč. V České republice je celková částka ke splacení vyšší o 7 253 Kč.

Na Slovensku se neplatí poplatek za vedení úvěrového účtu. V České republice je tato služba zpoplatněna 59 Kč za měsíc.

Slovensko požaduje za některé služby vyšší poplatky spojené s úvěrem než Česká republika. Poplatek za zpracování úvěru, poplatek za změnu smluvní dokumentace, a výzva k uhrazení dlužné částky je na Slovensku přibližně dvakrát vyšší než v ČR. Poplatek za zpracování úvěru na Slovensku činí min. 35 eur, tj. 960 Kč. V ČR tento poplatek činí min. 500 Kč. Poplatek za změnu smluvní dokumentace u slovenské ČSOB činí 40 eur, tj. v přepočtu 1 097 Kč. Poplatek za změnu smluvní dokumentace u české ČSOB činí 500 Kč. Výzva k uhrazení dlužné částky činí u české ČSOB 500 Kč, u slovenské 35 eur, tj. 960 Kč.

Upomínka k uhrazení dlužné částky se pohybuje u české i slovenské ČSOB přibližně na stejné výši. Upomínka k uhrazení dlužné částky u české ČSOB činí 300 Kč, u slovenské činí 10 eur, tj. 274 Kč.

Poplatky za spotřebitelské úvěry u české a slovenské ČSOB je možné porovnat v tabulce č. 1 na straně 33 a v tabulce č. 18 na straně 80.

Při řádném splácení spotřebitelského úvěru vychází úvěr u slovenské ČSOB levněji než u české ČSOB. Pokud by došlo na problémy se splácením spotřebitelského úvěru a ČSOB by musela přikročit ke změně smluvní dokumentace anebo k výzvě ke splacení spotřebitelského úvěru, pak by se slovenský úvěr prodražil.

5 ZÁVĚR

V literární rešerši je věnována pozornost zákonům souvisejícím se spotřebitelským úvěrem. Jedná se o zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů a nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb. Kapitola osobní a rodinné finance se věnuje správnému řízení svých osobních financí. Poslední kapitola literární rešerše podrobně popisuje řešení situace spotřebitele v úpadku. Tuto situaci upravuje zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Cílem této diplomové práce bylo vyhodnotit podmínky poskytování spotřebních úvěrů klientům a možnosti klientů, jak postupovat v případě problémů s jejich nesplácením.

Pro posouzení a vyhodnocení podmínek poskytování spotřebních úvěrů byly zvoleny tři bankovní a tři nebankovní instituce. U každé instituce byla analyzována nabídka spotřebitelského úvěru na modelové situaci. Porovnávané banky byly Československá obchodní banka, a. s., Raiffeisenbank a. s., Air Bank a. s. Mezi nebankovní instituce byly zařazeny Home Credit a. s., Provident Financial s. r. o. a JET Money s. r. o.

Československá obchodní banka, a. s. a Raiffeisenbank a. s. potvrzují, že se banky snaží nalákat spotřebitele na nízkou úrokovou sazbu spotřebitelského úvěru. Výsledná úroková sazba v nabídce úvěru, po zhodnocení situace klienta, většinou bývá mnohem vyšší. Problémem je předložka „od“, kterou právě Československá obchodní banka, a. s. a Raiffeisenbank a. s. prezentují před úrokovou sazbou. Třetí bankou, která je na českém trhu poměrně mladá, je Air Bank. Právě Air Bank lákání na úrokové sazby „od“ nepřipouští. Úroková sazba, kterou nabízí, je konečná (v případě řádného splácení půjčky).

ČSOB neposkytla při žádosti o úvěr údaj o RPSN. JET Money s. r. o. nesdělila úrokovou sazbu ani výši RPSN. Prostřednictvím RPSN je možné porovnat jednotlivé nabídky spotřebních úvěrů od různých institucí. Zahrnuje nejen úrok, ale i další poplatky, které je dlužník povinen zaplatit. RPSN však v sobě nezahrnuje poplatky týkající se prodlení dlužníka se splácením úvěru nebo jiné sankce za porušování smlouvy. Stejně tak nezahrnuje poplatky týkající se pojištění proti neschopnosti splácet, protože se jedná o doplněk ke spotřebitelskému úvěru. RPSN tedy není jediný objektivní ukazatel, prostřednictvím něhož se hodnotí výhodnost spotřebitelského

úvěru. Je velmi důležité vzít v potaz také postup věřitele při prodlení se splátkami dlužníka. Může se snadno stát, že dlužník opomene, byť jen na jednu splátku, a věřitel ihned využije možnosti uložit dlužníkovi poplatek k uhrazení. Nejvíce těchto práv si stanovuje Provident. Provident může požadovat po dlužníkovi zákonné úroky z prodlení, náhradu škody způsobenou prodlením, dále právo na vyrovnání celé zbývající, dosud neuhrazené části celkové dlužné částky. Dlužník je také povinen hradit případné náklady řízení spojené se soudním vymáháním pohledávky, se kterou je v prodlení. Při porovnávání jednotlivých nabídek pomocí RPSN, je důležité porovnávat půjčky se stejným počtem splátek, dobou splacení a podobnými podmínkami smlouvy. Tehdy nejnižší RPSN znamená nejvýhodnější úvěr. Vzorec RPSN je založen na nepřímé úměře. Krátkodobé půjčky mají vysoké RPSN a dlouhodobé půjčky nízké RPSN.

Při porovnání nabídek půjček je nejlepší zjistit si celkovou částku, kterou bude nutné zaplatit. Při společném porovnání bank i nebankovních institucí jednoznačně nejlepší podmínky pro spotřebitelský úvěr nabízí Air Bank. Nejvyšší celkovou částku ke splacení požaduje JET Money s. r. o. se svým produktem SMART půjčka.

Sestavený dotazník se zaměřoval nejen na zjištění názoru respondentů týkající se problematiky spotřebních úvěrů, ale i na zjištění rozsahu finanční gramotnosti respondentů. Respondenti byli převážně mladšího věku. Odpovědělo více žen než mužů. Respondenti většinou dosáhli středního vzdělání. Převažovali respondenti, kteří nemají stálý měsíční příjem a respondenti s čistým měsíčním příjmem v rozmezí 10 - 20 tisíc Kč. Naprostá většina dotazovaných preferuje banku před nebankovní institucí. Pro respondenty je při porovnávání nabídek půjček nejdůležitější výše přeplacení půjčky, naopak nejméně důležité je pro ně nutnost vedení běžného účtu. Bezmála polovina respondentů si je ochotna pořídit na úvěr automobil. Téměř stejný počet respondentů by si úvěr nevzal a na danou věc by si raději ušetřil. Ukázalo se, že 4 % respondentů si již někdy půjčili na dovolenou nebo Vánoce. Převážná část respondentů je opatrných a snaží se pojistit se pro případ, že nebudou moci důsledkem nenadálé události splácet řádně anebo vůbec. Větší polovina nemá znalosti o RPSN. Co znamená zkratka p. a. neví 38 % dotazovaných. 90 % respondentů považuje za důležité seznámit se důkladně s podmínky, za kterých přijímají úvěr a prostudují je sami. Poskytovateli věří téměř desetina respondentů a sami je důkladně nestudují. Dva respondenti odpověděli, že toto nepovažují za důležité. Na splátky jiného úvěru si již někdy půjčilo 6 % respondentů.

Problémy se splácením úvěru někdy mělo 13 % respondentů. Jako řešení této situace uvedli respondenti nejčastěji rozložení splátek na delší dobu. Tři respondenti odpověděli, že schůdné řešení této situace se neuskutečnilo a byly jim účtovány vysoké úroky z prodlení nebo vysoká smluvní pokuta. Na základě provedeného statistického vyhodnocení pomocí metody chí-kvadrát byly vyhodnoceny závislosti mezi odpověďmi respondentů na určité otázky. Závislost byla prokázána mezi dosaženým vzděláním respondentů a problémů se splácením úvěru. Závislost se ukazuje také mezi dosaženým vzděláním respondentů a znalostí RPSN. V tomto případě byla závislost mezi dosaženým vzděláním a znalostí o RPSN zkoumána pouze u respondentů se středním vzděláním a vysokou školou. Základní škola byla ze zkoumání vyloučena, protože zamezovala použití testu chí-kvadrát. Závislost nebyla prokázána mezi příjmem respondentů a problémů se splácením úvěru. Závislost se neprojevila mezi čistým měsíčním příjmem respondentů a ochotou vzít si spotřební úvěr ani mezi znalostí o RPSN a problémech se splácením úvěru.

Po vyhodnocení dotazníku jsou prezentovány zjištěné statistiky získané z různých zdrojů. Od roku 2003 do roku 2013 se spotřebitelské úvěry obyvatelstva zvyšovaly a stejně tak i jejich selhání. Zvyšující se selhání spotřebitelských úvěrů zapříčinilo i vzrůst počtu insolvenčních návrhů. Na spotřebitele, kteří se dostali do dluhové pasti a nesplácí svoje dluhy, může být uvalena exekuce. Rok 2011 byl rekordním v počtu nařízených exekucí na fyzické osoby.

Podle České obchodní inspekce se Češi dostávají do problémů se splácením svých dluhů uzavíráním smluvních vztahů s nebankovními institucemi, které porušují zákony. Často spotřebitelé uzavírají smlouvu o spotřebitelském úvěru ve finanční tísní a bez jakékoliv finanční gramotnosti. V roce 2013 nabyla účinnosti novela zákona o spotřebitelském úvěru. I přes zpřísnění tohoto zákona se v roce 2013 oproti roku 2012 nesnížil počet úvěrujících subjektů, které porušují zákon. Problémem je, že nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů je desetitisíce a kapacita inspektorů ČOI je omezená. Jak uvádí Navigátor bezpečného úvěru, trestání nebankovních subjektů je relativně bezvýznamné, protože udělované pokuty ČOI jsou pro tyto subjekty velmi nízké.

Poslední graf z kapitoly statistiky ukazuje výši úrokových sazeb na spotřebitelské úvěry, se splatností jednoho roku, poskytované bankami v České republice, Německu, Řecku a na Slovensku. Úrokové sazby Německa se pohybovaly níže než úrokové sazby

ostatních srovnávaných zemí. Do roku 2011 měla Česká republika úrokové sazby stanoveny nejvýše. Ke konci roku 2013 se úrokové sazby na spotřebitelské úvěry na Slovensku a v České republice téměř rovnaly. Úroveň úrokové sazby v Řecku byla stanovena mezi úrokovou sazbou Německa a České republiky.

Dále jsou v práci návrhy řešení v případě problémů se splácením spotřebitelského úvěru. Jestliže se dlužník dostane během splácení spotřebitelského úvěru do osobních či finančních problémů je potřeba, aby co nejrychleji kontaktoval svého věřitele. V případě sjednaného pojištění proti neschopnosti splácet je možné tohoto institutu využít. Dlužník, který splácí současně více dluhů více finančním institucím, má možnost své dluhy konsolidovat. Jestliže je dlužník v platební neschopnosti, jeho situaci lze řešit, na základě zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), oddlužením nebo konkurzem.

Spotřebitel, který se dostane při plnění smlouvy o spotřebitelském úvěru do finančních nebo osobních problémů by si neměl půjčovat další peníze na vyrovnání předchozího dluhu. Stejně tak není vhodné využít nabídky třetích osob na zprostředkování oddlužení. Oddlužovací agentury vyžadují za své služby nemalou odměnu, která však nezaručuje dosažení dohody s věřitelem. Na trhu působí občanské poradny, na které se mohou spotřebitelé v tíživých životních situacích obrátit. Poradny poskytují své služby zcela zdarma. Není tedy důvod obracet se na oddlužovací agentury, kde spotřebitel zaplatí vysoké peníze, v podstatě za tutéž službu, a navíc s neurčitým výsledkem.

Spor mezi dlužníkem a poskytovatelem spotřebitelského úvěru je oprávněný rozhodovat finanční arbitr. Iniciátorem zahájení řízení před finančním arbitrem může být pouze spotřebitel. Služby finančního arbitra jsou poskytovány bezplatně. Zpoplatněné rozhodování sporů je v případě řešení sporů v rozhodčím řízení a před soudem. V minulosti někteří poskytovatelé spotřebních úvěrů zneužívali rozhodčích doložek a stanovili rozhodce, který v případě sporu rozhodl v jejich prospěch na úkor spotřebitelů. V roce 2012 se zpřísnil zákon o rozhodčím řízení. Rozhodčí doložka musí být nyní sjednána v samostatné smlouvě. Poskytovatel úvěru musí spotřebiteli vysvětlit všechny následky rozhodčí doložky, aby byl spotřebitel schopen rozhodnout, jaké důsledky pro něho mohou uzavřením rozhodčí smlouvy nastat.

Banky se snaží nalákat spotřebitele na nízkou úrokovou sazbu spotřebitelského úvěru. Výsledná úroková sazba v nabídce úvěru, po zhodnocení situace klienta, většinou bývá

mnohem vyšší. Problémem je předložka „od“ uváděná před úrokovou sazbou. Uváděné úrokové sazby spotřebitelských úvěrů s předložkou „od“ by neměly být prezentovány. Přístup se zaručenou úrokovou sazbou, který zavedla Air Bank, je férový. Ostatní banky by si z něj měly vzít příklad. Některé banky se již snaží své nabídky vylepšit tím, že při řádném splácení spotřebitelského úvěru vrátí část dluhu. Takovou bankou je např. Raiffeisenbank a. s.

Marže poskytovatelů spotřebitelských úvěrů v České republice jsou nemalé. Vyšší úrokové sazby v České republice mohou souviset i s nedostatečnou finanční gramotností spotřebitelů. Jestliže spotřebitel při potřebě spotřebitelského úvěru půjde navštívit jednoho jediného poskytovatele spotřebitelského úvěru a tam ihned podepíše smlouvu o spotřebitelském úvěru, naznačuje to fakt, že je mu v podstatě jedno, za jakou úrokovou sazbu, ale i za jakých dalších podmínek, si půjčuje. Všem potencionálním dlužníkům doporučuji, aby strávili více času hledáním výhodnější nabídky spotřebitelského úvěru. Měli by porovnat více nabídek od více poskytovatelů úvěru. Pokud si spotřebitelé v ČR budou ochotni dále půjčovat za vysoké úrokové sazby, pak takové zřejmě zůstanou.

Na trhu působí občanské poradny, na které se mohou spotřebitelé v tíživých životních situacích obrátit. Poradny se současně snaží poradit spotřebitelům, jak se lze zadlužit zodpovědně, a tím předejít problémům se splácením dluhů. Do poraden většinou přicházejí spotřebitelé až se vzniklým problémem. Až v těžkých chvílích potřebují radu. Je žádoucí, aby se spotřebitelé obraceli na poradny ještě před vznikem problémů. Mohlo by se tak zamezit části osobních bankrotů.

Spotřebitelé by měli mít zájem o zodpovědné zadlužení se. Každému spotřebiteli radím, aby si důkladně promyslel, zda má závažný důvod pro uzavření úvěrové smlouvy. Zvážil své platební možnosti. Důkladně si přečetl smlouvu, která je mu předkládána k podpisu. Nedoufat v půjčku od jiné společnosti v případě, že půjčku nedostane od banky či značkové nebankovní instituce. Touto jinou společností bude s největší pravděpodobností lichvář.

Pokud by spotřebitelé měli větší zájem o finanční vzdělávání, bylo by to jistě ku prospěchu. Nemusí se výhradně jednat o účast na seminářích pro finanční gramotnost. V době internetu si každý zodpovědný spotřebitel může důležité informace zjistit sám prostřednictvím různých webových stránek a sám se tak, alespoň na určité úrovni, finančně vzdělat. Užitečné informace může spotřebitel nalézt např. na webových stránkách www.coi.cz, www.clfa.cz, www.solus.cz, www.cbcb.cz. Finančně se

vzdělávat je efektivním krokem už od mladého věku. Od 1. září 2013 je na školách povinná výuka finanční gramotnosti. Nevyučuje se však jako samostatný předmět, ale je součástí občanské výchovy nebo matematiky. Vhodnější by bylo, kdyby se finanční gramotnost na školách vyučovala jako samostatný předmět. Předmět finanční gramotnost by bylo příhodné zařadit do výuky posledního ročníku základní školy. Je potřeba dostatečně zaučit učitele, kteří finanční gramotnost budou vyučovat.

Summary

This diploma thesis deals with the consumption credits. Consumption credit is provided individual persons non-entrepreneur and entrepreneur. This credit is provided only for private purpose, but it isn't provided for business.

In literary research is to pursue attention laws related with consumption credit. The chapter personal and family finance deals with correct control finance. The final chapter in literary research describes consumption bankruptcy in detail.

The aim of the diploma thesis is to evaluated consumption credit terms for the clients and possibilities of the clients as they could act in a case of problems with their defaults. Three banks and three nonbank institutions were chosen for the consumption credit terms evaluation. The comparison was realized in the model situation. Next, the questionnaire was compiled for practical part of diploma thesis. The questionnaire focused not for only on opinions detection of respondents, that they are concerned matters of consumption credits, but also on detection of financial literacy of respondents. After evaluation of questionnaire are presented statistics from varied sources. Next, the possibilities of the clients as they could act in a case of problems with their defaults. The diploma thesis is supplemented by solving dispute between debtor and credit provider. The last chapter diploma thesis deals with differences between offer consumption credit ČSOB from the Czech Republic and ČSOB from the Slovakia.

Keywords

consumption credit, financial literacy, consumption bankruptcy

JEL code: G21

Seznam použitých zdrojů

Chráška, M. (2007). *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing.

Kiyosaki, T. R. (2011). *Unfair advantage: The power of financial education*. United States of America: Plata Publishing.

Maršíková, J. (2011). *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. (2nd ed.). Praha: Linde Praha.

Mincher, B. (2007). *The Secrets of Money: A Guide for Everyone on Practical Financial Literacy*. Colorado: Fort Collins.

Reveda, Z., Mandel, M., Kodera, J., Musílek, P., Dvořák, P., & Brada, J. (2008). *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. (4th ed.). Praha: Management Press, s. r. o.

Ryan, S. J. (2012). *Personal Financial Literacy*. United States of America: Cengage Learning,

Syrový, P., & Novotný, M. (2003). *Osobní a rodinné finance*. Praha: Grada Publishing.

Němec, J. (2014). *Válka exekutorů aneb Supi proti supům*. *Ekonom*, LVIII (11), 5.

Němec, J. (2014). *Exekutor nemá být státním úředníkem, ale podnikatelem, obhájí nynější status quo prezident Exekutorské komory David Koncz*. *Ekonom*, LVIII (11), 6.

Němec, J. (2014). *Exekutoři mezi sebou bojují o území*. *Ekonom*, LVIII (11), 8-9.

Air Bank a. s. *Sazby a poplatky*. Dostupné z: <http://www.airbank.cz/cs/pujcka/sazby-a-poplatky/>

Air Bank a. s. Proč si půjčit u nás. Dostupné z: <http://www.airbank.cz/cs/pujcka/proc-si-pujcit-u-nas/>

Air Bank a. s. Odměna za včasné splácení. Dostupné z: <http://www.airbank.cz/cs/pujcka/jak-funguje-bonus/>

Air Bank a. s. Podmínky pro používání úvěru. Dostupné z: <http://www.airbank.cz/cs/vse-o-air-bank/dokumenty/pro-uzivatele/podminky-pro-pujcky/Contents/0/4D073B6D99867FA8B3CDAFACAE9B36BD/resource.pdf>

Asociace občanských poraden. (2010). Úvod. Dostupné z: www.obcanskeporadny.cz

Asociace občanských poraden. Kam pro radu. Dostupné z: <http://dluhy.obcanskeporadny.cz/index.php/kam-pro-radu>

CFOworld. (2014). Vývoj insolvenčí v ČR v roce 2013. Dostupné z: <http://cfoworld.cz/financni-sluzby/vyvoj-insolvenci-v-cr-v-roce-2013-2803>

Czech Banking Credit Bureau. (2014). Úvěrový barometr 4. kvartál 2013. Dostupné z: <http://www.cbcb.cz/cz/novinky/uverovy-barometr-4-kvartal-2013-1404041722.html>

Czech Banking Credit Bureau. (2014). Úvěrový barometr k 31. 12. 2012. Dostupné z: <http://www.cbcb.cz/cz/novinky/uverovy-barometr-k-31-12-2012-1404041661.html>

Česká leasingová a finanční asociace. (2012). Spotřebitelské úvěry. Dostupné z: <http://www.clfa.cz/index.php?textID=48>

Česká národní banka. (2014). Diskontní sazba České národní banky. Dostupné z: www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2009/091218_diskontni_sazba.html

Česká národní banka. (2014). Kurzy devizového trhu. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.js

Česká národní banka. (2009). Databáze časových řad ARAD. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_DRILL?p_strid=0&p_lang=CS

Česká národní banka. (2010). Finanční gramotnost v ČR. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/spotrebitel/financni_gramotnost/mereni_fg_tk_20101213/financni_gramotnost_20101213_stemmark.pdf

Česká obchodní inspekce. (2013). Zákon o spotřebitelském úvěru byl vloni porušován častěji. Dostupné z: <http://www.coi.cz/zakon-o-spotrebitelem-uveru-byl-vloni-porusovan-casteji-nc980/>

Česká obchodní inspekce. (2013) Reklamy na spotřebitelské úvěry stále klamou. Dostupné z: <http://www.coi.cz/reklamy-na-spotrebiteleske-uvery-stale-klamou-nc521/>

Československá obchodná banka, a. s. Spotřebný úver. Typy úverov. Dostupné z: <https://www.csob.sk/individualni-klienti/uvery/spotrebne-uvery/spotrebny-uver/typy-uverov>

Československá obchodná banka, a. s. Spotřebný úver. Kalkulačka. Dostupné z: <https://www.csob.sk/individualni-klienti/uvery/spotrebne-uvery/spotrebny-uver/kalkulacka>

Československá obchodná banka, a. s. Sadzobníky poplatkov. Dostupné z: <https://www.csob.sk/dolezite-dokumenty/sadzobniky-poplatkov>

Československá obchodná banka, a. s. Všeobecné obchodné podmienky. Dostupné z: <https://www.csob.sk/dolezite-dokumenty/obchodne-a-poistne-podmienky>

Československá obchodná banka, a. s. Úrokové sadzby. Dostupné z: <https://www.csob.sk/dolezite-dokumenty/urokove-sadzby>

Česká obchodní inspekce. (2013). Působnost úřadu. Dostupné z: <http://www.coi.cz/cz/o-coi/pusobnosturadu/>

Československá obchodní banka. (2014). Obchodní podmínky ČSOB. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Csob/Obchodni-podminky/Stranky/Obchodni-podminky-CSOB.aspx#uvery>

Československá obchodní banka. (2014). ČSOB Půjčka na cokoliv. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/lide/Pujcky-a-uvery/Stranky/CSOB-Pujcka-na-cokoliv.aspx>

Československá obchodní banka. (2014). Sazebník pro fyzické osoby – občany ve znění k 1. 3. 2014. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Csob/Sazebniky/Stranky/Sazebnik-pro-fyzicke-osoby-obcany.aspx#d>

Československá obchodní banka, a. s. (2014). Sazebník pro fyzické osoby – úvěry. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Csob/Sazebniky/Stranky/Sazebnik-pro-fyzicke-osoby-obcany.aspx#d>

Exekutorská komora České republiky. (2013). Bezplatné právní poradny. Dostupné z: <http://ekcr.cz/1/poradny/29-bezplatne-pravni-poradny?w=>

finance.cz. (2009). Vyznáte se v úrokových sazbách? Dostupné z: [http://www.finance.cz/zpravy/finance/228954-vyznate-se-v-urokovych-sazbach-/](http://www.finance.cz/zpravy/finance/228954-vyznate-se-v-urokovych-sazbach/)

Home Credit a. s. Online půjčka. Dostupné z: http://www.homecredit.cz/pujcky/on-line-pujcka/?utm_medium=link&utm_source=homecredit&utm_content=Pujcky-rozc

Home Credit a. s. Dokumenty ke stažení. Dostupné z: <http://www.homecredit.cz/pujcky/>

Kancelář finančního arbitra. Organizační složka státu. (2014). Spory v působnosti finančního arbitra. Dostupné z: <http://www.finarbitr.cz/cs/reseni-sporu/priklady-sporu/spory-v-pusobnosti-financniho-arbitra.html>

KRUK. (2013). Předmět činnosti. Dostupné z: <http://www.cz.kruk.eu/spolenost/pedmt-innosti/>

Navigatoruveru.cz (2013). Navigátor bezpečného úvěru 2013. Dostupné z: <http://navigatoruveru.cz/dokumenty/2013/131202%20Navigator%202013%20studie%20EEIP-UK%20final.pdf>

Novinky.cz. (2013). Češi nezvládají dluhy, do poraden jich přišlo přes 50 tisíc. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/finance/299288-cesi-nezvladaji-dluhy-do-poraden-jich-prislo-pres-50-tisic.html>

Novinky.cz. (2013). Třetina domácností má rezervy maximálně na měsíc. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/finance/319272-tretina-domacnosti-ma-financni-rezervy-maximalne-na-mesic.html>

Poradna při finanční tísni. Poradna při finanční tísni. Dostupné z: http://www.financnitisen.cz/kdo_jsme.php

Provident Financial s. r. o. (2013). Často kladené otázky. Dostupné z: <http://www.provident.cz/tipy-a-rady/casto-kladene-otazky/>

Provident Financial s. r. o. (2013). Půjčka je rychlá. Dostupné z: <http://www.provident.cz/pujcka-provident/pujcka-je-rychla/>

Provident Financial s. r. o. (2013). Půjčka od 4.000 Kč do 80.000 Kč. Dostupné z: <http://www.provident.cz/pujcka-provident/pujcky-od-4000-kc-do-80000-kc/>

Provident Financial s. r. o. (2013). Co mění nový občanský zákoník ve financích? Dostupné z: <http://www.provident.cz/o-providentu/novinky/news-016/>

Raiffeisenbank a. s. (2014). Osobní půjčka. Dostupné z: <http://www.rb.cz/osobni-finance/uverove-produkty/osobni-pujcky/osobni-pujcka/>

Raiffeisenbank a. s. (2014). Co byste měli vědět o spotřebitelském financování. Dostupné z: http://www.rb.cz/attachements/pdf/osobni-finance/uverove-produkty/zmeny-u-spotrebitelskeho-financovani/Brozura_CSD.pdf

Raiffeisenbank a. s. (2014). Pojištění schopnosti splácet. Dostupné z: <http://www.rb.cz/osobni-finance/uverove-produkty/osobni-pujcky/doplňkove-produkty-a-sluzby/pojisteni-schopnosti-splacet/>

Raiffeisenbank a. s. (2014). Úrokové sazby v % p. a. pro osobní půjčky. Dostupné z: <http://www.rb.cz/o-bance/informacni-a-online-sluzby/urokove-sazby/#up>

Sfinance.cz. (2014). JET Money s. r. o. Dostupné z: <http://www.sfinance.cz/jet-money-s-r-o/c198>

SMART Půjčka. (2013). SMART Půjčka. Dostupné z: <https://www.smartpujcka.cz/pujcky-a-uvery-smart-pujcka.html>

SPES. Poradna pro dlužníky. (2012). Kde nás najdete. Dostupné z: <http://www.pomocsdluhy.cz/index.php/kde-nas-najdete>

SPES. Poradna pro dlužníky. (2012). Kdo jsme. Dostupné z: <http://www.pomocsdluhy.cz/index.php/sample-sites-2>

Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spotrebitelsky-uver/>

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/insolvenčni/>

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník - nový. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcansky-zakonik/>

Zákon č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb12019&cd=76&typ=r>

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Tabulka č. 1: Sazebník ke spotřebitelským úvěrům ČSOB.....	33
Tabulka č. 2: Parametry splácení ČSOB Půjčky na cokoliv při 36 měsíčních splátkách	34
Tabulka č. 3: Příklad pro úvěr v Air Bank s jedinou splátkou - extrém	35
Tabulka č. 4: Příklad pro úvěr v Air Bank s 12 splátkami a bonusovou úrokovou sazbou	35
Tabulka č. 5: Parametry splácení půjčky v Air Bank při 36 měsíčních splátkách	36
Tabulka č. 6: Parametry splácení půjčky v Air Bank při 30 měsíčních splátkách	37
Tabulka č. 7: Parametry splácení půjčky od Raiffeisenbank při 36 měsíčních splátkách	38
Tabulka č. 8: Home Credit a. s. - důsledky nesplácení úvěru.....	40
Tabulka č. 9: Parametry splácení půjčky u Home Credit při 36 měsíčních splátkách ...	40
Tabulka č. 10: Parametry splácení bezhotovostní půjčky od Provident v 60 týdnech ...	42
Tabulka č. 11: Parametry splácení bezhotovostní půjčky od Provident ve 100 týdnech	42
Tabulka č. 12: Parametry splácení SMART půjčky při 13 měsíčních splátkách	44
Tabulka č. 13: Nabídka bank spotřebitelského úvěru pro modelovou situaci	45
Tabulka č. 14: Nabídka nebankovních institucí spotřebitelského úvěru pro modelovou situaci	47
Tabulka č. 15: Pořadí kritérií při porovnávání nabídek půjček	52
Tabulka č. 16: Vývoj spotřebitelských úvěrů obyvatelstva (v mil. Kč)	66
Tabulka č. 17: Insolvenční návrhy fyzických osob v České republice.....	69
Tabulka č. 18: Sazebník ke spotřebitelským úvěrům ČSOB na Slovensku	80
Tabulka č. 19: Parametry splácení neúčelové ČSOB půjčky v České republice.....	81
Tabulka č. 20: Parametry splácení neúčelové ČSOB půjčky na Slovensku.....	81
Graf č. 1 Vliv inflace na splácení úvěrů	22
Graf č. 2: Věk respondentů	50
Graf č. 3: Dosažené vzdělání respondentů.....	51
Graf č. 4: Možnosti pořízené respondenty na spotřební úvěr	53
Graf č. 5: Seznámení respondentů s podmínkami, za kterých přijímají úvěr	55
Graf č. 6: Čistý měsíční příjem respondentů	56
Graf č. 7: Řešení situace v případě, že byl respondent v prodlení se splácením	57

Graf č. 8: Pohlaví respondentů a dosažené vzdělání	58
Graf č. 9: Závislost příjmu respondentů na dosaženém vzdělání	58
Graf č. 10: Závislost půjčky na Vánoce či dovolenou na dosaženém vzdělání respondentů	59
Graf č. 11: Závislost problému se splácením na příjmu respondentů.....	60
Graf č. 12: Závislost problému se splácením na vzdělání respondentů	61
Graf č. 13: Závislost znalosti respondentů o RPSN na vzdělání	62
Graf č. 14: Závislost půjčení si na příjmu respondentů	63
Graf č. 15: Závislost problému respondentů se splácením úvěru na znalosti RPSN	64
Graf č. 16: Vývoj spotřebitelských úvěrů obyvatelstva.....	67
Graf č. 17: Vývoj selhání spotřebitelských úvěrů obyvatelstva	67
Graf č. 18 Vývoj počtu exekucí na fyzické osoby v ČR.....	70
Graf č. 19 Úroková sazba na bankovní spotřebitelské úvěry se splatností jednoho roku v ČR, Německu, Řecku a na Slovensku (v % na nové obchody ke konci daného roku)	73
Obrázek č. 1: Základní druhy úvěrových produktů	5

Seznam zkratek

a. s.	akciová společnost
BÚ	bankovní účet
č.	číslo
ČNB	Česká národní banka
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka, a. s.
DPH	daň z přidané hodnoty
EEIP, a. s.	Ekonomické expertízy, investiční poradenství
et al.	a kolektiv
EUR	euro
Kč	koruna česká
max.	maximum
mil.	milion
min.	minimum
mld.	miliarda
např.	například
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
p. a.	per annum
p. m.	per month
RPSN	roční procentní sazba nákladů
Sb.	sbírka
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
vč.	včetně
zůst.	zůstatek

Seznam příloh

Příloha č. 1 – dotazník – Spotřební úvěr

Příloha č. 2 – zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, Příloha č. 2 – Povinné informace před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr

Příloha č. 3 - zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, Příloha č. 3 – Povinné informace ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr

Přílohy

Příloha č. 1

dotazník - Spotřební úvěr

1. Váš věk

- a) 18 - 30 let
- b) 31 – 40 let
- c) 41 – 50 let
- d) 50 a více let

2. Pohlaví

- a) muž
- b) žena

3. Dosažené vzdělání

- a) základní škola
- b) vyučen/a nebo střední škola
- c) vysoká škola

4. Upřednostníte půjčku spíše od banky či nebankovní instituce (např.: Home Credit)?

- a) banka
- b) nebankovní instituce

5. Podle jakých kritérií se řídíte při porovnání nabídek půjček? Seřad'te od nejvýznamnějšího po nejméně významné.

- a) kolik přeplatím
- b) výše úrokové sazby
- c) rychlost sjednání
- d) nutnost vedení běžného účtu
- e) nabídka pojištění proti neschopnosti splácet
- f) postup instituce při nesplácení úvěru

6. Kterou z následujících možností byste si pořídili na úvěr? (Možno zaškrtnout více odpovědí)

- a) automobil
- b) nábytek
- c) elektronika
- d) vzdělávací kurzy
- e) dovolená
- f) vánoční dárky
- g) ani jednu z nabízených možností bych si nepořídil/a na úvěr

7. Půjčili jste si někdy na Vánoce či dovolenou?
- a) ano
 - b) ne
8. Využili byste možnost pojištění proti neschopnosti splácet?
- a) ano
 - b) ne
9. Je rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN?
- a) ne
 - b) ano, uveďte jaký
10. Víte, co znamená zkratka p. a.? (Banky uvádějí úrokovou sazbu např.: 10 % p. a.)
- a) ne
 - b) ano, uveďte, co znamená
11. Seznámíte se v situaci před podpisem smlouvy důkladně s podmínkami, za kterých přijímáte úvěr?
- a) ano, je to důležité, prostuduji je v klidu sám/a
 - b) věřím poskytovateli a sám/a je důkladně nestuduji
 - c) ne, nepovažuji to za důležité
12. Půjčili jste si někdy na splátky jiného úvěru? (Tzv. refinancování, konsolidace půjček)
- a) ano
 - b) ne
13. Váš čistý měsíční příjem (nepovinná otázka)
- a) do 10 tisíc Kč
 - b) 10 – 20 tisíc Kč
 - c) 20 – 30 tisíc Kč
 - d) nad 30 tisíc Kč
 - e) nemám stálý měsíční příjem
14. Měli jste někdy problémy se splácením úvěru?
- a) ano
 - b) ne
15. Jak se řešila situace v případě, že jste byli v prodlení se splácením?
- a) rozložení splátek na delší dobu
 - b) odklad splátek
 - c) schůdné řešení se neuskutečnilo, byly účtovány vysoké úroky z prodlení nebo vysoká smluvní pokuta
 - d) jiné, uveďte

Příloha č. 2

Příloha č. 2 Povinné informace před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr

I.

Před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí být spotřebiteli poskytnuty informace o

- a) druhu spotřebitelského úvěru,
- b) věřiteli a případně o zprostředkovateli spotřebitelského úvěru,
- c) celkové výši spotřebitelského úvěru a podmínkách jeho čerpání,
- d) době trvání spotřebitelského úvěru,
- e) zboží nebo službě a o jejich ceně, která by byla placena bez využití spotřebitelského úvěru, v případě spotřebitelského úvěru ve formě odložené platby za zboží nebo službu a smluv o vázaném úvěru,
- f) výpůjční úrokové sazbě, podmínkách upravujících použití této sazby a případně o jakémkoliv indexu nebo referenční **úrokové** sazbě použitelné pro počáteční úrokovou sazbu, jakož i o době, podmínkách a postupu pro změnu úrokové sazby; uplatňují-li se za různých okolností různé úrokové sazby, uvádějí se výše uvedené informace o všech úrokových sazbách,
- g) celkové částce splatné spotřebitelem a roční procentní sazbě nákladů na spotřebitelský úvěr, která musí být dále vysvětlena prostřednictvím reprezentativního příkladu s uvedením veškerých předpokladů použitých pro její výpočet, u které je věřitel povinen zohlednit požadavky na spotřebitelský úvěr, které mu spotřebitel sdělil; stanoví-li smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, různé způsoby čerpání s různými poplatky nebo výpůjčními úrokovými sazbami a použije-li věřitel předpoklad uvedený v části II písm. b) této přílohy, uvede, že jiné mechanismy čerpání uplatňované na tento typ spotřebitelského úvěru mohou vést k vyšším ročním procentním sazbám nákladů na spotřebitelský úvěr,
- h) výši, počtu a četnosti plateb, jež má spotřebitel provést, případně o způsobu přiřazování plateb k jednotlivým dlužným částkám s různými výpůjčními úrokovými sazbami pro účely splácení,
- i) poplatků za vedení jednoho nebo více účtů zaznamenávajících platební transakce a čerpání, ledaže je otevření účtu nepovinné, dále o poplatcích za používání platebních prostředků pro platební transakce i čerpání a o veškerých ostatních poplatcích vyplývajících ze smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a o podmínkách, za nichž lze tyto poplatky změnit,
- j) případné povinnosti spotřebitele hradit notáři náklady spojené s uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
- k) případné povinnosti uzavřít smlouvu o doplňkové službě související se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, zejména pojištění, je-li uzavření smlouvy o doplňkové službě povinné pro získání spotřebitelského úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek,
- l) stanovené úrokové sazbě použitelné v případě opožděných plateb nebo smluvní pokutě v případě prodlžení spotřebitele a o veškerých dalších důsledcích vyplývajících z prodlžení spotřebitele,
- m) případném požadovaném zajištění,
- n) právu na odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
- o) právu na předčasné splacení spotřebitelského úvěru, o případném právu věřitelů na náhradu vzniklých nákladů a o způsobu jejich stanovení,
- p) právu spotřebitele na okamžité a bezplatné vyrozumění o výsledku vyhledávání v databázi umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, je-li žádost o poskytnutí spotřebitelského úvěru zamítnuta na základě vyhledávání v databázi a o údajích o použité databázi,
- q) právu spotřebitele na bezplatné obdržení kopie návrhu smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
- r) době, po kterou je věřitel vázán informacemi poskytnutými před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, nebo návrhem na uzavření této smlouvy, a
- s) skutečnosti, zda případné použití kapitálu, vytvořeného platbami spotřebitele namísto splácení spotřebitelského úvěru, povede k úplnému splacení spotřebitelského úvěru.

II.

(1) V případě spotřebitelského úvěru ve formě možnosti přečerpání splatného na požádání nebo do 3 měsíců, poskytne věřitel spotřebiteli informace uvedené v **části článku I.** písm. a) až d), f), l), p) a r), a dále informace o

- a) podmínkách a postupu směřujícím k ukončení spotřebitelského úvěru,
- b) povinnosti spotřebitele zaplatit spotřebitelský úvěr na žádost věřitelů v plné výši, je-li taková povinnost vyžadována,
- c) dalších nákladech spjatých se spotřebitelským úvěrem od okamžiku uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a podmínkách, za nichž lze tyto náklady změnit.

(2) Sjedná-li se v důsledku prodlení spotřebitele dohoda, kterou se za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitelů odkládá platba nebo mění způsob splácení, přičemž smluvní ujednání jsou ve svém souhrnu pro spotřebitele alespoň stejně výhodná jako v původní smlouvě, poskytne věřitel spotřebiteli informace uvedené v odstavci 1, a dále informaci o

- a) roční procentní sazbě nákladů uvedené reprezentativními příklady s uvedením veškerých předpokladů použitých pro výpočet této sazby,
- b) výši, počtu a četnosti plateb, jež má spotřebitel provést, a případně o způsobu přiřazování plateb k jednotlivým dlužným částkám s různými výpůjčními úrokovými sazbami pro účely splácení, a
- c) právu na předčasné splacení spotřebitelského úvěru, o případném právu věřitelů na náhradu vzniklých nákladů a o způsobu jejich stanovení.

(3) Sjedná-li se smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, formou hlasové telefonní komunikace, poskytne věřitel spotřebiteli alespoň informace uvedené v **části článku I.** písm. c) až h). To neplatí v případě spotřebitelského úvěru ve formě možnosti přečerpání splatného na požádání nebo do 3 měsíců a dohody, kterou se za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitelů odkládá v důsledku prodlení spotřebitele platba nebo mění způsob splácení, přičemž smluvní ujednání jsou ve svém souhrnu pro spotřebitele alespoň stejně výhodná jako v původní smlouvě.

(4) Žádá-li spotřebitel prostřednictvím hlasové telefonní komunikace o okamžité zpřístupnění možnosti přečerpání, poskytne mu věřitel

- a) v případě spotřebitelského úvěru ve formě možnosti přečerpání splatného na požádání nebo do 3 měsíců informace o
 - 1. povinnosti spotřebitele zaplatit spotřebitelský úvěr v plné výši na žádost věřitelů, je-li taková povinnost vyžadována,
 - 2. celkové výši spotřebitelského úvěru,
 - 3. výpůjční úrokové sazbě, podmínkách upravujících použití této sazby, jakémkoliv indexu nebo referenční **úrokové** sazbě použitelné pro počáteční výpůjční úrokovou sazbu, poplatcích použitelných od okamžiku uzavření úvěrové smlouvy a případně podmínkách, za nichž lze tyto poplatky změnit;
 - 4. roční procentní sazbě nákladů uvedené reprezentativními příklady s uvedením veškerých předpokladů použitých pro výpočet této sazby;
- b) v případě dohody, kterou se za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitelů odkládá v důsledku prodlení spotřebitele platba nebo mění způsob splácení, přičemž smluvní ujednání jsou ve svém souhrnu pro spotřebitele alespoň stejně výhodná jako v původní smlouvě, informace podle písmene a) a informaci o době trvání spotřebitelského úvěru;
- c) v případě spotřebitelského úvěru ve formě možnosti přečerpání splatného do 1 měsíce informace podle písmene a).

Příloha č. 3

Příloha č. 3

Povinné informace ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr

(1) Smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí vždy obsahovat

- a) druh spotřebitelského úvěru,
- b) kontaktní údaje smluvních stran, zejména poštovní adresu pro doručování, telefonní číslo, případně adresu pro doručování elektronické pošty,
- c) dobu trvání spotřebitelského úvěru, celkovou výši spotřebitelského úvěru a podmínky jeho čerpání,
- d) určení zboží nebo služby a jejich cenu, která by byla placena bez využití spotřebitelského úvěru, v případě spotřebitelského úvěru ve formě odložené platby za zboží nebo službu a smluv o vázaném spotřebitelském úvěru,
- e) výpůjční úrokovou sazbu, podmínky upravující použití této sazby a případně údaj o jakémkoliv indexu nebo referenční **úrokové** sazbě použitelné pro počáteční úrokovou sazbu, jakož i o době, podmínkách a postupu pro změnu úrokové sazby. Uplatňují-li se za různých okolností různé úrokové sazby, uvádějí se výše uvedené informace o všech úrokových sazbách,
- f) roční procentní sazbu nákladů na spotřebitelský úvěr, veškeré předpoklady použité pro výpočet této sazby a celkovou částku splatnou spotřebitelem, vyjádřenou číselným údajem a vypočtenou k okamžiku uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
- g) výši, počet a četnost plateb, jež má spotřebitel provést, a případně způsob přiřazování plateb k jednotlivým dlužným částkám s různými úrokovými sazbami pro účely splácení,
- h) informace o právu obdržet kdykoliv bezplatně výpis z účtu v podobě tabulky umoření, je-li zahrnuto umoření jistiny spotřebitelského úvěru s pevně stanovenou dobou trvání,
- i) soupis uvádějící lhůty a podmínky pro splacení úroku a veškeré související opakující se či jednorázové poplatky, mají-li být poplatky a úroky splaceny bez umoření jistiny,
- j) případné poplatky za vedení jednoho nebo více účtů zaznamenávajících platební transakce a čerpání a podmínky, za nichž lze tyto poplatky změnit, ledaže je otevření účtu nepovinné, poplatky za používání platebních prostředků pro platební transakce i čerpání a veškeré další poplatky vyplývající ze smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
- k) úrokovou sazbu použitelnou v případě opožděných plateb platnou v okamžiku uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a podmínky pro její úpravu a veškeré další důsledky vyplývající z prodlení spotřebitele,
- l) náklady na služby notáře či jiné obdobné náklady,
- m) požadavek na případné zajištění nebo pojištění,
- n) informaci o právu na odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, lhůtě, během níž může být toto právo vykonáno, a dalších podmínkách pro výkon tohoto práva, včetně informace o povinnosti spotřebitele zaplatit čerpanou jistinu a příslušný úrok podle § 11 odst. 3, jakož i o částce úroku splatné za den,
- o) informaci o právech vyplývajících z § 14 odst. 3 a 4 a podmínkách jejich uplatnění,
- p) informaci o právu na předčasné splacení spotřebitelského úvěru, o případném právu věřitelů na náhradu vzniklých nákladů a o způsobu jejich stanovení,
- q) informaci o postupu v případě ukončení smluvního vztahu,
- r) informaci o možnosti mimosoudního řešení spotřebitelských sporů prostřednictvím finančního arbitra,
- s) označení příslušného orgánu dozoru, a
- t) informaci o tom, zda případné použití kapitálu, vytvořeného platbami spotřebitele namísto splácení spotřebitelského úvěru, povede k úplnému splacení spotřebitelského úvěru.

(2) V případě možnosti přecherpání, kde spotřebitelský úvěr musí být splacen na požádání nebo do tří měsíců, musí smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, obsahovat

- a) informace stanovené v odst. 1 písm. a) až c) a e),
- b) informace o právu na odstoupení od této smlouvy, lhůtě, během níž může být toto právo vykonáno, a dalších podmínkách pro výkon tohoto práva,
- c) upozornění, že spotřebitel může být kdykoliv vyzván ke splacení plné výše spotřebitelského úvěru, vyplývá-li tato možnost z této smlouvy,
- d) informace o poplatcích platných od okamžiku uzavření této smlouvy a o podmínkách, za nichž lze tyto poplatky změnit.

(3) Dohoda, kterou se za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitelů odkládá v důsledku prodlení spotřebitele platba nebo mění způsob splácení, přičemž smluvní ujednání jsou ve svém souhrnu pro spotřebitele alespoň stejně výhodná jako v původní smlouvě, musí obsahovat informace stanovené v odstavci 1 písm. a) až h), k) a p).